

การศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

ปริญญาโท
ของ
กัญญา จันทรีใจวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มกราคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

บทคัดย่อ

ของ

กัญญา จันทรีใจวงศ์

12 ก.พ. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มกราคม 2546

๒๑๕๕๕๕

กันยา จันทรีใจวงศ์. (2546). การศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล. ปรินทิพพานิช กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นโรงเรียนอนุบาล 4 โรงเรียน ที่มีการจัดการเรียนร่วมในสังกัดต่าง ๆ ได้แก่สังกัดสภากาชาดบ้านราชวิถี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 4 คน ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 8 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 10 คน ผู้ปกครองเด็กปกติจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ ทั้ง 4 โรงเรียนนั้น แต่ละโรงเรียนมีรูปแบบและแนวทางในการจัดการเรียนร่วมที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติ โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนนั้น จะต้องมีการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นพัฒนาการด้านต่าง ๆ มาก่อนที่จะเข้าโรงเรียน และโรงเรียนจะต้องมีการเตรียมการในด้านบุคลากรต่าง ๆ เตรียมในเรื่องของอาคารสถานที่และงบประมาณ เตรียมในด้านการจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม เพื่อที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่กำหนดไว้

MANAGEMENT FOR MAINSTREAMING EXCEPTIONAL YOUNG CHILDREN
IN PRESCHOOL LEVEL

AN ABSTRACT

BY

KANYA JUNJAIWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

January 2003

Kanya Junjaiwong. (2003). *Management for Mainstreaming Exceptional Young Children in Preschool Level*. Master Thesis, M.Ed.(Early Childhood Education).

Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee:

Dr.Suchinda Kajonrunsilp , Assoc.Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study the management for mainstreaming exceptional young children in preschool level.

The sample were four kindergartens that had mainstreaming under various departments such as; the Rajabhat Institute's Council, the National Primary Education Office, the Private Education Commission Office, The researcher interviewed four administrators, eight teachers who teach exceptional young children in preschools, ten parents of children with exceptional needs, ten parents of normal children.

The instrument used in this research was the interview questionnaire for the management mainstreaming of exceptional young children in preschool level.

The results of the study found that the management of mainstreaming the exceptional young children in all four preschools showed similarity in the formats and management's directions. Their aims were to give all the developmental need to the exceptional young children as much as they can in order to prepare them to live their lives as close to the normal children as possible.

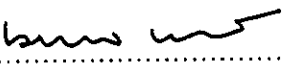
For the exceptionally young children who want to join the school, prior in joining the school these exceptional young children must be prepared and given different developmental stimuli. The schools are also needed to prepare for appropriate personnel, facilities, budgets, activities, and evaluation process of participating learning in order that the mainstreaming programs succeeded according to the planned purposes.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

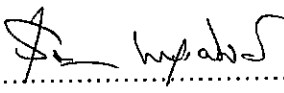
การศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

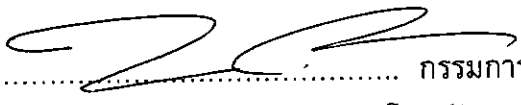
ของ
นางกัญญา จันทรใจวงศ์

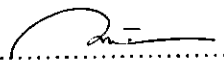
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

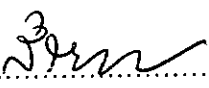
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

 ประธาน
(อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุน
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด ข้อเสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศรินทร วิหะสิรินันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรินทร์ ยอดคำแปง อาจารย์เจษฎาพันธ์ ศรีบุญลือ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครองโรงเรียนวัดโสมนัส โรงเรียนเกษมพิทยา โรงเรียนเสนาณิกม และโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้วิจัย จนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาและขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ 17 ตลอดจนนิสิตปริญญาโทรุ่นพี่ ที่ให้คำแนะนำปรึกษาและเป็นกำลังใจที่ดีในการทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ สนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ และให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย อีกทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

กันยา จันทร์ใจวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	3
ตัวแปรที่ศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย	7
ความหมายของเด็กปฐมวัย	7
หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	7
พัฒนาการของเด็กปฐมวัย	8
หลักในการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้	14
ความหมายของการเรียนรู้	14
ธรรมชาติของการเรียนรู้	14
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้	15
วิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	17
ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	22
ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	22
ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	23
ปรัชญาของการศึกษาพิเศษ	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	27
✓ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม	28
ความหมายของการเรียนร่วม	28
รูปแบบของการเรียนร่วม	29
อาคาร สถานที่ และบริการที่เกี่ยวข้อง	36
บุคลากร	38
การคัดเลือกเด็กเพื่อเรียนร่วม	41

สารบัญญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
องค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนรู้ร่วมประสบผลสำเร็จ	42
ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ร่วม	44
การบริหารโครงการเรียนรู้ร่วม	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ร่วม	53
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ร่วมในระดับปฐมวัย	54
ความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมในระดับปฐมวัย	54
การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	55
หลักการสอนเด็กในชั้นเรียนรู้ร่วม	58
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ร่วมในระดับปฐมวัย	63
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	66
การกำหนดกลุ่มที่ศึกษา	66
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	76
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	76
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า	76
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	76
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	77
อภิปรายผล	77
ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า	81
ข้อเสนอแนะทั่วไป	83
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก	92
ภาคผนวก ข	122
ภาคผนวก ค	150
ประวัติย่อผู้วิจัย	152

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม.....	68
2 การดำเนินงานด้านบุคลากร.....	68
3 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ.....	69
4 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม.....	69
5 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วมในกลุ่มที่ศึกษา.....	71
6 การดำเนินงานด้านบุคลากรในกลุ่มที่ศึกษา.....	73
7 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณในกลุ่มที่ศึกษา.....	74
8 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วมในกลุ่มที่ศึกษา.....	75
9 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม.....	123
10 การดำเนินงานด้านบุคลากร.....	131
11 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ.....	135
12 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม.....	139

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	31
3 การจัดการเรียนระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ.....	32
4 องค์ประกอบที่ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนร่วม.....	44
5 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาพิเศษ.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กปฐมวัยถือว่าเป็นวัยของการวางรากฐานของชีวิต เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ถ้าเด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความสามารถที่เขา มีอยู่อย่างเต็มที่ตามวัยก็จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ แต่ถ้าหากเด็กไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องขาดประสบการณ์ที่ควรจะได้รับ หรือไม่มีโอกาสใช้ความสามารถตามวัยได้อย่างเต็มที่ ก็จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยคุณภาพ (รติชน พีรยสภ. 2543 : 14) เด็กในช่วงปฐมวัยนั้นต้องการเรียนรู้ความจริงในสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว มีความสนใจต่อธรรมชาติและบุคคลที่ใกล้ชิด การเรียนรู้ที่มีอยู่โดยธรรมชาติในตัวเด็กทุกคน แต่การนำเอาวิธีที่เหมาะสมมาใช้กับเด็ก จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจะแตกต่างไปจากการเรียนรู้ของบุคคลในวัยอื่น ๆ เด็กจะเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการรับรู้ (พัชรี สวนแก้ว. 2536 : 37)

การรับรู้ (Perception) ของเด็กนั้นรับรู้จากการได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยเด็กจะนำเอาสิ่งที่ตนได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส ได้ชิม ได้กลิ่น จากสิ่งเร้าภายนอกรอบ ๆ ตัว มาจัดระเบียบให้เกิดเป็นความรู้ ความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนรู้ (Learning) เป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการของแต่ละบุคคลเพราะการเรียนรู้จะทำให้มนุษย์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ การเรียนรู้ของเด็กจะมีลักษณะและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก สติปัญญาของเด็กเริ่มพัฒนาตั้งแต่แรกเกิด โดยสืบเนื่องมาจากพัฒนาการทางระบบประสาทและประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสภาพแวดล้อม เมื่อระบบประสาทของเด็กพัฒนาได้ดีขึ้นเด็กก็จะเริ่มเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เข้าใจในประสบการณ์ที่ได้รับ ตลอดจนรู้จักให้ความหมายกับประสบการณ์ที่ได้รับจากประสาทสัมผัสของตนเองซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง (พัชรี สวนแก้ว. 2536 : 48) การเรียนรู้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของมนุษย์ (ภรณี คุรุรัตน์. 2523 : 58)

การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ถือว่าเป็นรากฐานของการพัฒนาทางด้านสติปัญญา แต่ถ้าหากเด็กมีความบกพร่องในการรับรู้แล้ว ก็จะมีบกพร่องในด้านของการเรียนรู้ไปด้วย อุปสรรคของการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยเกิดจากสภาพความผิดปกติของร่างกาย ได้แก่ ความบกพร่องทางกาย ทางสายตา ทางการได้ยินและทางการเคลื่อนไหว ความผิดปกติทางด้านสติปัญญา ความบกพร่องทางด้านอารมณ์ ความบกพร่องทางด้าน การรับรู้ ซึ่งจัดว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่ต้องการความช่วยเหลือทั้งในด้านของการจัดการศึกษา และการให้บริการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทางสังคม เจตคติ และทางด้านเศรษฐกิจ (พิมพ์อำไพ พุกพิบูลย์. 2535 : 11) ในการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น เนื่องจากความคิดว่าเด็กทุกคนเกิดมามีความสามารถ มีศักยภาพในตนเอง มีเกียรติมีศักดิ์ศรี เสรีภาพและมีสิทธิที่จะได้รับการบริการใด ๆ ที่สังคมจัดไว้ในเรื่องของการศึกษา เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาไม่ว่าเด็กคนนั้นจะเป็นเด็กปกติหรือเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (พัชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. 2542 : 11) ซึ่งใน

การให้ความช่วยเหลือในช่วงปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการช่วยเหลือเมื่อแรกพบอาการทำให้เด็กมีพัฒนาการใกล้เคียงกับเด็กปกติมากขึ้น (Umansky, 1998 : 9–10)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในปัจจุบัน นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในระดับอนุบาลมากขึ้น โดยจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในห้องเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ หากความพิการเป็นอุปสรรคไม่สามารถเรียนร่วมในลักษณะดังกล่าวได้ ก็จัดเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542 : 18) การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอาจกระทำได้ในหลายลักษณะซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ แต่การจะจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น จะขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู, 2542 : 223) ในการจัดชั้นเรียนพิเศษให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนธรรมดา ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าถูกคัดออกไปจากสังคม และเกิดการว่าห่วย ช่วยไม่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเกิดปมด้อย (สุชา จันทร์เอม, 2525 : 5) อีกทั้งการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ จะช่วยให้เด็กได้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีพร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุขเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (อุบล เล่นวารี, 2542 : 22) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาพิเศษที่ว่า เด็กพิการทุกคนสามารถที่จะเรียนหรือฝึกตนเองให้ทำประโยชน์ได้ โดยหลังจากที่ได้รับการฝึกหัดแล้วความพิการของเด็กบางคนไม่จำเป็นต้องเป็นความพิการตลอดไป (ชูชีพ อ่อนโคกสูง, 2527 : 5 ; อ้างอิงจากเบญจา ชลธาร์นนท์, 2523 : 23)

การจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล อรอนงค์ เย็นอุทก (2538 : บทคัดย่อ) พบว่าเด็กดาว์นซินโดรมในระดับอนุบาล สามารถได้รับการพัฒนาขีดความสามารถทางการเรียนกับเด็กปกติอย่างได้ผลเป็นที่น่าพอใจ และไม่ก่อให้เกิดผลในทางลบต่อพัฒนาการของเด็กปกติและการดำเนินการสอนของครู ในการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารงานในโครงการเรียนร่วมจะต้องประกอบด้วยงานในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านนโยบาย บุคลากร หลักสูตรและการประเมินผล งบประมาณ การประเมินผลการดำเนินงานโครงการเรียนร่วม มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วม (กรมสามัญศึกษา, 2537 : 16) นอกจากนี้ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ที่จะช่วยให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 6-7)

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในระดับอนุบาล มีผลดีต่อพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลยังมีผู้ทำการศึกษาค่อนข้างน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาลว่า มีประวัติความเป็นมา วิธีการทำงานและวิธีการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร ทั้งสิ้นผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลสำหรับผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ผู้วิจัยได้ทราบวิธีการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล รวมทั้งผู้ที่มีความสนใจในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

กลุ่มที่ศึกษาในครั้งนี้เป็น โรงเรียนอนุบาลที่มีการจัดการเรียนร่วม 4 โรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ ได้แก่ สังกัดสภาสถาบันราชภัฏ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนโดยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล 8 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองเด็กปกติ โดยมีขั้นตอนในการกำหนดจำนวนผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนดังนี้

1. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษต่ำกว่า 10 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 2 คน
2. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษระหว่าง 10-30 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 4 คน
3. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 30 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 5 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 5 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

วิธีการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

หมายถึง เด็กนักเรียนชายหญิงที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจหรือสังคม อย่างใดอย่างหนึ่งที่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการด้านต่าง ๆ มาบ้างแล้ว และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมในสังกัดต่าง ๆ ได้แก่ สังกัดสภาสถาบันราชภัฏ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ครู

หมายถึง บุคคลที่ทำการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เข้ามาเรียนร่วมในระดับอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลที่มีการจัดการเรียนร่วมในสังกัดต่าง ๆ

ผู้ปกครอง

หมายถึง บุคคลที่มีบุตรหลานที่เป็นเด็กปกติหรือเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เข้ามาเรียนร่วมในระดับอนุบาล ในโรงเรียนอนุบาลที่มีการจัดการเรียนร่วมในสังกัดต่าง ๆ

ผู้บริหาร

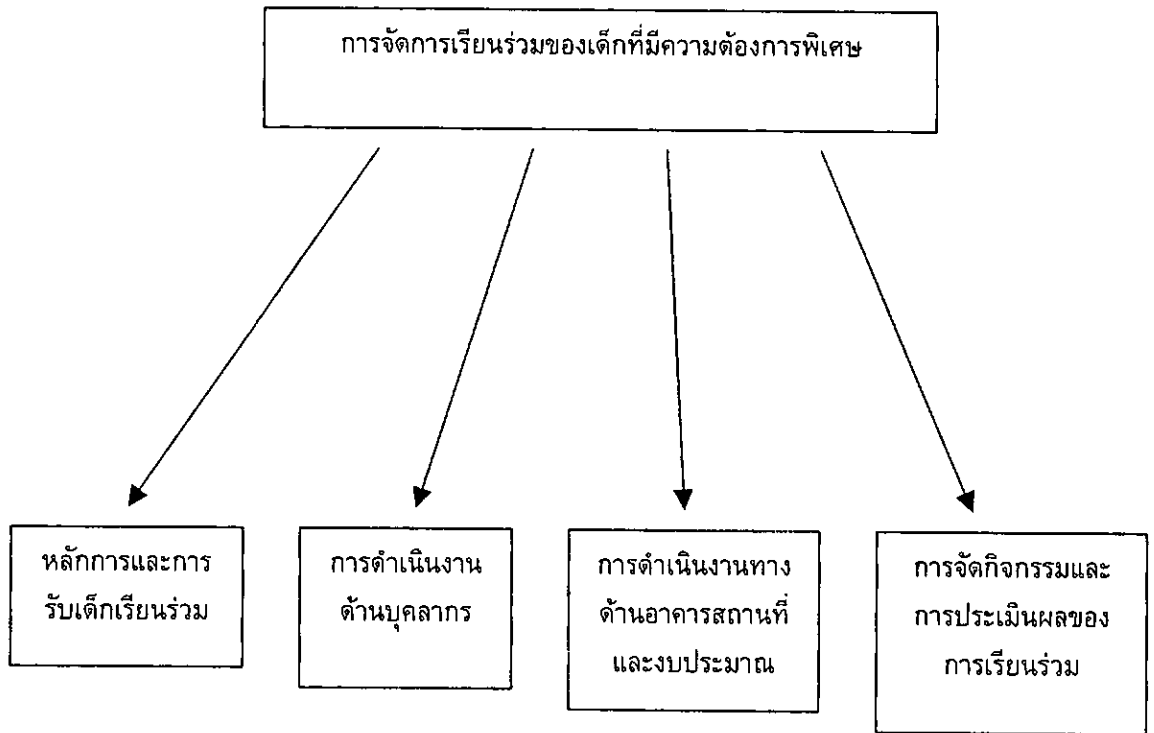
หมายถึง บุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในการบริหารงานในโรงเรียนอนุบาล ที่มีการจัดการเรียนร่วมในสังกัดต่าง ๆ

การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

หมายถึง การดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ ได้แก่ สังกัดสภามหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม
 - 1.1 จุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วม
 - 1.2 เกณฑ์ในการพิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม
 - 1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนร่วม
 - 1.4 นโยบายของการจัดการเรียนร่วม
2. การดำเนินงานทางด้านบุคลากร
 - 2.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
 - 2.2 การประสานงานกับบุคลากรนอกโรงเรียนเพื่อการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม เช่น แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด นักกายภาพบำบัด เป็นต้น
3. การดำเนินงานทางด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ
 - 3.1 สถานที่ตั้งของโรงเรียน
 - 3.2 อาคารเรียน
 - 3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่น พื้น ทางลาดขึ้น – ลง เป็นต้น
 - 3.4 อาคารสถานที่
 - 3.5 วัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน
 - 3.6 การประชาสัมพันธ์และการสารสนเทศ
 - 3.7 เงินตอบแทนบุคลากรในโครงการเรียนร่วม
 - 3.8 แหล่งที่มาของรายได้หรือเงินอุดหนุน
4. การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม
 - 4.1 หลักในการจัดกิจกรรม
 - 4.2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 4.3 อุปกรณ์ในการเรียนการสอน
 - 4.4 การประเมินผล
 - 4.5 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย
 - 1.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.3 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 1.4 หลักในการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของการเรียนรู้
 - 2.2 ธรรมชาติของการเรียนรู้
 - 2.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
 - 2.4 วิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 3.1 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 3.2 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 3.3 ปรัชญาของการศึกษาพิเศษ
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม
 - 4.1 ความหมายของการเรียนร่วม
 - 4.2 รูปแบบของการเรียนร่วม
 - 4.3 อาคาร สถานที่ และบริการที่เกี่ยวข้อง
 - 4.4 บุคลากร
 - 4.5 การคัดเลือกเด็กเพื่อเรียนร่วม
 - 4.6 องค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ
 - 4.7 ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนร่วม
 - 4.8 การบริหารโครงการเรียนร่วม
 - 4.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมในระดับปฐมวัย
 - 5.1 ความสำคัญของการเรียนร่วมในระดับปฐมวัย
 - 5.2 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

5.3 หลักการสอนเด็กในชั้นเรียนร่วม

5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมในระดับปฐมวัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย

มาสโซเกลีย (เยาเวพา เดเซคูปต์. 2542 : 12 ; อ้างอิงจาก Massoglia. 1977 : 3 *Early childhood education in the home*) กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเป็นคำที่ใช้เรียกเด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง 6 ปีซึ่งอยู่ในวัยที่คุณภาพของชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา กำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 2) เด็กปฐมวัยหมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ประมาณ 1½ ปี หรือ 2 ปี ถึง 6 ปี ซึ่งมีธรรมชาติและลักษณะเฉพาะในแต่ละช่วงอายุ

เยาเวพา เดเซคูปต์ (2542 : 12) เด็กปฐมวัยหมายรวมถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง 6 ปี ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ซึ่งพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา กำลังพัฒนาอย่างเต็มที่

จากที่กล่าวมาข้างต้นเด็กปฐมวัยหมายถึงเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี และมีพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาที่กำลังพัฒนาอย่างเต็มที่

1.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

จากความคิดของนักการศึกษาที่สำคัญ ๆ ดังกล่าวพอจะสรุปพื้นฐานและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามที่ ภรณ์ี คุรุรัตน์ (2523 : 1) รวบรวมไว้ว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยควรมุ่งพัฒนาเด็กใน 3 ประการ ดังนี้

1. ความเสมอภาคทางโอกาส เด็กทุกคนไม่ว่าจะมาจากที่ใด สังคมใดจะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปฐมวัย เพื่อให้เจริญเติบโตไปสู่ความเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ โดยเฉพาะเด็กในชนบท ในถิ่นสลัม หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากไร้ควรได้รับการพิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาตามแนวทางเช่นเดียวกับที่เด็กในเมืองได้รับ

2. การพัฒนาศักยภาพของเด็ก มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพหรือความสามารถอยู่ในตัวซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด ศักยภาพต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาได้ และจะสามารถนำออกมาใช้เมื่อได้รับการกระตุ้นทั้งจากสิ่งเร้าภายนอกและแรงจูงใจภายในตัวเอง การศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้จะต้องพยายามดึงเอาศักยภาพของเด็กแต่ละคนออกมา และพัฒนาศักยภาพนั้นให้เจริญงอกงามสมบูรณ์

3. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกันตามคุณสมบัติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ การจัดการศึกษาจะต้องตระหนักถึงหลักความจริงนี้ การตระหนักถึงธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นพื้นฐานในการวางแนวทางพัฒนาเด็กตามลักษณะเฉพาะของเขา และเป็นการพยายามเข้าถึงตัวเด็กแต่ละคนด้วย

จากหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยนั้น จะมุ่งพัฒนาเด็กในเรื่องของการให้โอกาสแก่เด็กทุกคน ทุกประเภท ทุกสังคมได้มีความเสมอภาคกันในเรื่องของการได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงศักยภาพของเด็กและการพัฒนาศักยภาพของเด็กแต่ละคน

1.3 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ในเรื่องที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สิ่งที่พ่อแม่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องควรทำความเข้าใจดังต่อไปนี้ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542 : 85 – 86)

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้จะอยู่นิ่งไม่เป็น เด็กในวัยนี้ควรกระฉับกระเฉง ร่าเริงแจ่มใส ช่างเล่น ช่างคุย ไม่นั่งจิบแจ้อยู่ตามมุมห้อง เพราะเป็นช่วงที่เด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กวัยนี้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ยังไม่แข็งแรง ในการทรงตัว การเดิน จะดูแก้งก้าง เกกะกะ หกล้มง่าย มือมักจะปิดหรือกวาดเอาของบนโต๊ะล้ม หรือจับอะไรดูไม่เหมาะเจาะ การทำงานต่าง ๆ ก็ยังไม่ประณีตเท่าที่ควร

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กในวัยนี้มักจะคิดถึงตัวเองเป็นสำคัญ ไม่อดทน ขาดเหตุผล โกรธก็ร้องไห้ ดีใจก็หัวเราะ อกุศลใจก็ไม่พอใจ เด็กในวัยนี้ต้องการกำลังใจและการยกย่องชมเชย การพัฒนาอารมณ์ของเด็กในวัยนี้ควรช่วยให้เด็กรู้จักปรับอารมณ์ให้มั่นคง เบิกบาน ร่าเริง รู้จักอดทน รู้จักเวลา ระเบียบวินัย ไม่เอาแต่ใจตน เด็กที่สามารถพัฒนาทางด้านอารมณ์ตั้งแต่นั้นจะเป็นเด็กที่เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีสุขภาพจิตดีและรู้จักที่จะชื่นชมต่อสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว

3. พัฒนาการทางด้านสังคม เด็กในวัยนี้เพิ่งจากบ้านมาโรงเรียนจึงไม่เข้าใจการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เด็กปฐมวัยจะชอบทำงานคนเดียว เล่นคนเดียว หรืออาจต้องการให้ตนเป็นผู้ใหญ่ในการทำงานหรือการเล่น และชอบจะให้ตนเป็นที่ยอมรับ ผลงานเป็นที่ชมเชย

การพัฒนาทางสังคมสำหรับเด็กในวัยนี้คือ ต้องฝึกให้เด็กเกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกัน ทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่าย ๆ ให้เด็กเข้าใจข้อตกลงและเกณฑ์ต่าง ๆ ฝึกให้รู้จักอดทนรอคอยให้ถึงโอกาสของตน หัดให้เด็กรับฟังผู้อื่น ชมเชยผู้อื่น เพื่อให้เข้าใจว่าเขาไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก วิธีส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เช่น ให้เด็กวาดภาพเป็นกลุ่ม ทำงานศิลปะร่วมกับเพื่อนหรือแม่แต่การคิดละครหรือนิทานร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝนมาก

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กในวัยนี้มีความช่างพูด อยากรู้ อยากเห็น อยากหยิบโน้นช่วยนี้ และมีคำถามอยู่ตลอดเวลา ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองทำ ลงมือปฏิบัติจริง โดยจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ และควรพยายามตอบคำถามของเด็กเท่าที่จะทำได้ ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตสิ่งต่าง ๆ เช่น การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เช่น การชิมรส การเพาะเมล็ดพืช การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ จะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์

การฝึกให้เด็กคิดใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ การเล่นสนุกกับตัวเลขและจำนวนรูปต่าง ๆ จะเป็นพื้นฐานการเรียนคณิตศาสตร์

การส่งเสริมทักษะทางประชาธิปไตย ให้สนใจข่าวคราว เหตุการณ์รอบ ๆ ตัว การทำงานร่วมกับผู้อื่น จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนสังคมศึกษา

การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ทำได้โดยการให้เด็กแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นคำพูดจากการซักถาม เล่านิทาน สนทนาหน้าชั้น เล่นละคร การหัดรับฟังสิ่งต่าง ๆ อย่างตั้งใจและเข้าใจ การฝึกลากเส้นลีลามือเป็นการหัดการควบคุมกล้ามเนื้อ และเป็นพื้นฐานของการเขียนตัวอักษร การส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านนิทานหรือเล่นเกมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการอ่านได้

การส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมก็เป็นสิ่งที่ควรปลูกฝัง โดยเด็กจะเรียนรู้จากการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การรู้จักแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีเมตตาต่อสัตว์ การไม่ทิ้งดูดาบ การช่วยเหลือผู้อื่น ฯลฯ

นิตยา คชภักดี (2543 : 2) ได้แบ่งพัฒนาการของมนุษย์โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (physical หรือ psycho – motor development) หมายถึง ความสามารถของร่างกายในการทรงตัวในอิริยาบถต่าง ๆ และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ไปโดยการชักกล้ามเนื้อใหญ่ (gross motor) เช่น การนั่ง ยืน เดิน วิ่ง กระโดด เป็นต้น การใช้สัมผัสรับรู้ และการใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (fine motor adaptive) เช่น การหยิบจับของ การขีดเขียน ปั่น ประดิษฐ์ เป็นต้น

2. ด้านสติปัญญา (cognitive development) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับตนเอง การรับรู้ รู้จักสังเกต จดจำ วิเคราะห์ การรู้จัก รู้เหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา ตลอดจนการสังเคราะห์ ซึ่งเป็นความสามารถเชิงสติปัญญาในระดับสูง ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ภาษาสื่อความหมายและการกระทำดังนั้นพัฒนาการด้านภาษา (language) และสื่อความหมาย (communication) ก็การใช้ตากับมือทำงานประสานกันเพื่อแก้ปัญหา (fine motor adaptive) จึงมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญา

3. ด้านจิตใจ – อารมณ์ (emotional development) หมายถึงความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ โกรธ เกลียด กลัว และเป็นสุข ความสามารถในการแยกแยะความรู้สึกซึ่งและควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือตนเอง (self – esteem) หรืออัตมโนทัศน์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมด้วยบางครั้งจึงมีการรวมพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ กับทางด้านสังคมเป็นกลุ่มเดียวกันคือ Psycho – social development

4. ด้านสังคม (social development) หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีทักษะการปรับตัวในสังคม คือสามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนร่วมมือกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ความเป็นตัวของตัวเอง และรู้จักละแ่ละ สำหรับเด็กหมายถึงความรวมถึงความสามารถในการช่วยตัวเองในชีวิตประจำวัน (personal – social) นอกจากนั้นพัฒนาการด้านสังคมยังเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านจิตวิญญาณ (spiritual development) คุณธรรม (moral) และเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญา ทำให้รู้จักแยกแยะความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และความสามารถในการเลือกดำรงชีวิตในทางสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมอีกด้วย

5. ด้านจิตวิญญาณ (spiritual development) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการรู้จักคุณค่าของชีวิต สิ่งแวดล้อม สุนทรียภาพ วัฒนธรรม และการมีคุณธรรม การรู้จักควบคุมตนเองให้มีความอดทนอดกลั้น มีเมตตากรุณา มีความซื่อสัตย์ เป็นต้น ซึ่งนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิตที่ตีงาม หลุดพ้นจากความทุกข์ และการมีสันติสุขในสังคม

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าพัฒนาการของเด็กปฐมวัยประกอบไปด้วย พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งพัฒนาการในแต่ละด้านนั้นมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องซึ่งกันและกันถ้าหากพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่งหยุดชะงัก ก็จะส่งผลให้พัฒนาการด้านอื่น ๆ มีความล่าช้าไปด้วย เด็กที่มีพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลาย ๆ ด้านผิดปกติ หรือล่าช้า นั้น จัดว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับปฐมวัย จะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ใกล้เคียงกับเด็กปกติ

1.4 หลักในการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม

ภรณ์ คุรุรัตน์ (เยาวพา เตชะคุปต์. 2542 : 118 – 119 ; อ้างอิงจาก ภรณ์ คุรุรัตน์ 2523 : 76 – 81) ได้กล่าวถึงหลักการในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเอาไว้ว่า

การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เจริญพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูหรือผู้ดูแลเด็กจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของพฤติกรรมและลักษณะพัฒนาการโดยทั่วไปดังได้กล่าวแล้ว เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์ที่จะส่งเสริมการเจริญพัฒนาดังกล่าว โดยสอดคล้องกับความพร้อม วุฒิภาวะ ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาได้อย่างเหมาะสม

การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยจำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักในการจัดดังต่อไปนี้

1. การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของเด็ก มิฉะนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ
2. การจัดประสบการณ์ต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
3. การจัดประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนตนเอง ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
4. การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ อุปกรณ์ในการจัดควรเป็นอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่นนั้นไม่จำเป็นต้องซื้อมาทั้งหมด อาจนำวัสดุในท้องถิ่นมาดัดแปลงทำเป็นอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้

หลักการในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ประการ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

วารภรณ์ รักวิชัย (2527 : 67-69) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. กิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ความต้องการและความสามารถของเด็ก
2. เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมควรจะใช้เวลาพอสมควร ไม่นานจนเกินไป ประมาณ 15 นาที
3. จัดกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมเพื่อเด็กจะได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความพอใจ
4. กิจกรรมที่จัดควรจะมีลักษณะการแข่งขัน และการเปรียบเทียบ
5. การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล
6. กิจกรรมที่จัดให้ควรจะมีการวางแผนร่วมกันระหว่างเด็กและครู เพราะจะทำให้ห่างไกลในการแก้ปัญหาและช่วยทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการสอน
7. กิจกรรมที่จัดควรจะมีการยืดหยุ่นได้
8. กิจกรรมควรส่งเสริมให้เสริมสร้างนิสัยในการทำงานและปรับตัวให้สามารถเข้ากับเพื่อน ๆ ได้
9. กิจกรรมควรเป็นกิจกรรมแบบเล่นปนเรียน และมีความปลอดภัยสำหรับเด็ก
10. กิจกรรมที่จัดควรจะช่วยหรือสร้างความสนใจให้เด็กได้คิดค้นและสร้างสรรค์

หลักการจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์

1. สิ่งแวดล้อมควรจะเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก
2. สิ่งที่เป็นอันตรายหรือไม่เหมาะสม และไม่ต้องการให้เด็กเล่น ควรจะนำไปให้พ้นสายตาของเด็ก
3. ควรจะจัดหาของเล่นที่เป็นสื่อความรู้ให้สำหรับเด็ก และทั้งแนะนำวิธีเล่นให้กับเด็กโดยการเลือกของเล่นนั้นควรจะเป็นของที่ใหญ่จับต้องง่าย และชิ้นส่วนไม่ควรจะมีมากเกินไป ของเล่นควรจะสามารถ

แปลงรูปแบบได้หลายอย่างจะช่วยไม่ให้เกิดเบื่อได้ง่าย ของเล่นต้องทนทานมีคุณภาพดีไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก โดยเฉพาะเรื่องสีและวัสดุที่เป็นพิษ

4. สิ่งแวดล้อมที่จัดให้เด็กนั้น ผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ
5. การจัดประสบการณ์ ให้เด็กควรจะเป็นประสบการณ์ที่ต่อเนื่อง สอดคล้องและสัมพันธ์กับความคิดของเด็กด้วย
6. ให้โอกาสเด็กได้เล่นร่วมกับเพื่อนชายหญิง รุ่นราวคราวเดียวกันเป็นการกระตุ้นพัฒนาการของการรู้จักบทบาทของตนเองดีกว่าถูกจำกัดให้เล่นแต่ที่กับห้องเท่านั้น
7. ควรจัดให้เด็กได้มีโอกาสศึกษานอกสถานที่ เพื่อเรียนรู้ธรรมชาติมากขึ้น
8. จัดให้เด็กได้มีประสบการณ์ทางภาษา เช่น เล่นบทบาทให้ฟัง เล่นหุ่นทองโคลงและคำกลอน คำคล้องจองและร้องเพลง

อลิซาเบธ โจนส์ (เยาพา เดชะคุปต์, 2542 : 133 – 135 ; อ้างอิงจาก Elizabeth Jones.1987 : 171-174 *Who am I in the Lives of Children*) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ที่ควรใช้ในการพิจารณาจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยเอาไว้ 5 ประการคือ

1. ความแข็ง – ความนุ่มนวล (Hard – Soft) การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรให้ความรู้สึกที่สบายและให้ความรู้สึกที่ดีแก่เด็ก โดยสภาพแวดล้อมที่จัดให้เด็กควรมีความนุ่มนวลในแง่ของอารมณ์ที่สามารถสัมผัสได้ โดยห้องเรียนของเด็กปฐมวัยควรมีลักษณะคล้ายบ้าน ครูและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรมีส่วนทำให้สภาพแวดล้อมมีความนุ่มนวลหรืออบอุ่นได้ เช่น การสัมผัสของครู ได้แก่ การกอด การอุ้มเด็กนั่งตัก การลูบหลังเด็กเมื่อเด็กจะนอนตัก หรือการใช้สายตาในการสื่อความหมายกับเด็กจะเป็นการสัมผัสที่อบอุ่นทางด้านร่างกายและจิตใจ

2. การเปิด – การปิด (Open – Close) เกณฑ์ที่สองหมายถึง การจัดอุปกรณ์ให้กับเด็ก และพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูที่จะมีผลต่อเด็ก คำว่า “เปิด” และ “ปิด” นี้ไม่ได้หมายถึงว่าจะดีหรือไม่ แต่จะพิจารณาในแง่ของความท้าทาย หรือการเปิดโอกาสให้เด็กประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร วัสดุอุปกรณ์ที่มีความหมายทางปิดได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่มีการเล่นเพียงวิธีการเดียว เช่น ภาพตัวต่อ ส่วนวัสดุอุปกรณ์ที่เปิดกว้าง ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ได้หลายจุดประสงค์ เช่น ทราช และน้ำ เป็นต้น

โดยส่วนมากวัสดุอุปกรณ์ที่เปิดกว้างมักจะก่อให้เกิดแนวความคิดใหม่และสร้างความสนใจในการทำงานให้แก่เด็กได้ดี แต่ก็ควรคำนึงถึงสิ่งอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น เด็กเล็ก ๆ จะเหมาะที่จะใช้อุปกรณ์ที่มีความง่ายหรืออุปกรณ์แบบปิด ซึ่งจะเปิดโอกาสให้เด็กประสบความสำเร็จได้มากกว่า ขณะที่เด็กโตจะเหมาะกับอุปกรณ์ที่เปิดกว้างมากกว่า เพราะอุปกรณ์ดังกล่าวจะทำหายความสามารถและยับยั้งให้เด็กรู้สึกสนุกสนานและสนองความต้องการได้มากกว่าอุปกรณ์ที่เล่นได้เฉพาะอย่าง ในการเลือกวัสดุอุปกรณ์ควรคำนึงถึงคุณสมบัติของความเปิดกว้างและความปิดให้มีสัดส่วนพอ ๆ กันและให้สอดคล้องกับเนื้อที่และความต้องการของเด็กด้วย

3. ความง่าย – ความยาก (Simple – Complex) ในหลักเกณฑ์ข้อนี้หมายความว่า อุปกรณ์ที่จัดไว้ควรเป็นอุปกรณ์ที่เร้าความสามารถของเด็ก ซึ่งควรจัดไว้เป็นชุด ๆ ที่มีความง่ายเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยควรมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- 3.1 อุปกรณ์ควรมีความยากง่ายปนกันทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีโอกาสเล่นได้หลาย ๆ แบบ

- 3.2 อุปกรณ์ควรดึงดูดความสนใจของเด็ก ๆ กล่าวคือควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้อุปกรณ์หลายอย่างด้วยกัน ซึ่งจะเป็นการลดการคาดการณหรือการเดาคำตอบ และจะดึงดูดความสนใจได้ยาวนานกว่า

3.3 ครูควรใช้อุปกรณ์ชุดพิเศษ (Super Unit) ซึ่งเป็นอุปกรณ์ชุดที่มีหลายชนิดอยู่ในชุดเดียวกัน จะช่วยให้เด็กเล่นได้มากขึ้นและเล่นได้ยาวนานกว่า

3.4 สำหรับเด็กเล็ก ๆ หรือเด็กที่ขาดความพร้อม ครูควรใช้อุปกรณ์ที่มีความง่ายเพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน และเพิ่มความยากขึ้นตามอายุและประสบการณ์สำหรับเด็ก

4. การรวม – การแยก (Inclusive – Seclusive) หลักเกณฑ์ข้อนี้มีข้อควรคำนึง

การรวม (Inclusive) หมายถึง การคำนึงว่า ใคร และ อะไร จะเข้ามามีบทบาทต่อการวางขอบข่ายในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงการนำสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับผู้ใหญ่ หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่าง ๆ ได้แก่ สิ่งที่เราเห็น เสียง เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน รวมทั้งประสบการณ์ตรง เช่น การพาเด็กไปทัศนศึกษา เป็นต้น

การแยก (Seclusive) หมายถึง การให้โอกาสเด็กได้ทำงานอย่างอิสระและอย่างมีสมาธิ เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและอยู่ตามลำพัง ซึ่งครูจัดหาบริเวณที่เหมาะสมที่เด็กจะทำงานตามลำพังหรืองานที่ต้องใช้สมาธิ มิฉะนั้นเด็กอาจจะไปหลบซ่อนตามที่ใดที่หนึ่ง เช่น ใต้โต๊ะ เก้าอี้ ในตู้ หรือในห้องน้ำ หรือเกิดความถดถอยทางอารมณ์และร่างกายได้ การจัดบริเวณที่เหมาะสมที่เด็กจะทำงานตามลำพังได้ ครูควรจัดโต๊ะ เก้าอี้และกระดานเอาไว้ชิดผนัง เพื่อสร้างความเป็นสัดส่วนในการทำงานและช่วยลดสิ่งที่จะมารบกวนทางสายตาด้วย

5. เคลื่อนไหวน้อย – เคลื่อนไหวมาก (Low Mobility – High Mobility) เกณฑ์ประการสุดท้ายคือ ระดับของการมีส่วนร่วมทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว กิจกรรมที่เคลื่อนไหวมากได้แก่กิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ส่วนกิจกรรมที่เคลื่อนไหวน้อยได้แก่กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อเล็ก ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีความสมดุลในการทำกิจกรรมทั้งสองอย่างนี้ตลอดวัน โดยควรจัดอุปกรณ์และเครื่องเล่นเอาไว้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยเป็นอุปกรณ์และเครื่องเล่นที่จะส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก และกิจกรรมที่เด็กสามารถทำงานเงียบ ๆ ได้ เช่น อ่านหนังสือ ระบายสี เล่นเกม ฯลฯ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เอื้อต่อการเรียนรู้และความสามารถของเด็ก จะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่เด็กพึงพอใจและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยต่างประเทศ

ครอส (Cross : 1984) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับภาษาของเด็ก ซึ่งจากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าบุคคลซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับเด็กมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของเด็ก เด็กจะเลียนแบบในเรื่องของการใช้ภาษาจากผู้ปกครองและครู ดังนั้นบุคคลต่าง ๆ ต้องทำตัวเป็นต้นแบบที่ดีเพื่อให้เด็กได้เลียนแบบในการใช้ภาษาที่เหมาะสมต่อไป

บอนดูแรนท์, โรมิโอ, และเคริ์ชัคเมอร์ (Bondurant, Romeo, and Kretschmer : 1983) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่มีพัฒนาการทางภาษาล่าช้า โดยให้ครูส่งเสริมในเรื่องของการใช้ภาษาโดยชี้แทนเป็นสื่อในการส่งเสริมทางด้านภาษา เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

งานวิจัยภายในประเทศ

พรใจ สารยศ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ พบว่าในระยะเวลา 8 สัปดาห์ที่ทำการ

ทดลองนั้น ในสัปดาห์ที่ 1 – 2 เด็กมีพฤติกรรมนิ่งเฉย หลีกเลี้ยง และไม่เข้าร่วมแก้ปัญหาเมื่อเกิดสถานการณ์ปัญหา ในสัปดาห์ที่ 3 – 4 เด็กมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาที่ตกลงภายในกลุ่มหรือรายบุคคลได้ แต่ด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ในสัปดาห์ที่ 5 – 8 เด็กมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาที่ตกลงภายในกลุ่มหรือรายบุคคลได้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหา

อุทัย บุญโท (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ จากการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนจัดประสบการณ์และระหว่างจัดประสบการณ์แบบโครงการในแต่ละสัปดาห์ มีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างจัดประสบการณ์แบบโครงการในแต่ละสัปดาห์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์

ชาติชาย ปิลาวาสน์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน จากการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกัน โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมตลอดช่วง 8 สัปดาห์

เปลว ปุริสาร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ พบว่าเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูง หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้น ส่วนเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาค่ำ หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้น

สมจิตต์ สุวรรณวงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพการณ์เสริมความคิดเชิงคุณธรรมสังคมตามแนวคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าการที่ครูใช้คำถามเพื่อให้เด็กสะท้อนความรู้สึกและปัญหาของตนเอง ช่วยให้เด็กคิดหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เป็นพฤติกรรมที่จะไม่สร้างปัญหาแก่ตนเองและผู้อื่น และเด็กที่ควบคุมตนเองได้สูงสามารถพัฒนาวินัยในตนเองได้มากกว่าเด็กที่ควบคุมตนเองได้ต่ำ

สมบุญ อุดมมุขลินทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของการเตรียมความพร้อมเรื่องการนับจำนวน 1 – 5 โดยใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กกลุ่มอาการดาวนระดับก่อนประถมศึกษา พบว่าหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ เด็กกลุ่มอาการดาวนระดับก่อนประถมศึกษามีความพร้อมในเรื่องของการนับจำนวนสูงขึ้น

ศิริพร สหัสสานนท์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายเนื่องมาจากสมองพิการ (ซี.พี.) อายุ 4 – 7 ปี จากการเตรียมความพร้อมโดยใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมศิลปะ พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายเนื่องมาจากสมองพิการ (ซี.พี.) อายุ 4 – 7 ปี มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้น และเด็กที่ได้รับการฝึกกายภาพบำบัดและกิจกรรมศิลปะ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะเพียงอย่างเดียว

นัยนา ผดุงสงฆ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยเกมการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา พบว่าการเตรียมความพร้อมด้วยเกมการศึกษาทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา มีความ

พร้อมทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น ในเรื่องของกรับรู้สัญลักษณ์ที่ใช้แทนจำนวนและความเข้าใจความหมายของจำนวน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย แสดงให้เห็นว่าเด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทุกคนมีความเสมอภาคมีโอกาสเท่าเทียมกันในทางการศึกษา ซึ่งสิทธินี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กทุกคน เด็กแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตน มีความสนใจ ความสามารถ และความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการที่นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติจึงเป็นการจัดการแบ่งแยกทางสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อคนทุกคน (Education for All) ฉะนั้นในการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กจะต้องคำนึงถึงวัย ความสามารถ ความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อที่จะสามารถส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

2.1 ความหมายของการเรียนรู้

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533 : 135) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด

อารี พันธุ์ณี (2534 : 86) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ หรือสัญชาตญาณ หรือวุฒิภาวะ

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2523 : 57) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ได้รับ

อารี เพชรมุด (2528 : 14) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากกระบวนการของสิ่งแวดล้อมภายนอก (External Process) และการเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดความพอใจต่อสิ่งเร้า

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 40) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ได้รับ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ได้แก่ วุฒิภาวะและความพร้อมซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและความสามารถที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการเรียนรู้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัดกลายเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร

2.2 ธรรมชาติของการเรียนรู้

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 41) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1.1 มีสิ่งเร้ามาเร้าผู้เรียน

1.2 ผู้เรียนรับรู้สิ่งเร้า

1.3 ผู้เรียนแปลความหมายของสิ่งเร้าที่รับรู้

1.4 ผู้เรียนมีปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าตามที่รับรู้และแปลความหมาย

1.5 ผู้เรียนสังเกตผลที่เกิด ถ้าตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการก็เรียกว่า เกิดการเรียนรู้แล้ว แต่ถ้าไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการก็ต้องแก้ไขใหม่

2. การเรียนรู้ เป็นการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงพฤติกรรม เมื่อได้รับประสบการณ์ แต่ถ้าหลังจากได้รับประสบการณ์แล้วยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ก็ถือว่ายังไม่เกิดการเรียนรู้

3. การเรียนรู้มีช่วงภาวะ เพราะช่วงภาวะเป็นความเจริญเติบโตตามธรรมชาติ มิได้เกิดจากประสบการณ์ แต่การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เนื่องมาจากการมีประสบการณ์

4. การเรียนรู้จะเกิดได้ง่ายถ้าสิ่งนั้นมีควมหมายต่อผู้เรียนและเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องของการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน ด้วยการเรียนรู้ในเรื่องเดียวกัน เด็กแต่ละคนจะเรียนรู้ได้ไม่เท่ากันและอาจต้องใช้วิธีการต่างกัน ผลการเรียนรู้จึงอาจมากน้อยแตกต่างกันด้วย

กันยา สุวรรณแสง (2537 : 157 – 158) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ดังนี้

1. การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร

2. การเรียนรู้ย่อมมีการแก้ไขปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเนื่องมาจากประสบการณ์

3. การเปลี่ยนแปลงชั่วคราวชั่วคราว ไม่ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

4. การเรียนรู้เกิดจากการฝึกฝน

5. การเรียนรู้เป็นกระบวนการ

6. การเรียนรู้เกิดได้ง่าย ถ้าสิ่งที่เรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน

7. การเรียนรู้แตกต่างกันตามตัวบุคคลและวิธีการในการเรียน

8. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

9. การเรียนรู้จะเกิดผล เมื่อผู้เรียนมีความมุ่งหมาย มีความต้องการ มีความสนใจ และได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง

10. การเรียนรู้ที่แท้จริงจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ที่ตนต้องการแล้ว

11. การเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมจะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ

12. การสอนเป็นการแนะแนวที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักช่วยตนเองเพื่อการเรียนรู้

13. การเรียนรู้จะช่วยให้สามารถปรับตัวขึ้นได้ในสถานการณ์ต่างๆ

14. การเรียนรู้เป็นผลให้เกิดการสร้างแบบแผนของพฤติกรรมใหม่

15. การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นจากเหตุบังเอิญหรือการจงใจก็ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้เป็นการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงพฤติกรรม อันเนื่องมาจากประสบการณ์หรือเกิดจากการฝึกฝน การเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยนั้นเด็กจะเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจซึ่งจะแตกต่างไปตามความสนใจของแต่ละบุคคล ในการเรียนรู้ของเด็กนั้นจะบังเกิดผลได้ดีถ้าหากเด็กได้ลงมือกระทำกิจกรรมที่ตนสนใจ และได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง

2.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 42 – 44) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กดังนี้

1. เป้าหมาย เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เพราะไม่มีพฤติกรรมใดๆ เกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมาย การเกิดของพฤติกรรมนั้นจะต้องมุ่งสู่ความต้องการหรือเป้าหมายของบุคคลเป็นหลัก การตั้งเป้าหมายนั้นมีข้อที่ควรพิจารณา ดังนี้

- 1.1 เป้าหมายอาจจะยากเกินจนทำให้เด็กมีความคิดว่าไม่มีความหวังที่จะประสบความสำเร็จได้
 - 1.2 เป้าหมายอาจจะง่ายเกินไป ทำให้ไม่เป็นการท้าทายความสามารถ
 - 1.3 เด็กที่ขาดความมั่นใจในตนเองและขาดความมั่นคง มักจะเลือกเป้าหมายที่สูงเกินไป
- เพื่อที่ว่าตนเองจะได้มีความรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จอย่างสูงเมื่อทำได้สำเร็จ
- 1.4 เด็กบางคนอาจตั้งเป้าหมายต่ำเกินไป เพื่อเป็นการปกป้องตนเองจากความล้มเหลว
 - 1.5 ผู้ที่มีอิทธิพลต่อเด็กทั้งพ่อ แม่ ผู้ปกครองครูอาจมีอิทธิพลต่อการตั้งเป้าหมายของเด็ก

นอกจากนี้องค์ประกอบอีกสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตั้งเป้าหมายของเด็กคือ ความวิตกกังวล ซึ่งจะเห็นได้จากวิธีการตั้งเป้าหมายของเด็กที่เคยมีประสบการณ์ที่เคยล้มเหลว หรือไม่ประสบความสำเร็จมาก่อน เด็กกลุ่มนี้มักจะตั้งเป้าหมายที่สูงหรือต่ำจนเกินไป ซึ่งการที่เด็กตั้งเป้าหมายไม่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองย่อมจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเรียนรู้ของตน ตลอดจนความวิตกกังวลของพ่อแม่ ผู้ปกครองก็อาจจะมีส่วนในการตั้งเป้าหมายของเด็กได้ด้วยเช่นกัน

2. วุฒิภาวะและความพร้อม เด็กจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี เมื่อมีความพร้อม ซึ่งการที่เด็กจะมีความพร้อมได้นั้นเด็กจะต้องมีวุฒิภาวะที่เจริญเต็มที่เสียก่อน พฤติกรรมหลายอย่างที่เด็กกระทำ เช่น คลาน เดิน นั่ง ควบคุมการขับถ่าย ฯลฯ เกิดขึ้นจากมีวุฒิภาวะที่เหมาะสมเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องฝึกฝนเลย เมื่อถึงเวลาที่จะเกิดขึ้นเองแต่ถ้าเราต้องการฝึกฝนเด็กในขณะที่เด็กยังมีวุฒิภาวะที่ยังไม่สมควร อาจไม่ก่อให้เกิดผลดีนัก

3. การสำรวจ ความแตกต่างระหว่างความสามารถในการเรียนรู้ของมนุษย์และสัตว์อย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดเจนคือ กระบวนการในการแก้ปัญหาเมื่อมนุษย์มีปัญหาก็จะทำให้เกิดความเครียดในอารมณ์ ซึ่งเป็นเหตุไปสู่การก่อให้เกิดความคิดที่จะสำรวจหาคำตอบของปัญหานั้น วิธีการสำรวจอาจจะทำโดยการสังเกตวิธีการแก้ปัญหาของตัวแบบหรือการหาเหตุและผลสนับสนุน ซึ่งวิธีการค้นหาคำตอบโดยการสำรวจนั้นจะทำให้เด็กจำได้ดีขึ้น แต่ผลจากการสำรวจนั้นก็อาจจะเป็นอันตรายหรือผลร้ายต่อเด็กได้ พ่อแม่ผู้ปกครองหรือครูจะต้องพยายามช่วยแนะแนวทางให้แก่เด็ก รวมทั้งจัดสถานการณ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจได้เต็มที่ด้วย

4. การเสริมแรงและการหยุดยั้ง เป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมักจะเรียนรู้ที่จะแสดงออกในสิ่งที่ตนจะได้รับผลกรรมที่พึงพอใจหรืออาจกล่าวได้ว่า มนุษย์เรียนรู้เพื่อที่จะได้รับการเสริมเรแรงนั่นเอง พฤติกรรมใดที่มนุษย์แสดงออกแล้วได้รับการเสริมแรงก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดบ่อยขึ้นอีก ในขณะเดียวกัน พฤติกรรมใดที่มนุษย์แสดงออกแล้วได้รับผลที่ไม่พึงพอใจหรือไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ พฤติกรรมนั้นจะมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ดังนั้นสิ่งที่ทำให้เด็กเรียนรู้ได้ดีอีกอย่างหนึ่งคือ การใช้การเสริมแรง

5. ความจำ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่จะบอกให้รู้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าสิ่งที่สอนให้แก่เด็กไปเป็นจำนวนมากแล้ว เด็กจำไม่ได้ก็เท่ากับว่าเด็กไม่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเลย สิ่งที่มีความสำคัญต่อความจำของเด็กคือ องค์ประกอบของสิ่งที่สอน ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่สอนกับสติปัญญาของเด็กและแรงจูงใจ

6. การฝึกฝน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเด็กอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้สิ่งที่ไม่มีความหมายหรืองานที่มีความสับสนยุ่งยากมาก ๆ แต่การฝึกฝนนั้นถ้ากระทำในเวลาที่ยาวนานเกินไป อาจจะทำให้

เกิดผลเสียได้เช่นกัน เพราะจะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายและเมื่อยล้าได้ ซึ่งมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการกำหนดเวลาให้เด็กทำการฝึกฝน ดังนี้

6.1 ชนิดของงานที่ทำให้ทำการฝึกฝน งานบางอย่างที่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เช่น การท่องจำ ถ้าใช้เวลาฝึกฝนนานเกินควร ก็จะทำให้เด็กไม่อยากทำและจะไม่ได้ผล

6.2 ความยากง่ายของสิ่งที่สอน ถ้าสิ่งที่สอนมีความยากมาก ก็ควรจะใช้เวลาฝึกฝนทีละน้อย ๆ และบ่อย ๆ เพราะจะไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและเมื่อยล้าได้ง่าย

6.3 ความสับสนของสิ่งที่สอน ถ้าสับสนมากควรจะใช้เวลาในการฝึกทีละน้อย ๆ

7. การลงโทษและการให้รางวัล การแสดงพฤติกรรมใด ๆ ของเด็ก ถ้าหลังจากแสดงแล้วได้รับการลงโทษ การแสดงพฤติกรรมนั้นจะยุติลง การลงโทษยังจะเป็นการทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ว่า พฤติกรรมใดที่ไม่ควรจะทำ แต่มีข้อเสียคือการลงโทษนั้นมิได้บอกให้เด็กรู้ว่าพฤติกรรมใดควรกระทำ ส่วนการให้รางวัลเป็นการให้สิ่งที่ดีที่เด็กเกิดความพึงพอใจ หลังจากแสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งเท่ากับเป็นเครื่องที่ชี้ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดควรจะทำ ดังนั้นในการที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงควรที่จะใช้ทั้งการให้รางวัลและการลงโทษควบคู่กันไป

8. การเรียนโดยไม่ตั้งใจกับการเรียนโดยตั้งใจ เด็กก่อนเข้าโรงเรียนมักจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยไม่ตั้งใจ ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ในสังคมที่เขาอยู่ สิ่งที่เด็กเรียนรู้นั้นอาจจะมีค่าหรือไม่มีคุณค่าที่ควรแก่การเรียนรู้ก็ได้ โรงเรียนควรจะจัดลำดับของประสบการณ์ให้กับเด็ก เพื่อที่จะได้ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในทางที่เหมาะสม แทนการปล่อยให้เด็กเกิดการเรียนรู้เองโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งอาจจะเป็นอันตรายมากกว่าที่จะเป็นผลดีก็ได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพราะการที่เด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้นั้น เด็กจะต้องมีเป้าหมายแห่งการเรียนรู้และพยายามค้นหาสำรวจ หรือฝึกฝน นอกจากนี้ความพร้อมและวุฒิภาวะของเด็ก ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างบรรลุเป้าหมาย ถ้าหากเด็กยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของวุฒิภาวะแล้วก็จะไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2.4 วิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

จากลักษณะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากบุคคลในวัยอื่น ๆ กล่าวคือ เด็กปฐมวัยมีวิธีการเรียนรู้โดยผ่านสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ (พัชรี สวนแก้ว, 2536 : 46 - 48)

1. เด็กเรียนรู้โดยผ่านความต้องการของเด็กเอง การที่บุคคลจะเรียนรู้ในสิ่งใดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความต้องการในสิ่งนั้น ๆ เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีความต้องการที่แตกต่างไปจากบุคคลวัยอื่น จึงมีวิธีการเรียนรู้โดยผ่านความต้องการดังนี้

1.1 เด็กต้องการยอมรับและได้รับความสนใจ เนื่องจากธรรมชาติของเด็กมีลักษณะที่เรียกว่ายึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การตอบสนองความต้องการของเด็ก การให้ความสนใจ ตลอดจนการให้คำชมเชยหรือการแสดงกิริยารักใคร่พอใจ ชื่นชม จะทำให้เด็กมีความมั่นใจ เด็กจะมีความพยายามทำในสิ่งที่ได้รับการยกย่องจากผู้ใหญ่

1.2 เด็กต้องการตอบสนองเพื่อการอยู่รอดของชีวิต นอกจากการดูแลทางด้านจิตใจซึ่งได้แก่การให้ความรัก ความปลอดภัย การปกป้องคุ้มครอง การให้อิสระภาพ การให้คำแนะนำที่ดี และการดักเตือนในทางที่ถูกต้องแล้ว เด็กยังต้องการสิ่งที่จำเป็นต่อร่างกาย อันได้แก่การตอบสนองเมื่อหิว กระหายเมื่อไม่สบาย

1.3 เด็กต้องการแสดงความสามารถ ในขวบปีแรกของชีวิต เด็กต้องการที่จะแสดงและทดลองความสามารถต่าง ๆ ของตน ดังนั้น พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กต้องการ และสามารถทำได้ ด้วยการพยายามจัดกิจกรรมที่สนับสนุนและท้าทายความสามารถแต่ละอย่าง

1.4 เด็กต้องการที่จะเหมือนบุคคลที่เขารัก การที่เด็กทำตามบุคคลต่าง ๆ ในบางครั้งนำไปสู่การเรียนรู้ได้ เช่น การพยายามที่จะจัดโต๊ะอาหารเลียนแบบการทำงานของแม่ การใช้หมอนตอกตะปูเลียนแบบการทำงานของพ่อ ฯลฯ เป็นสิ่งที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ของเด็กได้ทั้งสิ้น

2. เด็กเรียนรู้โดยผ่านความสนใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เนื่องจากบุคคลจะเรียนรู้สิ่งใดต่อเมื่อบุคคลมีความสนใจในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเด็กปฐมวัยจะมีวิธีการเรียนรู้โดยผ่านความสนใจดังนี้

2.1 เด็กมีความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตนเอง ซึ่งเป็นธรรมชาติของเด็กอยู่แล้ว โดยเฉพาะถ้าหากสิ่งของหรือวัตถุใดน่าสนใจ สะดุดตาแล้วความสนใจให้เด็กเข้าไปใกล้และต้องการจะศึกษา

2.2 เด็กมีความสนใจในประสบการณ์หลาย ๆ อย่างที่จัดให้ เช่น การหาวัสดุเครื่องใช้และของเล่นที่เหมาะสมกับวัยให้เด็กได้เล่น การหาหนังสือที่มีคุณค่าให้ลูกได้อ่านหรือดูรูปภาพ การพาออกไปเที่ยวในสถานที่น่าสนใจต่าง ๆ เช่น สวนสัตว์ วนอุทยาน อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ

2.3 เด็กมีความสนใจในคำถามที่กระตุ้นให้เด็กคิดหาคำตอบ การตอบคำถามของเด็กเป็นสิ่งที่พึงกระทำ จะทำให้เด็กได้รู้จักสังเกตและหาข้อเสนอหรือข้อคำตอบต่าง ๆ มาตอบคำถามเหล่านั้น อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ของเด็กได้อีกทางหนึ่ง

2.4 เด็กมีความสนใจในคำอธิบายและข้อเสนอนั้น ด้วยเหตุที่เด็กยังมีประสบการณ์น้อย การทำกิจกรรมบางอย่างหรือเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ดี แต่ในบางครั้งหากเด็กทดลองแล้วหลายครั้งยังไม่ประสบความสำเร็จ การแนะนำให้คำอธิบายบ้างจากผู้ใหญ่ จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

2.5 เด็กมีความสนใจในเกมที่มีรางวัล ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีสมาธิในการตั้งใจเรียนรู้มากขึ้น แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงความเหมาะสมในการสนับสนุนให้เด็กไปร่วมเล่นเกมดังกล่าว เพราะอาจจะทำให้เด็กมีนิสัยก้าวร้าว เพราะมุ่งหวังแต่ชัยชนะเพื่อรางวัลก็ได้

3. เด็กเรียนรู้โดยผ่านการลงมือปฏิบัติและการเล่น ด้วยเหตุที่เด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงที่กำลังซุกซนไม่อยู่นิ่งเฉย ดังนั้นการที่เด็กได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการเล่น ก็เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น

3.1 เด็กเรียนรู้จากการกระทำซ้ำ ๆ หรือเลียนแบบ เช่น การต่อภาพตัดต่อในครั้งแรกเด็กอาจจะทำด้วยความยุ่งยาก และเสียเวลามากในการค้นหาชิ้นส่วนที่เหมาะสม แต่ถ้าทำซ้ำ ๆ กับเด็กจะทำได้รวดเร็วขึ้น และสามารถนำไปสู่การเล่นการตัดต่อที่ยากขึ้นได้

3.2 เด็กเรียนรู้จากการสำรวจ สัมผัส ค้นคว้า เปรียบเทียบ และหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เช่น การเล่นเกมเล่นต่าง ๆ เด็กจะเกิดความเข้าใจและสามารถสังเกตเปรียบเทียบได้ด้วยการลงมือเล่นด้วยตนเอง

3.3 เด็กเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติ การที่เด็กได้มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอื่น ๆ ในภายหน้า โดยเด็กจะทบทวนประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อนำมาสู่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

4. เด็กเรียนรู้โดยผ่านสิ่งที่ตนเองได้รับ ถ้าเป็นประสบการณ์ที่เด็กพึงพอใจก็จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และเด็กจะทำในสิ่งนั้นอีก แต่ถ้าเป็นสิ่งที่ไม่น่าพึงพอใจเด็กจะหลีกเลี่ยงสิ่งเหล่านั้นและไม่ทำต่อไปอีก

5. เด็กเรียนรู้โดยผ่านความพร้อมที่จะเรียน ความพร้อมมีความสัมพันธ์กับการฝึกหัด ถ้าเราฝึกหัดเมื่อเด็กพร้อมย่อมทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้ปฏิบัติหรือได้สัมผัส จะช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้เร็วขึ้น ไม่ควรบังคับให้เด็กทำการสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กยังไม่ได้หรือยังไม่พร้อม เพราะจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกคับข้องใจและเกิดภาวะเครียดทางอารมณ์ได้

5.1 การเตรียมและจัดหาประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็กจะช่วยให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการให้เด็กได้รับรู้ ได้ดู ได้สัมผัส กับสิ่งนั้น ๆ

5.2 เด็กจะมีความพร้อมในการเรียนสิ่งที่ยากขึ้นและแตกต่างไปจากเดิมอีกเล็กน้อย หากเด็กได้รับความสำเร็จจากการเรียนรู้มาบ้างแล้ว

การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการที่เด็กสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยการลงมือกระทำกับสิ่งต่าง ๆ โดยผ่านการเล่น ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้ของเด็กจึงเกิดจากการกระทำซ้ำ ๆ เลียนแบบ การสำรวจค้นคว้า สัมผัส เปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ความพร้อมของเด็กจะทำให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ การบังคับให้เด็กทำในสิ่งที่เด็กไม่สนใจ หรือยังไม่พร้อมที่จะทำได้เป็นการสร้างความคับข้องใจที่จะส่งผลให้เด็กเกิดความเครียด ความเบื่อหน่าย และปิดกั้นศักยภาพที่แท้จริงของเด็กด้วย

2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 49 – 51) มีนักจิตวิทยาที่แสดงแนวความคิดหรือกำหนดทฤษฎีการเรียนรู้ไว้มากมาย แต่เราอาจแบ่งกลุ่มนักจิตวิทยาที่มีแนวคิดหรือทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorists)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะศึกษาการเรียนรู้ในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และปฏิกิริยาตอบสนอง (Response) โดยพบว่า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้จากการมีสิ่งเร้าและการมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ ธอร์นไดค์ (Thorndike) พافلอฟ (Pavlov) และสกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งมีแนวคิดดังต่อไปนี้

1.1 แนวความคิดของธอร์นไดค์ ซึ่งสรุปเป็นทฤษฎีที่เรียกว่า ทฤษฎีเชื่อมโยง (Association Theory) หรือ "ทฤษฎีการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก" โดยได้ทำการทดลองกับแมวและสัตว์อื่น ๆ หลายครั้ง เช่น นำแมวที่กำลังหิว (มีความพร้อม) มาใส่ไว้ในกรง แล้วเอาปลา (สิ่งเร้า) มาวางหน้ากรง แมวจะมีปฏิกิริยาตอบสนองหลายอย่าง เช่น ตะกายกรง วิ่งรอบกรง ฯลฯ และในที่สุดหาทางออกจากกรงได้ด้วยการเหยียบไปเหยียบปุ่มเปิดประตูกรง เมื่อทดลองลักษณะเดียวกันบ่อย ๆ ครั้งเข้าแมวจะมีปฏิกิริยาตอบสนองเพียงอย่างเดียว คือ เหยียบปุ่มเปิดประตูกรง ธอร์นไดค์ได้สรุปทฤษฎีการเรียนรู้ว่า "เมื่อมีสิ่งหนึ่งมาเร้าอินทรีย์ อินทรีย์จะมีปฏิกิริยาตอบสนองหลาย ๆ อย่างจนกว่าจะสามารถเลือกปฏิกิริยาตอบสนองอันที่ดีที่สุดไว้ใช้ในคราวต่อไปได้ จึงจะถือว่าเกิดการเรียนรู้"

กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ประกอบด้วย

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กล่าวว่า

1.1 ถ้าบุคคลมีความพร้อมที่จะเรียนรู้แล้วได้เรียน จะเกิดความพอใจ

1.2 ถ้าบุคคลพร้อมที่จะเรียนรู้แล้วไม่ได้เรียนจะเกิดความรำคาญใจ

1.3 ถ้าบุคคลไม่พร้อมที่จะเรียนรู้แล้วถูกบังคับให้เรียนจะเกิดความรำคาญใจ

2. กฎแห่งผล (Law of Effect) กล่าวว่า “ผลแห่งปฏิกริยาตอบสนองใดเป็นที่พอใจ บุคคลย่อมกระทำปฏิกริยานั้นซ้ำอีก แต่ผลของปฏิกริยาใดไม่เป็นที่พอใจ บุคคลจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำปฏิกริยานั้นซ้ำอีก

3. กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) กล่าวว่า “พฤติกรรมใดที่ได้มีโอกาสกระทำซ้ำบ่อย ๆ และมีการปรับปรุงอยู่เสมอ ย่อมก่อให้เกิดความคล่องแคล่วชำนาญ สิ่งใดที่ทอดทิ้งไปนานย่อมกระทำไม่ได้ดีเหมือนเดิมหรืออาจทำให้ลืมได้”

1.2 แนวคิดของพัฟลอฟและสกินเนอร์ ได้ร่วมกันสร้างทฤษฎีที่เรียกว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขโดย

พัฟลอฟ ได้ทำการทดลองกับสุนัขด้วยการนำสุนัขที่กำลังหิวมาให้ได้กลิ่นและเห็นเนื้อ สุนัขจะน้ำลายไหล ครั้งต่อไปก่อนสุนัขจะได้เห็นเนื้อ เขาจะสั่งกระดิ่งก่อนและพบว่าเมื่อสั่งกระดิ่งแล้วและสุนัขเห็นเนื้อ สุนัขจะน้ำลายไหลหลังจากทดลองนานครั้งเข้าเมื่อเขาสั่งกระดิ่งเพียงอย่างเดียวโดยไม่ให้เนื้อ ก็พบว่าสุนัขจะมีน้ำลายไหลอยู่

ส่วนสกินเนอร์ได้ทดลองกับหนู โดยใส่หนูไว้ในกล่อง เมื่อหนูเดินไปกดถูกคานจะมีอาหารออกมา จึงเรียนรู้ว่าถ้าเหยียบคานแล้วจะมีอาหารออกมา หนูจะไปเหยียบคานเมื่อต้องการอาหาร ต่อไปสกินเนอร์ใช้แสงไฟเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกดคานของหนู กล่าวคือ ถ้ากดคานก่อนมีแสงไฟจะมีอาหาร ดังนั้น หนูจะกดคานเมื่อมีแสงไฟจากนั้นจึงพยายามให้หนูมีพฤติกรรมต่อเนื่องโดยบางครั้งกดคานก่อนมีแสงไฟก็อาจได้อาหาร บางครั้งกดขณะที่มีแสงไฟก็ได้อาหาร หนูจึงต้องกดคานอยู่เรื่อย เพื่อจะได้รับอาหาร

จากทฤษฎีของนักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorists) จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ันเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และปฏิกริยาตอบสนอง (Response) โดยพบว่า การเรียนรู้ันเกิดขึ้นได้จากการมีสิ่งเร้าและการมีปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งในการเรียนรู้ของเด็กตามแนวคิดของธอร์นไดค์ (Thorndike) จะเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก ถ้าหากปฏิกริยาตอบสนองใดเป็นที่พอใจ เด็กย่อมกระทำปฏิกริยานั้นซ้ำอีก แต่ผลของปฏิกริยาใดไม่เป็นที่พอใจ เด็กก็จะหลีกเลี่ยงไม่กระทำปฏิกริยานั้น ส่วนการเรียนรู้ของเด็กตามแนวคิดของพัฟลอฟ (Povlov) และสกินเนอร์ (Skinner) จะเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข โดยที่ปฏิกริยาตอบสนองอย่างหนึ่งมิได้เกิดจากสิ่งเร้าเพียงอย่างเดียว สิ่งเร้าอื่นย่อมทำให้เกิดปฏิกริยาตอบสนองอันเดิมได้ ถ้ามีการวางเงื่อนไขที่ถูกต้องหรือถ้ามีการให้รางวัล

2. นักจิตวิทยาากลุ่มเกสโตลท์

โคห์เลอร์ (Kohler) นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน เป็นผู้นำนักจิตวิทยาเกสโตลท์ ด้วยการนำลิงมาทดลอง โดยนำลิงหลาย ๆ ตัวมาไว้ในห้อง ๆ หนึ่ง ซึ่งมีกล้วยแขวนไว้สูง ภายในห้องมีลังไม้และไม้ยาววางไว้ที่ข้างและมุมห้อง จากการทดลองพบว่า ลิงหลาย ๆ ตัวพยายามกระโดดหยิบกล้วย แต่หยิบไม่ได้ มีลิงตัวหนึ่งเดินสำรวจห้องสักครู่ก็หยิบลังไม้และไม้ยาวจากนั้นลิงจึงยืนบนลังและใช้ไม้เขี่ยกล้วยมากิน โคห์เลอร์สรุปว่า การที่ลิงมองเห็นวิธีการแก้ปัญหาอย่างแจ่มแจ้งหลังจากพิจารณาสภาพการณ์รอบข้างทั้งหมดนี้แสดงว่า ลิงเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งนั้นคือ เกิดการหยั่งเห็น (Insight)

โคห์เลอร์สรุปผลการทดลองดังกล่าวเป็นทฤษฎีว่า ในการเรียนรู้หรือการแก้ปัญหาสิ่งหนึ่งสิ่งใด อินทรีย์จะพิจารณาโครงร่างของปัญหาโดยส่วนรวมทุกแง่ทุกมุมเสียก่อน จากนั้นจะแยกส่วนรวมเป็นส่วนย่อยเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยนั้น ๆ ให้แจ่มแจ้ง โดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยจนในที่

สุดจะเกิดความคิดหรือเห็นช่องทางในการแก้ปัญหา นั่นโดยฉับพลัน เรียกว่า เกิดการหยั่งเห็น (Insight) และเกิดการเรียนรู้

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างอาจเกิดขึ้นได้จากการลองผิดลองถูก และเมื่อพบทางที่ถูกต้องแล้ว เด็กจะนำเอาวิธีนั้นไปใช้ในการแก้ปัญหาประเภทเดียวกันที่เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งได้ การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และถ้าหากได้รับการฝึกฝนทบทวนจะทำให้เกิดความเข้าใจสามารถจดจำได้และมีความชำนาญมากขึ้น อีกทั้งการเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดผลที่ดีผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วย ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ครูจะต้องกิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการของเด็ก จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้การสอนให้เด็กรู้จักคิดอย่างหลากหลาย เช่นการคิดอย่างมีเหตุผล คิดแบบจินตนาการ คิดแบบสร้างสรรค์ สังเกต แยกแยะเปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่าง จะทำให้เด็กพัฒนาการคิดของตนไปสู่การคิดเพื่อแก้ปัญหาต่อไป

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

งานวิจัยต่างประเทศ

อนเน (Anen : 1991) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และในระหว่างทำกิจกรรมเด็กมีการช่วยเหลือกันมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้จะเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมแล้วเด็กยังได้พัฒนาในเรื่องของการใช้ภาษาด้วย

แมคโดนัลล์และซิมมอนส์ (McDonald and Simons : 1989) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการร้องเพลงสำหรับเด็ก จากการทดลองพบว่าการจัดกิจกรรมร้องเพลงสำหรับเด็ก ทำให้เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องของ ภาษา ทำนอง การเคลื่อนไหวและสามารถแต่งเพลงที่มีทำนองง่าย ๆ ได้

งานวิจัยภายในประเทศ

ประไพ แสงดา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี พบว่าความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงระยะเวลา ของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่อง มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้น

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ กับกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

นงเยาว์ คลินิกคล้าย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ โดยเปรียบเทียบระหว่าง กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ และกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ มีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

ทัศนัย อุดมพันธ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ กับกลุ่มที่ใช้วิธีการจัดประสบการณ์แบบปกติ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ

จิตหนาวรรณ เดือนฉาย (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียน โดยเปรียบเทียบระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียนกับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพในห้องเรียนแบบปกติ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียน มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพในห้องเรียนแบบปกติ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย ที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กนั้น จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี เนื่องจากการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากความต้องการของเด็กที่สนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เด็กเรียนรู้ได้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง การจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในระดับปฐมวัย นอกจากเด็กที่เข้าเรียนในระดับชั้นอนุบาล 3 – 6 ปีแล้ว ช่วงเด็กตั้งแต่แรกเกิด – 3 ปี ก็มีความสำคัญ เนื่องจากเซลล์สมองของเด็กในช่วงนี้จะมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การที่เด็กได้รับการกระตุ้นทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ ได้แก่ การได้เห็น ได้กลิ่น ได้ยิน ได้รส ได้สัมผัส ตั้งแต่แรกเกิด จะช่วยให้ใยประสาทของเซลล์สมองงอกงาม มีความฉลาดเรียนรู้ได้ง่ายและการเรียนรู้ของเด็กในช่วงปฐมวัยนี้ จะเป็นรากฐานที่สำคัญที่ส่งผลถึงบุคลิกภาพของเด็กในวัยต่อ ๆ มาด้วย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.1 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีนักวิชาการทางด้านการศึกษาพิเศษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้มากมาย ดังนี้

แอชแมน และ เอลกินส์ (Ashman and Elkins. 1990 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาเฉพาะของตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้ต่างไปจากเด็กปกติทางด้านเนื้อหา หลักสูตร กระบวนการที่ใช้ และการประเมินผล

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 13) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่าหมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ การให้การศึกษสำหรับเด็กเหล่านี้จึงควรมีลักษณะแตกต่างไปจากเด็กปกติ ในด้านเนื้อหา วิธีการ และการประเมินผล

วารี ธิระจิตร (2537 : 3) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กปกติที่มีลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคมซึ่งเบี่ยงเบนนี้ รุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

เบญจา ชลธารินทร์ (2538 : 1) กล่าวว่า บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง ใครก็ตามที่ไม่สามารถปฏิบัติสิ่งที่จำเป็นที่คนปกติ และ/หรือชีวิตสังคมทั่วไปต้องทำเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือสมอง โดยเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ได้

ศรียา นิยมธรรม (2539 : 39) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่ไม่อาจพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควร จากการเรียนการสอนตามปกติทั้งนี้ มีสาเหตุจากสภาพความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการของเด็ก

จากความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงสรุปได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีสภาพความบกพร่องในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะทางด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษา หรือสติปัญญา และไม่สามารถปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้ดังเช่น เด็กปกติทั่ว ๆ ไป รวมถึงทางด้านการจัดการศึกษาซึ่งต้องจัดให้มีการเรียนการสอนที่ต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภทด้วย

3.2 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การแบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีผู้จัดแบ่งประเภทไว้มากมาย ดังนั้นจึงมีความแตกต่างกันดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 20) แบ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ 12 ประเภท ได้แก่

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนหนังสือได้
3. เด็กปัญญาอ่อนที่ฝึกได้
4. เด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาต่ำมาก
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
8. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้
9. เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
10. เด็กปัญญาเลิศ
11. เด็กออทิสติก
12. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

วารี ธีระจิตร (2537 : 3-5) กล่าวว่า การแบ่งประเภทเด็กพิการ ในด้านการศึกษาต้องพิจารณาความจำกัดทางร่างกาย และความจำกัดทางสติปัญญา ซึ่งเป็นอุปสรรคในการศึกษา โดยแบ่งดังนี้

1. มีความจำกัดทางสติปัญญา (Inteeectual Limitation) แยกเป็น

1.1 กลุ่มเรียนช้า (Slow learner) มีระดับเกณฑ์เชาวน์หรือไอคิว(Intellectual Quotient-I.Q.) ระหว่าง 70-90

1.2 กลุ่มปัญญาอ่อนพอเรียนได้ (Educable Retarded Children) หรือปัญญาอ่อนเล็กน้อย (MildGrade) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ระหว่าง 50-70

1.3 กลุ่มปัญญาอ่อนพอฝึกได้ (Trainable Retarded Children) หรือปัญญาอ่อนขั้นปานกลาง (Moderate Grade) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ระหว่าง 35-49 คนพิการประเภทนี้ และประเภทที่มี ระดับเกณฑ์เชาวน์ต่ำกว่านี้ควรอยู่ในความดูแลของแพทย์และการให้การศึกษาต้องมีการจัดและการฝึกสอน โดยผู้มีความสามารถเฉพาะทาง

2. มีความจำกัดทางร่างกาย (Rphysical Limitation) แยกเป็น

2.1 กลุ่มบกพร่องทางการเห็น (Visually Impaired) แบ่งได้เป็น

2.1.1 ตาบอด (Blind)

2.1.2 สายตาเห็นเลือนลาง (Low Vision)

2.2 กลุ่มบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing Impaired)

2.2.1 หูหนวก (Deaf)

2.2.2 หูตึง (Hard of Hearing)

2.3 กลุ่มบกพร่องทางการพูด (Speech Impaired)

2.3.1 พูดไม่ได้ (Aphasia)

2.3.2 พูดผิดปกติ (Disorders of Speech)

2.4 กลุ่มบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ (Crippled and Other Health Impaired) เช่น แขนขาด้วน เป็นอัมพาต บังคับมือเขียนหนังสือไม่ได้ดี เป็นโรคเรื้อรังหรือร้ายแรง เป็นต้น

2.5 กลุ่มบกพร่องทางพฤติกรรม (Behavior Disorders)

2.5.1 อารมณ์ไม่ปกติ (Emotional Disturbed)

2.5.2 ผิดปกติทางสังคม (Socially Maladjusted) เช่น มีความประพฤติกเร ก้าวร้าว ชอบข่มเหง ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้ ซึ่งสังคมรังเกียจและอดทนไม่ไหว

นอกจากนั้นคนเดียวอาจมีความพิการหลายอย่าง เรียกว่าพิการซ้ำซ้อน (Multiple Handicap) เช่น เป็นทั้งหูหนวก ตาบอด ปัญญาอ่อน เกิดขึ้นกับคน ๆ เดียวกัน

พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 บัญญัติว่าคนพิการ หมายถึง คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 3)

1. คนพิการทางการมองเห็น
2. คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
3. คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว
4. คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
5. คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

ศรียา นิยมธรรม (2541 : 30) ได้จำแนกสภาวะของความพิการเป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ปัญญาอ่อน
2. บกพร่องทางสายตาหรือการได้ยิน
3. ระบบประสาทผิดปกติ
4. อารมณ์แปรปรวน
5. พัฒนาการผิดปกติ
6. มีปัญหาทางการเรียนรู้

การแบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถแบ่งได้มากมายหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกัน เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ว่าจะใช้หลักเกณฑ์ใด ก็ถือเป็นเด็กที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากเด็กปกติ ที่ควรจะได้รับ的帮助เหลือให้มีสิทธิเสรีภาพในด้านต่าง ๆ เท่าเทียมกับเด็กปกติ

3.3 ปรัชญาของการศึกษาพิเศษ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรมีสិทธิได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และไม่เป็นภาระแก่สังคม และในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 17) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม
2. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน และแต่ละคนจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากันและให้ทันโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป
3. เด็กแต่ละคนย่อมมีความสามารถอยู่ในตัวมากบ้างน้อยบ้าง การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กปรากฏเด่นชัดขึ้น

4. ในสังคมมนุษย์นั้นย่อมมีทั้งคนปกติและคนพิการ ในเมื่อเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมของคนปกติได้ เราก็ไม่ควรแยกให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นหากเป็นไปได้ ควรให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติเท่าที่สามารถจะทำได้

5. เนื่องจากเด็กเหล่านี้มีความต้องการและความสามารถทางการศึกษา ที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้การศึกษาควรมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างไปจากรูปแบบและวิธีการสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มที่

วารี ธิระจิตร (2537 : 10-11) กล่าวว่า การจัดการศึกษาพิเศษโดยทั่วไปตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อหรือหลักปรัชญา ดังต่อไปนี้

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการ หรือคนปกติเมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วยหากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

2. เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน โดยเร็วที่สุดในทันทีที่ทราบว่าคุณมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไปและมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด

3. การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้จึงควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กพิเศษมีนั้นมิมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรง จนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตาม ควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมคนปกติ

4. การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวทางการศึกษาของเด็กปกติ

5. การศึกษาพิเศษและการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษ ควรเป็นที่ความสามารถของเด็กและให้เด็กมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการ หรือความบกพร่องเพื่อทำให้เด็กมีความมั่นใจว่าแม้ตนเองมี

ความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

7. การศึกษาพิเศษควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจ ยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสัจการแห่งตน และมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8. การศึกษาพิเศษ ควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไป ขาดตอนไม่ได้และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

เบญจา ชลธารินทร์ (อรอนงค์ สุวรรณกุล. 2524 ; อ้างอิงจาก เบญจา ชลธารินทร์. 2523. *ปรัชญาเบื้องต้นของการศึกษาพิเศษ* อัดสำเนาแจกในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องการพัฒนาคนพิการ 27 - 28 กันยายน) ได้ให้ความเห็นว่า ความเชื่อและหลักเกี่ยวกับปรัชญาเบื้องต้นที่จะทำให้การศึกษาพิเศษบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย มีดังนี้

1. เด็กพิการทุกคนสามารถที่จะเรียนหรือฝึกตนเองให้ทำประโยชน์ได้มากขึ้น
2. สมรรถภาพในการทำงานไม่ได้อยู่ที่สภาพความพิการ
3. ความพิการของเด็กบางคนไม่จำเป็นต้องเป็นความพิการตลอดไป (permanent handicap) ในหลายกรณีการศึกษาพิเศษอาจจะเป็นเพียงบริการทางการศึกษาชั่วคราวเท่านั้น
4. บุคลากรจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และได้รับการฝึกงานตลอดทั้งมีประสบการณ์ ในการทำงานในหน่วยงานของตน
5. ผู้ให้การศึกษาควรสนใจเป็นพิเศษ ในเรื่องการพัฒนาของเด็กพิการเพื่อให้เด็กมีภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับตนเอง (Positive self-image) และยอมรับสภาพความเป็นจริงของตน
6. การศึกษาพิเศษควรใช้วิธีสอนแบบส่งเสริมเอกลักษณ์ของบุคคล (Individualized Instruction) หมายความว่า สอนให้เหมาะสมกับความสามารถ และความพิการของเด็กแต่ละคน
7. การศึกษาพิเศษควรจัด ตั้งแต่ชั้นอนุบาล โดยมีจุดประสงค์ในการป้องกัน ลดปัญหาความพิการ และทำให้เด็กมีสัจการแห่งตน (Self-realization)
8. การศึกษาพิเศษต้องรวมวิชาพลศึกษา นันทนาการ (Recreation) และสุนทรียศาสตร์เพื่อเตรียมเด็กพิการให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสมบูรณ์
9. อาชีวศึกษาและการอาชีพเป็นเรื่องสำคัญในการพิจารณาจัดการศึกษาแก่เด็กพิการ
10. ในการจัดเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนปกตินั้น จะถือเป็นแนวปฏิบัติเมื่อเด็กไม่มีปัญหาหรือไม่มีอุปสรรคอื่นใด โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นสำคัญ

จากปรัชญาของการศึกษาพิเศษจะเห็นได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านของ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งฟรอยด์ อีริกสัน เพียเจต์และอินเฮดเดอร์ (Freud.1965 ; Erikson. 1963 ; Piaget and Inhelder. 1969) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิตเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆในช่วงแรกของชีวิตจะทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ และในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น จะต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการช่วยเหลือของเด็ก และสนับสนุนให้เด็กเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนกับเด็กปกติให้มากที่สุด เพื่อที่เด็กจะได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข โดยที่บุคคลทั่วไปไม่เห็นว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นตัวอย่างอีกต่อไป

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาร์โลว์ (Harlow :1974) ; เดเนนเบอร์ก (Denenberg : 1981) ; เดเนนเบอร์กและคณะ (Denenberg et al.,1981) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับสัตว์ได้แก่ ลิง หนู และกระต่าย จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงระยะเริ่มแรกของชีวิตมีผลต่อพัฒนาการ สิ่งแวดล้อมมีส่วนกระตุ้นในการทำงานของสมอง ถ้าได้รับประสบการณ์ที่ดีก็จะสามารถทำให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมได้

ลูวิส (Leibowitz : 1991) รีดด์ (Read : 1982) รายงานทางการแพทย์กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการในช่วงแรกของชีวิตเป็นสิ่งจำเป็น การได้รับสารอาหารที่เพียงพอและสภาพจิตใจที่ดีมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก

บลูม (Bloom : 1964) และ ฮันท์ (Hunt : 1961) ได้ทำการวิจัยที่เกี่ยวกับกรช่วยเหลือเด็กในระยะแรกเริ่ม โดยเน้นในเรื่องของธรรมชาติของเด็กในช่วงขวบปีแรก ซึ่งรัฐบาลได้นำโปรแกรมการช่วยเหลือนี้เข้ามาจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา โดยนำทฤษฎีของการศึกษาพิเศษมาใช้ในการช่วยเหลือเด็ก และจัดทำเป็นโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล

งานวิจัยภายในประเทศ

วิจิตรา อุดมจลินท์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมการเล่นที่มึต่อการพัฒนาความรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ ระดับก่อนประถมศึกษาอายุ 4-7 ปี ชายและหญิง ระดับเขาวนปัญญา 35-68 และไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน พบว่าความสามารถในการพัฒนาความรู้และเข้าใจความหมายของศัพท์ ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ก่อนประถมศึกษาหลังการใช้กิจกรรมการเล่นเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเล่น

สุเมตตา คงสง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษระหว่างก่อนและหลังใช้ชุดฝึกความคิด โดยการใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพ TCT-DP ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษหลังใช้ชุดฝึกความคิดเพิ่มสูงขึ้น

สมชาย บ้านไร่ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการจัดกิจกรรมการเล่นที่บ้านของไทย โดยเปรียบเทียบระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่นที่บ้านของไทยและการจัดกิจกรรมเล่นทั่วไป พบว่า เด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหลังจากการจัดกิจกรรมการเล่นที่บ้านของไทย มีความพร้อมทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นทั้งโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการสังเกต ด้านการเปรียบเทียบและด้านจำนวน และเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นที่บ้านของไทย กับการเล่นทั่วไปมีความพร้อมทางคณิตศาสตร์ โดยรวมต่างกัน

ณัฐกานต์ ต่อเจริญ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาชุดเตรียมความพร้อมด้วยเกมการศึกษา เรื่องสีและรูปทรงสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับก่อนประถมศึกษา ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 8 ปี เขาวนปัญญาตั้งแต่ 50 – 70 ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน โดยแยกออกเป็น 3 ด้าน คือการสังเกต การเปรียบเทียบ และการจำแนก พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการฝึกเตรียมความพร้อมโดยการใช้ชุดเตรียมความพร้อมด้วยเกมการศึกษา จะมีความสามารถในการสังเกต การเปรียบเทียบ และการจำแนกสูงขึ้น

พัชรินทร์ เออชูนัน (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับก่อนวัยเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกม เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังก่อนและหลังการฝึกทักษะโดยใช้เกม ซึ่งมีระดับการสูญเสียการได้ยินไม่เกิน 90 เดซิเบล พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความสามารถทางการฟังเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการฝึกทักษะโดยใช้เกม

นิรมัย อ่อนน้อมดี (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมดนตรีที่มีผลต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-7 ปี ระดับเชาวน์ปัญญา 35-68 ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่สูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ

จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นถ้าหากได้รับการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ช่วงระดับปฐมวัย เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ได้ใกล้เคียงกับเด็กปกติ และสามารถอยู่ร่วมกับเด็กปกติในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม

4.1 ความหมายของการเรียนร่วม

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 221) กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นวิถีจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่ง โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการจัดเข้าเรียนในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติซึ่งการเรียนร่วมมีความหมายต่างกันดังนี้ (Integration) การเรียนร่วมบางเวลา หมายถึง การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ แต่เด็กเหล่านี้อาจถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กเรียนวิชาหลักในชั้นพิเศษโดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน (Mainstreaming) การเรียนร่วมเต็มเวลา หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติ ตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับบริการเช่นเดียวกับเด็กปกติทุกประการ (Inclusion) การเรียนรวม เป็นแนวคิดทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่ว่าโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติ หรือเด็กคนใดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กรมสามัญศึกษา (2542 : 3) การเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความสามารถแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

วารี ธีระจิตร (2537 : 16) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมว่า เป็นการรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติ ในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม ภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด

เบญญา ชลธารันนท์ (2538 : 64) กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นการรวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาที่นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปกติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยที่เด็กปกติเห็นว่าบุคคลที่อยู่ในสังคมมีหลายประเภทและสามารถใช้

ชีวิตอยู่ร่วมกัน โดยการพึ่งพาอาศัยกัน และเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ไม่มีการแบ่งแยก ไม่แสดงอาการรังเกียจความบกพร่องของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งในการจัดการเรียนร่วมมีวิธีการและรูปแบบในการจัดการเรียนร่วมที่แตกต่างกันออกไปมากมาย

4.2 รูปแบบการเรียนร่วม

การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ อาจกระทำได้หลายลักษณะต่อไปนี้เป็นวิธีการจัดการเรียนร่วม ซึ่งปฏิบัติกันอยู่ในหลายประเทศ และประสบความสำเร็จพอสมควรรูปแบบการจัดการเรียนร่วมมีดังนี้ (ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 221-223)

1. เรียนร่วมในชั้นปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ และเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมในด้านการศึกษา ตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

2. เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา การเรียนร่วมวิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีแรก กล่าวคือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่า ครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรงแต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำชี้แจงให้ครูที่สอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอน ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็กจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

3. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเรียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ และรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติม จากครูการศึกษาพิเศษซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก (อาจประมาณ 2-3 คนต่อโรงเรียน) ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์ก็วนกลับมาสอนเด็กกลุ่มเดิมในโรงเรียนเดิมอีก จึงเรียกครูประเภทนี้ว่า ครูเดินสอนหรือครูเวียนสอน

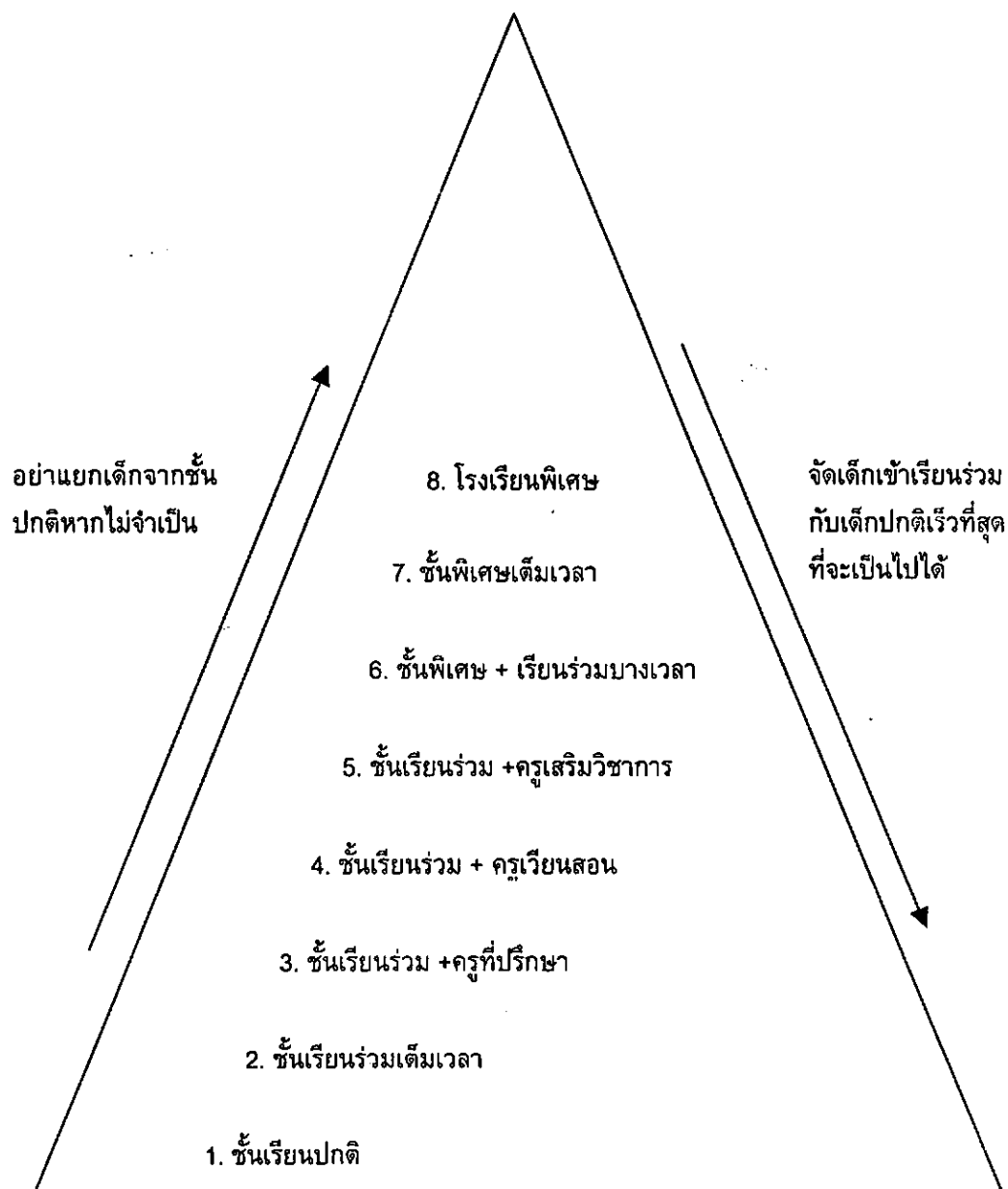
4. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชา ครูเสริมวิชาการ คือ ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการ วัน 1-2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก การสอนเด็กอาจกระทำป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นปกติ หรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กประเภทนี้อีกด้วย

5. ห้องเสริมวิชาการ (resource room) เป็นห้องที่มีขนาดเท่ากับห้องเรียนหรือมีขนาดใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าห้องเรียนได้ ในห้องนี้มีอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หากห้องนี้มีขนาดใหญ่และมีเครื่องมือและอุปกรณ์มาก และให้บริการแก่เด็กอย่างกว้างขวาง อาจเรียกว่าเป็นศูนย์วิชาการ (resource center)

6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และเรียนร่วมบางเวลาเป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่น ๆ

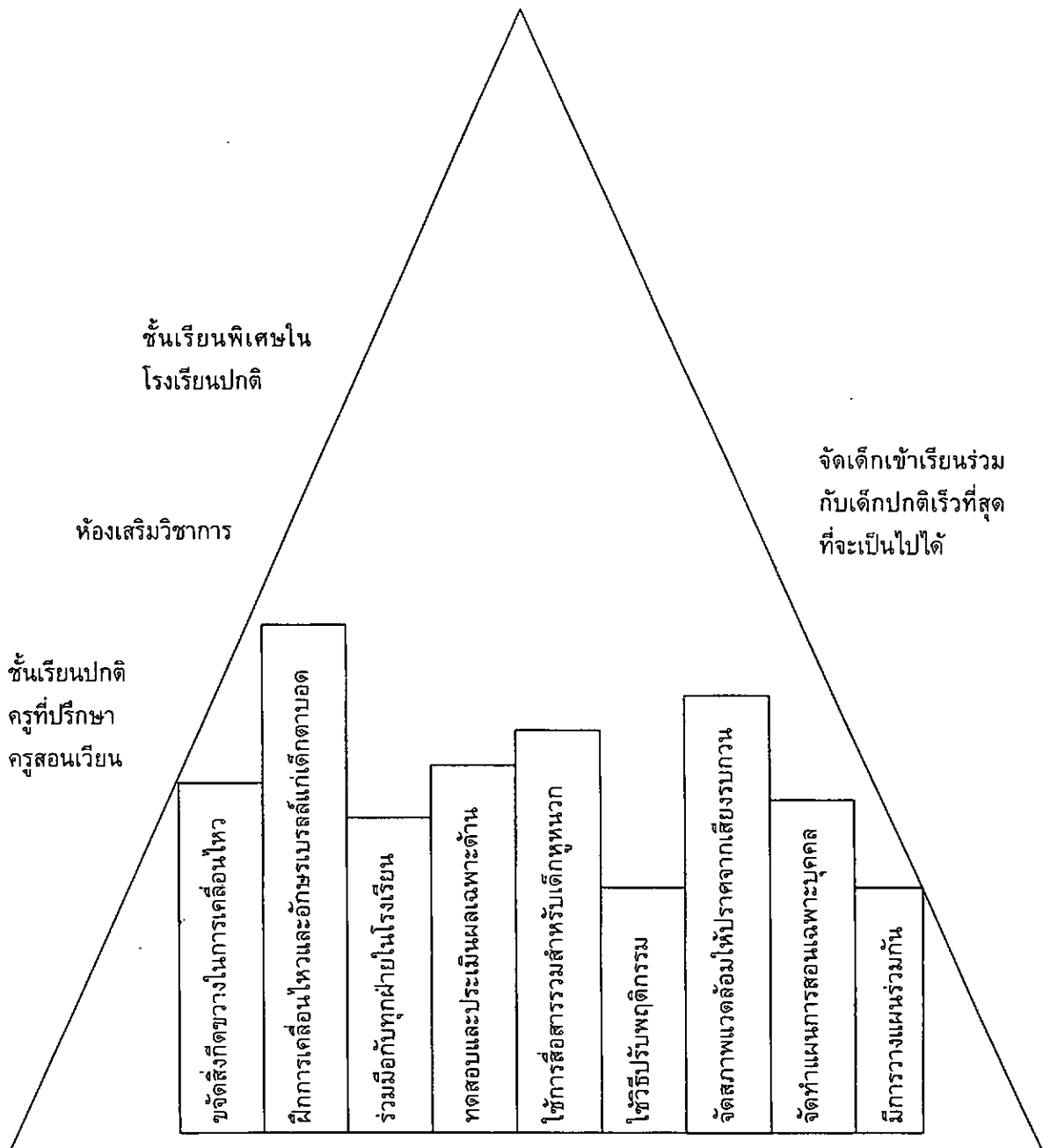
7. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน และเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชาการเรียนร่วม ในลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมาก

การจัดการเรียนร่วมในลักษณะได้นั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความพิการน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความพิการมากขึ้นและมีความพร้อมน้อย อาจจัดให้เรียนในชั้นพิเศษลดหลั่นกันลงไปตามภาพประกอบและขยายรูปแบบเพิ่มเติม ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

(ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 224 ; อ้างอิงจาก Reynold & Birch. 1977 *Teaching Exceptional Children in All America's Schools*)

ภาพประกอบ 3 การจัดการเรียนระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

กรมสามัญศึกษา (2537 : 2-3) การจัดให้เด็กพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติทำได้หลายรูปแบบในประเทศไทยปัจจุบัน จัดอยู่ 5 รูปแบบคือ

1. จัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กพิการมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่ไม่ใช่การเรียนในห้องเรียน เช่น เข้าแถวเคารพธงชาติ กิจกรรมไหว้ครู การสวดมนต์ไหว้พระ และ การประชุมสวดสัปดาห์ การรับประทานอาหารกลางวันในโรงอาหาร เขียร์หรือแข่งกีฬา เป็นต้น

2. จัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กพิการค่อนานกับชั้นปกติ แต่ส่งนักเรียนพิการไปเรียนร่วมกับเด็กในชั้นปกติบางเวลา เช่น ส่งไปเรียนในคาบเรียนพลศึกษา ขับร้อง ดนตรี-นาฏศิลป์ จริยศึกษา และ ศิลป เป็นต้น เมื่อหมดคาบเรียนก็กลับมาเรียนในชั้นพิเศษตามเดิม

3. จัดนักเรียนพิการเรียนร่วมเต็มเวลา เด็กพิการที่ได้รับการพิจารณาว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีวุฒิทางอารมณ์และสังคมดีพอในทุก ๆ กลุ่มวิชา อาจได้รับการพิจารณาส่งเข้าเรียนในชั้นปกติ โดยไม่ต้องกลับไปเรียนในชั้นพิเศษอีก

4. จัดเป็นห้องเสริมวิชาการในโรงเรียนปกติ ห้องเสริมวิชาการมีลักษณะเป็น NON-GRADED มีนักเรียนหลาย ๆ ระดับชั้นรวมกันหรือนักเรียนอาจอยู่ในห้องเรียนปกติและส่งเข้ามาห้องเสริมวิชาการบางเวลาและบางวิชา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย เป็นต้น โดยมีครูเสริมวิชาการ (Resource Teacher) หรือครูเดินสอน (Itinerant Teacher) เป็นผู้เสริมวิชาการให้ตามความต้องการหรือจำเป็นของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5. จัดเป็นชั้นเรียนหรือห้องเสริมวิชาการในโรงพยาบาล มีครูการศึกษาพิเศษประจำเพื่อสอนเด็กเจ็บป่วยระยะยาว เพื่อให้เด็กมีโอกาสทบทวนบทเรียนที่เรียนแล้วหรือสอนบทเรียนให้ใหม่ ครูการศึกษาพิเศษจะสอนตามจุดประสงค์และประเมินจุดประสงค์ที่ได้สอนไปทำรายงานการประเมินจุดประสงค์ที่ให้เด็กนำไปแสดงแก่ครูในโรงเรียนปกติของตนเมื่อออกจากโรงพยาบาล

การจัดเรียนร่วมทั้ง 5 แบบมีข้อดีต่าง ๆ กัน การจัดนักเรียนพิการเรียนร่วมแบบใดขึ้นอยู่กับพิจารณาอย่างรอบคอบของหลาย ๆ ฝ่าย ได้แก่ ผู้ปกครอง ตัวเด็กพิการเอง โรงเรียน ผู้บริหาร ครู แพทย์ หรือนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

* วารี ธีระจิตร (2537 : 16-18) ได้จัดรูปแบบของการจัดการเรียนร่วมไว้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา

การจัดบริการสำหรับเด็กพิเศษลักษณะนี้ จัดให้กับเด็กที่มีความพิการไม่มาก หลังจากเด็กได้รับการบำบัดรักษา หรือฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านที่จำเป็นก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้อาจมีอุปกรณ์เครื่องมือพิเศษ ช่วยทางการศึกษา เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งการให้บริการแนะแนวแก่ครูในชั้นเรียนปกติด้วย ในกรณีเด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความสามารถเรียนร่วมในลักษณะนี้เพียงแต่ปรับโปรแกรมการสอนและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละประเภท

รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติ โดยได้รับการบริการพิเศษ

การจัดบริการโดยให้เด็กพิเศษเรียนในชั้นเรียนปกติเป็นเวลาโดยได้รับการบริการต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น ได้รับการสอนเสริมบางวิชาจากครูการศึกษาพิเศษ เช่น ฝึกพูด ฝึกให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว และโปรแกรมพิเศษของเด็กปัญญาเลิศ เป็นต้น โดยเด็กได้รับการบริการเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

รูปแบบที่ 3 การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

จัดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถสูงจนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ควรจัดบริการพิเศษให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด การแก้ไขการพูด การฝึกฟัง ตลอดจนการเพิ่มความรู้สำหรับเด็กที่มีความสามารถสูง เป็นต้น

รูปแบบที่ 4 การจัดโรงเรียนพิเศษ

เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องมาก และไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ครูการศึกษาพิเศษที่สอนจำเป็นต้องมีความรู้พิเศษสอนประจำในโรงเรียนพิเศษ

รูปแบบที่ 5 การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียน

คือการจัดการศึกษาในโรงพยาบาล สถานพักฟื้น สถานรับเลี้ยงดูเด็กและที่บ้าน เป็นต้น เป็นการจัดให้แก่เด็กพิการทางกายและสุขภาพ หรือเด็กปัญญาอ่อน

ในประเทศออสเตรเลีย ได้จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ แอชแมนและเอลกินท์ (สุรินทร์ ยอดคำแปง. 2542 : 26 ; อ้างอิงจาก Ashman and Elkins. 1990 : 17 *Educating Children with Special Needs*)

1. ชั้นเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเข้าเรียนในโรงเรียนปกติ โดยไม่มีข้อแม้ใดทั้งสิ้น ยกเว้นต่อเมื่อโรงเรียนจะพิสูจน์ได้ว่ามีบริการอื่นที่ดีกว่า และเหมาะสมกว่าสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษคนนั้น

2. ชั้นเรียนร่วมในชั้นปกติมีครูการศึกษาพิเศษช่วยเหลือ โดยมีครูเวียนสอนช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีครูสอนเสริมวิชาประจำในโรงเรียน เพื่อช่วยเตรียมการสอนให้เด็กที่มีความต้องการ นักการศึกษาพิเศษจะไปช่วยเมื่อมีเหตุการณ์พิเศษ เช่น โรงเรียนไม่มีเงินจะจัดหาเก้าอี้ล้อเลื่อนให้เด็ก หรือการทำโปรแกรมการสอนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นักการศึกษาพิเศษจะช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนในชั้นพิเศษ ซึ่งจัดสภาพการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่พัฒนาให้เด็กที่มีความสามารถทำอะไรได้ตามเกณฑ์ จะได้เลื่อนชั้นไปเรียนในชั้นปกติเต็มเวลา หรือบางเวลา การจัดแบบนี้เป็นการเตรียมพร้อมให้เด็กเข้าสู่สังคมปกติ

4. ชั้นเตรียมความพร้อมตั้งแต่แรกเกิด เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้การเลี้ยงดู และเตรียมความพร้อมทุกด้าน เพื่อให้พัฒนาเท่าเทียมกับเด็กปกติ ตั้งแต่แรกเกิด ปรึกษา อนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ต่อเนื่องมาเป็นลำดับในชั้นเรียนปกติ เป็นการลดจำนวนโรงเรียนการศึกษาพิเศษไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะไม่มีโรงเรียนพิเศษต่อไป

5. ชั้นเรียนแบบผสมผสาน เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนในชั้นพิเศษ ซึ่งจัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมในการเรียน และความเป็นอยู่ในสภาพปกติ จนกว่าเด็กจะเรียนรู้ในชั้นปกติได้ โดยจัดครูการศึกษาพิเศษเข้าช่วยเหลือตามความจำเป็นแล้วแต่กรณี เป็นการจัดการเรียนร่วมในรูปแบบชั้นเรียนร่วมในชั้นปกติมีครูการศึกษาพิเศษช่วยเหลือ ผสมกับรูปแบบชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

6. ชั้นเรียนอาสาสมัคร เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการฝึก และฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้พัฒนาการทุกด้านตามลำดับอายุตั้งแต่แรกเริ่ม จากบุคลากรอาสาสมัคร จนสามารถเรียนในชั้นปกติ ซึ่งครูประจำชั้นจะต้องเต็มใจ และอาสาสมัครรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเรียนของตน ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยจะส่งครูการศึกษาพิเศษไปช่วยในฐานะผู้ร่วมงานพิเศษ และให้การอบรม

ครูประจำการแก่โรงเรียน ในเรื่องของหลักสูตร และเทคนิคการสอน ซึ่งเป็นวิธีการกระจายการเรียนรู้ให้ทั่วถึง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ร่วม ตามแนวความคิดของ ดิโน (สุรินทร์ ยอดคำแปง. 2542 : 27 ; อ้างอิงจาก Dino. 1970 : 299 *Exceptional Children*) เป็นรูปแบบที่มีการพัฒนา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามสภาพ โดยกำหนดรูปแบบไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้ร่วมในชั้นปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อมพอที่จะช่วยตนเองได้ โดยไม่ต้องรับบริการพิเศษ จะได้เข้าเรียนในชั้นปกติ แต่เด็กที่ไม่พร้อมตามกำหนดไว้ซึ่งเรียนในชั้นปกติ จะได้รับบริการพิเศษบ้างตามความจำเป็น เพียงเล็กน้อย

2. การเรียนรู้ร่วมในชั้นปกติมีครูเวียนสอน เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนในชั้นปกติ เมื่อครูเวียนสอนมาจะสอนเสริมให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามความต้องการเฉพาะรายหรือกรณีปัญหากลุ่มย่อย

3. เรียนร่วมในชั้นปกติมีการสอนเสริมวิชาการ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีตารางกำหนดเวลาที่จะต้องเข้าห้องเสริมวิชาการ โดยครูเสริมวิชาการเป็นผู้กำหนดการเรียนการสอน ตามความจำเป็นพิเศษเป็นรายกรณี หรือเป็นกลุ่มย่อย นอกเหนือจากเด็กปกติ

4. ชั้นเรียนพิเศษร่วมกับการเรียนรู้ร่วมชั้นปกติบางเวลา เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนกับครูประจำชั้นในชั้นพิเศษร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทเดียวกัน แต่บางเวลา หรือบางวิชา เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อมจะไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ

5. ชั้นพิเศษเติมเวลาในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนในชั้นพิเศษ ซึ่งมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทเดียวกันในทุกวิชาเติมเวลา แต่จะมีโอกาสร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับเด็กปกติตามสมควร

กรมสามัญศึกษา (2543 : 14) ได้กำหนดรูปแบบของการเรียนรู้ร่วมไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้ร่วมในชั้นปกติ ปฏิบัติเช่นเดียวกับเด็กปกติทุกประการ
2. การเรียนรู้ร่วมในชั้นปกติ รับบริการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ
3. การเรียนรู้ร่วมในชั้นปกติ บางวิชาร่วมกับการเรียนในชั้นพิเศษบางเวลา
4. การเรียนรู้ร่วมในชั้นปกติ ทุกวิชามีครูการศึกษาพิเศษช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
5. การเรียนในชั้นพิเศษ มีนักเรียนปกติมาเรียนร่วม
6. การเรียนในชั้นพิเศษ มีนักเรียนปกติเรียนร่วมบางวิชา บางวิชาเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนกับเด็กพิเศษห้องอื่น นักเรียนปกติจะไปเรียนกับเด็กปกติด้วยกัน
7. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรกับนักเรียนปกติ
8. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาสสมควร

โครงการจัดการเรียนรู้ร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ร่วม 3 รูปแบบใหญ่ ๆ ดังนี้ (ศรียา นิยมธรรม. 2539 : 57)

1. เข้าเรียนในชั้นปกติเหมือนเด็กปกติทุกวิชา
2. เรียนร่วมเป็นบางวิชาที่สามารถเรียนได้
3. อยู่ร่วมในโรงเรียนเดียวกัน โดยเรียนในชั้นพิเศษในกลุ่มเฉพาะของตน แต่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมร่วมกัน

จากรูปแบบของการเรียนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าการจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นของเด็กพิเศษแต่ละประเภท นอกจากนี้ควรจัดเตรียมเพื่อการเรียนร่วมด้านต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะดำเนินการบริการเพื่อพัฒนาความสามารถ ในการเรียนการสอนและ การดำรงชีวิตร่วมกับสังคมปกติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องคัดเลือกเด็กพิเศษแต่ละประเภทให้เข้าเรียนร่วม อย่างถูกวิธี และเหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง จึงจะทำให้การจัดการเรียนร่วมเป็นไปตามกำหนดและบรรลุผลตามเป้าหมาย (บึงอร ดันปาน. 2535 : 45) อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาจะไม่เน้นที่ความพิการของเด็ก แต่เน้นที่กระบวนการ วิธีการว่าจะจัดการศึกษาอย่างไรจึงจะสามารถแก้ไขปรับปรุงหรือลดส่วนความบกพร่องต่าง ๆ ลงได้ แครนเมอร์ (ผดุง อารยะวิญญู. 2543 : 17 ; อ้างอิงจาก Kranmer. 1989 : 23 *Educating Special Learners*)

จากรูปแบบของการจัดการเรียนร่วมในลักษณะต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า การนำเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนเดียวกับเด็กปกตินั้น จะทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของคนปกติได้ และในการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะคำนึงถึงสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก เพื่อนำไปสู่รูปแบบในการเรียนร่วมที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในรูปแบบที่แตกต่างกัน จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาความสามารถในด้านการเรียน และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 อาคารสถานที่และบริการที่เกี่ยวข้อง

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 226 – 229) ได้กล่าวถึงอาคารสถานที่ และบริการที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. สำหรับการเรียนร่วมเต็มเวลา การเรียนร่วมในลักษณะนี้จัดสำหรับเด็กที่มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ จึงไม่จำเป็นต้องเตรียมอาคารสถานที่พิเศษ เพราะใช้ห้องเรียนปกติ ถ้าเป็นไปได้ ห้องเรียนสำหรับเรียนร่วมควรอยู่ชั้นล่างอาคาร ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาเรียนร่วม แต่ถ้าหากมีเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างเรียนร่วมควรพิจารณาพื้นที่ห้องเรียนและบริเวณรอบ ๆ กล่าวคือพื้นที่ห้องเรียนควรราบเรียบเพื่อความสะดวกในการใช้รถเข็น หรือการเคลื่อนที่โดยใช้ไม้ค้ำห้องน้ำควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยจัดหาที่ปัสสาวะและที่ถ่ายอุจจาระที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

2. สำหรับชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ การเรียนร่วมในลักษณะนี้จัดสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องมากกว่ากลุ่มแรก (ข้อ 1) เด็กเหล่านี้ไม่สามารถเรียนร่วมในชั้นปกติได้ จึงจัดไว้ในห้องพิเศษ การเตรียมอาคารสถานที่ควรมีลักษณะเดียวกับข้อ 1 และยังคงเตรียมห้องอีก 2-3 ห้อง ขึ้นอยู่กับความจำเป็น ห้องเหล่านี้เป็นห้องบริการพิเศษ ซึ่งอาจได้แก่ ห้องแก้ไขการพูด ห้องกายภาพ บำบัด กิจกรรมบำบัด ห้องเสริมวิชาการ เป็นต้น

เครื่องมือและอุปกรณ์

ในการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลา ทางโรงเรียนอาจไม่ต้องเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือมากนัก เพราะเด็กที่มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ เครื่องมือส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น เครื่องช่วยฟัง (สำหรับเด็กหูตึง) เครื่องบันทึกเสียงขนาดเล็ก (สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา) เป็นต้น แต่ถ้าเป็นการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ ทางโรงเรียนจำเป็นต้องเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับเด็ก อาจแยกกล่าวตามประเภทของความบกพร่อง ดังนี้

1. สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนควรจัดหาอาจได้แก่

1.1 ดินสอพิเศษสำหรับเด็กตาบอด (stylus) และแผ่นรองเขียน (slate)

- 1.2 กระดานวาดกราฟ
- 1.3 เครื่องพิมพ์ดีดเบรลล์ (braille)
- 1.4 ไม้เท้าสำหรับฝึก
- 1.5 แวนชยาย

นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ด้านการเรียนการสอน เช่น เครื่องมือเรขาคณิต ลูกคิด อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับอักษรเบรลล์ หนังสือที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่ อักษรนูน เป็นต้น

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ทางโรงเรียนควรเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นดังนี้

- 2.1 โต๊ะเก้าอี้
- 2.2 เก้าอี้เลื่อน
- 2.3 ไม้ค้ำยัน (นักเรียนอาจจัดเตรียมมาเอง)
- 2.4 ไม้เท้า (นักเรียนอาจจัดเตรียมมาเอง)
- 2.5 ดินสอขนาดใหญ่
- 2.6 ที่เปิดหน้าหนังสือ
- 2.7 เครื่องช่วยเดิน

อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนเห็นว่ามีความจำเป็น ตลอดจนอุปกรณ์ด้านการเรียนการสอน

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทางโรงเรียนควรจัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น ดังนี้

- 3.1 เครื่องช่วยฟัง (เด็กอาจจัดหาตัวเอง)
- 3.2 กระจกเงาขนาดใหญ่ ควรเป็นประเภทมีขาตั้งหรือเคลื่อนย้ายได้สะดวก
- 3.3 เครื่องขยายเสียง อาจเป็นแบบลูป (loop) หรือแบบ F.M. ก็ได้
- 3.4 เครื่องมือในการบันทึกเสียงเพื่อแก้ไขการพูดโดยเฉพาะ เช่น Phonic mirror, Nasal indicator, S-indicator เป็นต้น
- 3.5 เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เช่น กลอง ฉิ่ง ฉาบ
- 3.6 เครื่องมือและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนเห็นว่าจำเป็น

4. เด็กปัญญาอ่อน เด็กปัญญาอ่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอาจใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เดียวกันกับเด็กปกติ แต่ควรจัดหาให้เพียงพอและมีความแข็งแรงคงทน เนื่องจากครูดต้องใช้อุปกรณ์บ่อย ๆ ส่วนเด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาดำมาก ควรมีอุปกรณ์และเครื่องมือ ดังนี้

- 4.1 เตียง ควรมีทั้งเตียงตรงปกติ และเตียงลาดเอียง ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการใช้
- 4.2 เปล สำหรับใช้ในการเคลื่อนย้ายเด็ก
- 4.3 เตียงออกกำลังกาย
- 4.4 ไม้กระดานฝึกการทรงตัว
- 4.5 อุปกรณ์ที่จำเป็นอื่น ๆ

5. เด็กที่มีความบกพร่องด้านอื่น เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ร่วมกับเด็กปกติ แต่เมื่อเด็กต้องการการบำบัดทางจิตวิทยา ดนตรีบำบัดหรือการบำบัดโดยการเล่น ทางโรงเรียนควรเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือเฉพาะเหล่านี้ด้วย โดยขอคำแนะนำจากนักจิตวิทยาและนักบำบัดโดยตรงในการจัดเตรียมอุปกรณ์ ส่วนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ อาจใช้เครื่องมือร่วมกับเด็กปกติได้ ส่วนเครื่องมือ ที่ใช้ในการบำบัดรักษาเฉพาะนั้น ควรรับคำแนะนำจากนักจิตวิทยาและนักบำบัดโดยตรง

บริการที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ควรมีบริการด้านอื่นควบคู่ไปกับการบริการทางการศึกษาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนร่วมแบบชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ บริการที่เกี่ยวข้องที่ควรจัดให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ บริการต่อไปนี้

1. การแก้ไขการพูด มีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดอื่น ๆ

2. บริการแนะแนว เป็นบริการที่ช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางด้านอารมณ์และสังคมของเด็ก เพื่อให้เด็กปรับตัวได้ดีขึ้น จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท

3. บริการทางด้านจิตวิทยา เป็นบริการในด้านการปรับพฤติกรรมของเด็กจำเป็นสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กปัญญาอ่อนหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่มีปัญหาทางพฤติกรรมร่วม

4. กายภาพบำบัด จำเป็นสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเคลื่อนไหว เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กปัญญาอ่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญญาอ่อนระดับปานกลางและรุนแรง หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่มีปัญหาในการเคลื่อนไหว กายภาพบำบัดเป็นการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและข้อต่อ เพื่อให้เด็กสามารถทรงตัวและเคลื่อนไหวได้ดีขึ้น

5. กิจกรรมบำบัดเป็นการแก้ไขลักษณะท่าทางและฝึกการใช้มือและนิ้วมือเพื่อให้เด็กสามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ จำเป็นสำหรับเด็กปัญญาอ่อนที่มีความบกพร่องทางร่างกายบางคน เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่มีปัญหาในการใช้มือและนิ้วมือ

อาคารสถานที่ เครื่องมือและบริการที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วมนั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ ในการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมนั้นต้องมีอาคารสถานที่ เครื่องมือและบริการต่างๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็กเพราะจะทำให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากขึ้น เครื่องมือและอุปกรณ์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

4.4 บุคลากร

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 229 – 230) กล่าวว่า บุคลากรมีความจำเป็นในการจัดการเรียนร่วม นอกจากบุคลากรที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนปกติ ควรมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ครูประจำชั้นพิเศษ ทำหน้าที่สอนประจำชั้นพิเศษในโรงเรียนเนื่องจากการจัดชั้นพิเศษจัดตามสภาพความบกพร่องของเด็ก ดังนั้นครูประจำชั้นพิเศษควรได้รับการฝึกอบรมมาเฉพาะด้าน เช่น การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การสอนเด็กปัญญาอ่อน เป็นต้น

2. ครูเวียนสอน (หรือครูเดินสอน) เป็นครูที่เดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งหรือหลาย ๆ แห่ง เพื่อทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดครูเวียนสอนมักจะจัดในกรณีที่มีจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษน้อยในแต่ละโรงเรียน ครูเวียนสอนจะมีตารางการปฏิบัติงานสอนที่แน่นอน และจะวนเวียนกลับมาสอนที่โรงเรียนเดิมอีก ครูเวียนสอนอาจไม่สังกัดโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยตรงแต่อาจสังกัดหน่วยงานกลาง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดระบบงานบริการบุคคลของหน่วยงานทางการศึกษา

3. ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กเพิ่มเติม จากการที่เด็กได้เรียนในห้องปกติ ครูเสริมวิชาการจะปฏิบัติงานในห้องเสริม (หรือคูณย์วิชาการ) นักเรียนแต่ละคนจะมีตารางเฉพาะที่จะเข้ามา

เรียนกับครูเสริมวิชาการ นักเรียนแต่ละคนอาจใช้เวลาในห้องนี้วันละ 1-2 คาบ (คาบละ 50 นาที) หรือมากกว่า ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็ก นอกจากสอนเด็กในห้องเสริมวิชาการแล้ว ครูเสริมวิชาการยังประสานงาน ตลอดจนให้คำแนะนำครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. **ปรึกษามีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูที่สอนเด็กปกติ** ในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนวางแผนจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กและประสานงานกับครูอื่นในโรงเรียน ครูที่ปรึกษาอาจไม่สอนเด็กโดยตรง

5. **ครูแนะแนว มีหน้าที่ให้คำแนะนำ** ในด้านการปรับตัว ตลอดจนแนะแนวทางการศึกษา การประกอบอาชีพ และการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ และการศึกษาต่อของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6. **ครูสอนพูด/แก้ไขการพูด มีหน้าที่ในการสอนพูดและหรือแก้ไขการพูดแก่เด็ก** ที่มีความต้องการพิเศษ

7. **ครูผู้ช่วย มีหน้าที่ช่วยครูโดยเฉพาะการดูแลเด็ก** เมื่อเด็กประกอบกิจกรรม

8. **นักจิตวิทยา มีหน้าที่ทดสอบทางจิตวิทยา** ซึ่งมีความจำเป็นในการคัดแยกและจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขอบข่ายหน้าที่อาจรวมไปถึงการให้คำแนะนำปรึกษาแก่เด็กและครูหรือ การบำบัดทางจิตวิทยาแก่เด็ก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการและการจัดสรรตำแหน่งและความรับผิดชอบของหน่วยงานด้านการศึกษา

9. **นักโสตสัมผัสวิทยา มีหน้าที่ในการตรวจวัดการได้ยิน** ของเด็ก เลือกเครื่องช่วยฟังให้กับเด็ก ตลอดจนเสนอแนะในการแก้ไขการพูดและการสอนภาษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

10. **นักกายภาพบำบัด มีหน้าที่ในการให้บริการบำบัดทางกายภาพแก่เด็ก** ที่มีความต้องการพิเศษ

11. **นักกิจกรรมบำบัด มีหน้าที่ในการฝึกการใช้มือและนิ้วมือแก่เด็ก** ที่มีความต้องการพิเศษ

12. **นักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ในการแนะนำและช่วยเหลือเด็ก** ที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว

13. **แพทย์ อาจเป็นแพทย์ทั่วไปหรือแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านทำหน้าที่ตรวจวินิจฉัยและวางแผนเพื่อการบำบัดรักษาต่อไป**

14. **จิตแพทย์ ทำหน้าที่ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางจิตใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม**

ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2529 : 9-12) ได้กำหนดประเภทของบุคลากรในการดำเนินการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไว้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1.บุคลากรทางการแพทย์

1.1 **แพทย์ (Medical Personnel)** ได้แก่ แพทย์ทั่วไป และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรค เช่น กุมารแพทย์ จักษุแพทย์ ศัลยแพทย์ทางกระดูก แพทย์ทางโสต ศอ นาสิก จิตแพทย์ รวมทั้งแพทย์ทางเวชศาสตร์ฟื้นฟู แพทย์ประจำหน้าที่ตรวจวินิจฉัย และวางแผนการบำบัดรักษา

1.2 **นักโสตสัมผัสวิทยา (Audiologist)** ได้แก่ ผู้ที่ศึกษาโดยตรงให้มีความสามารถในการตรวจวัดการได้ยิน

1.3 **นักแก้ไขการพูด (Speech Therapist)** ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทดสอบและประเมินความสามารถในการพูด

1.4 **นักกายภาพบำบัด (Physical Therapist)** ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการประเมินผล และให้การบำบัดทางกายภาพ พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อในการทรงตัว แก้ไขการเคลื่อนไหว

ของกล้ามเนื้อ ข้อต่อที่ยังทำหน้าที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งฝึกการใช้กายอุปกรณ์เสริม หรือการอุปกรณ์เทียม และเครื่องช่วยการเคลื่อนไหว

1.5 นักกิจกรรมบำบัด (Occupational Therapist) ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขลักษณะท่าทาง ให้การฝึกกล้ามเนื้อ และนิ้วในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน แก้ไขปรับปรุงทักษะอื่นที่สัมพันธ์กัน รวมทั้งการประดิษฐ์อุปกรณ์ หรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติภารกิจประจำวัน หรือการประกอบอาชีพ ดัดแปลงอุปกรณ์พิเศษ

1.6 นักจิตวิทยาคลินิก (Clinical Psychologist) ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งฝึกฝนมาเป็นพิเศษในการตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยา แก้ไขปัญหาทางพฤติกรรม และอารมณ์ ให้คำปรึกษาการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิต

1.7 นักสังคมสงเคราะห์ (Social Worker) ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ การแนะนำ สงเคราะห์ ให้คำปรึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และครอบครัว โดยทำงานประสานกับโรงเรียน ครอบครัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละราย รวมทั้งการประสานประโยชน์ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรอื่นด้วย

2.บุคลากรทางการศึกษา

2.1 ผู้อำนวยการการศึกษาพิเศษ หรือศึกษานิเทศก์การศึกษาพิเศษ ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดโปรแกรมการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบดูแลโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ สนับสนุนการสอนเสริม และบริการแก่ชั้นเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ร่วมกับคณะทำงานโครงการเรียนร่วมในการทบทวนข้อมูลจากกระประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมของการจัดเด็กเข้าเรียนร่วม

2.2 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจ และให้การสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมอย่างจริงจัง สร้างขวัญและกำลังใจ สนับสนุนผู้ดำเนินการ และสมาชิกในคณะทำงาน ให้มีความสามารถที่จะปฏิบัติภาร การจัดการเรียนการสอน บริการพิเศษที่จำเป็น การจัดหาและผลิตสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนร่วม

2.3 ครูการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบดำเนินการ จัดตั้ง ประสานงาน บริการพิเศษ จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่กำหนด ประเมินผล และวางแผนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายกรณี ซึ่งจัดแบ่งตามหน้าที่ได้ 12 ประเภท คือ

2.3.1 ครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้แก่ ครูที่มีความรู้ความสามารถในการเรียนการสอนเด็กปกติ ซึ่งเข้ารับการอบรมวิธีการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม

2.3.2 ครูประจำชั้นพิเศษ ได้แก่ ครูที่ได้รับการฝึกอบรม หรือมีวุฒิทางสาขาวิชาการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา และผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ

2.3.3 ครูเสริมวิชาการ ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษที่ทำหน้าที่สอนเสริม

2.3.4 ครูเดินสอนหรือครูเวียนสอน ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษประจำศูนย์ หรือสำนักงาน

2.3.5 ครูผู้ประสานงาน ได้แก่ บุคลากรที่ผู้บริหารแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เตรียมการ และประสานงาน อาจเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ครูหัวหน้าสาย ครูวิชาการ หรือครูที่มีความรู้ความเข้าใจ และสนใจ ศรัทธา และอาสาสมัคร

2.3.6 ครูที่ปรึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาพิเศษ หรือครูที่มีความรู้ความชำนาญในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทใดประเภทหนึ่ง

2.3.7 ครูแนะแนว ได้แก่ ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาด้านจิตวิทยาการแนะแนว

2.3.8 ครูจิตวิทยาประจำโรงเรียน ได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิทางจิตวิทยา มีความสามารถทำการทดสอบทางจิตวิทยา และปรับพฤติกรรมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.3.9 ครูสังคมสงเคราะห์ ได้แก่ ครูที่มีวุฒิทางสังคมสงเคราะห์ หรือครูที่ได้รับมอบหมาย

2.3.10 ครูพยาบาลประจำโรงเรียน ได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิพยาบาล หรือครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการพยาบาลประจำโรงเรียน

2.3.11 ครูสอนพูด ได้แก่ ครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการสอนพูด

2.3.12 ผู้ช่วยครู ได้แก่ บุคคลที่อาสาสมัคร หรือรับจ้างทำหน้าที่ช่วยเหลือครูประจำชั้น บุคลากรทุกคนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนร่วม เพราะการที่จะจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จนั้น บุคลากรต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ เพราะทุกฝ่ายต้องมีการทำงานร่วมกัน ปรึกษาหารือกัน เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก อีกทั้งการวินิจฉัยสาเหตุแห่งความพิการของเด็กที่ถูกต้องก็จะสามารถทำให้เราช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ซึ่งการคัดเลือกเด็กเพื่อเรียนร่วม ถ้าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการจัดการเรียนร่วม

4.5 การคัดเลือกเด็กเพื่อเรียนร่วม

เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในลักษณะการเรียนร่วมเต็มเวลาได้ทุกคน เด็กที่มีความพร้อมเท่านั้นที่สามารถเรียนร่วมเต็มเวลาได้ ส่วนเด็กที่ยังไม่มีความพร้อมอาจจัดให้เรียนในชั้นพิเศษได้ทุกคน เมื่อมีความพร้อมแล้วจึงคัดเลือกเด็กจากชั้นพิเศษ แล้วส่งเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติและเรียนร่วมเต็มเวลาหรือบางเวลาแล้วแต่ความสามารถของเด็ก เด็กที่ถูกส่งเข้าเรียนร่วมเต็มเวลาแล้วอาจกลับเข้ามาเรียนในชั้นพิเศษอีกก็ได้ หากพบว่าเด็กไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างประสบความสำเร็จ การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงประโยชน์ทางการศึกษาที่เด็กจะได้รับว่าเด็กได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการเรียนร่วมในชั้นปกติหรือจากการเรียนในชั้นพิเศษ การคัดเลือกเด็กเพื่อส่งเข้าเรียนร่วมจึงมีความสำคัญ การคัดเลือกเด็กเพื่อส่งเข้าเรียนร่วมเต็มเวลา ควรพิจารณาความพร้อมของเด็กในด้านต่อไปนี้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542 : 231 – 232)

1. ความพร้อมด้านร่างกาย

1.1 การเคลื่อนไหว เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้ เดินได้โดยไม่ต้องความช่วยเหลือจากผู้อื่นกล้ำเนื้อ ข้อต่อ และอวัยวะมีการทำงานประสานกันซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้โดยไม่มีลำบากจนเกินไป

1.2 การใช้กล้ามเนื้อและนิ้วมือ เด็กสามารถหยิบจับสิ่งของได้สามารถจับดินสอปากกาได้ดี และเขียนหนังสือได้

1.3 การรับรู้ เด็กสามารถรับรู้ได้ดีโดยทางสายตา ทางการได้ยินหรือการสัมผัส ทางใดทางหนึ่งหรือหลายทาง การรับรู้ไม่เป็นอุปสรรคจนเกินไป

2. ความสามารถด้านการเรียน

2.1 ความสามารถทางภาษา เด็กควรมีความสามารถทางภาษาใกล้เคียงกับเด็กปกติในชั้นที่จะเข้าเรียนร่วมเด็กควรรู้จักคำศัพท์มากพอควรอ่านหนังสือได้ เขียนหนังสือได้ สามารถสื่อความหมายได้ในระดับใกล้เคียงกับเด็กปกติที่มีอายุในวัยเดียวกัน

2.2 ความสามารถทางวิชาการ หมายถึง ความรู้พื้นฐานในวิชาอื่นที่นอกเหนือไปจากด้านภาษา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา เป็นต้น เด็กควรมีความรู้พื้นฐานในวิชาหลัก ใกล้เคียงกับเด็กปกติในวัยเดียวกันจึงจะสามารถเรียนร่วมเต็มเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มิฉะนั้นแล้วเด็กจะต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมในวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหลายวิชาที่พื้นฐานด้านนั้น ๆ ของเด็กยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเด็กปกติ

3. พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เด็กที่จะเข้าเรียนร่วมในชั้นเดียวกับเด็กปกติควรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมใกล้เคียงกับเด็กปกติ เช่น สามารถเข้ากับเด็กอื่นได้โดยไม่มีปัญหามากนัก รู้จักแบ่งของเล่น เล่นกับเพื่อนได้โดยไม่มีปัญหาทะเลาะวิวาท ไม่โกรธจัดหรือร้องไห้เมื่อผิดหวังเพียงเล็กน้อย รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น เช่น ไม่หยิบข้าวของของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น

นอกจากความพร้อมในด้านต่าง ๆ แล้วการจัดเด็กเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน มีหลักการในการพิจารณา ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2537 : 12)

1. บ้านของเด็กอยู่ใกล้โรงเรียน เพื่อให้ไป-กลับได้สะดวก
2. จัดเด็กพิการเพียง 1 ประเภท ไว้ในห้องเดียวกัน
3. จัดเด็กพิการเพียง 1-3 คน เรียนในห้องเรียนปกติ 1 ห้องเรียน
4. จัดเด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมดีแล้วเข้าเรียน
5. ถ้าเป็นชั้นพิเศษคู่ขนาน จัดเด็กพิการเข้าชั้นเรียนได้ตามเกณฑ์การจัดชั้นเรียนพิเศษ
6. การพิจารณารับนักเรียน ควรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการรับนักเรียน

ในการคัดเลือกเด็กเพื่อเข้ามาเรียนนั้นเด็กบางคนจะได้เข้ามาเรียนร่วมเต็มเวลาเด็กบางคนเข้ามาเรียนร่วมบางเวลา ขึ้นอยู่กับความพร้อมในด้านต่างๆ ของเด็กได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านความพร้อมทางการเรียน ด้านอารมณ์และสังคม ซึ่งเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมควรจะได้รับการเตรียมความพร้อมหรือกระตุ้นพัฒนา มาก่อนที่จะเข้ามาเรียนร่วม

4.6 องค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

เรโนลด์ส์และเบิร์ธ (ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 233 -234 ; อ้างอิงจาก Reynolds & Birch.1977) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติประสบผลสำเร็จ มี 10 ประการ

1. ครูจะต้องทำงานประสานกันและร่วมมือกันอย่างดีระหว่างครูการศึกษาพิเศษกับครูปกติ
2. หากครูที่สอนเด็กปกติมีปัญหาในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนควรรหาทางแก้ปัญหา
3. ครูผู้สอนควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม
 - 3.1 มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา
 - 3.2 ควรมีความตั้งใจในการสอน
 - 3.3 ควรมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ

3.4 ควรจัดการเรียนการสอนให้มีการยืดหยุ่นได้ รวมทั้งขนาดของชั้นเรียนควรยืดหยุ่นตามจำนวน และความต้องการของเด็ก

3.5 ควรระลึกว่าพัฒนาการของเด็กในด้านอารมณ์ สังคมของเด็กมีความสำคัญเช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. การเรียนร่วมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน
6. มีการประเมินการเรียน ความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ
7. ใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
8. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
9. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม
10. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วมควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

วารี ติระจิตร (2537 : 16) กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นการรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติ ในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม ภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง และสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด

โครงการเรียนร่วมจะสำเร็จได้ด้อย่อมอาศัยองค์ประกอบดังนี้

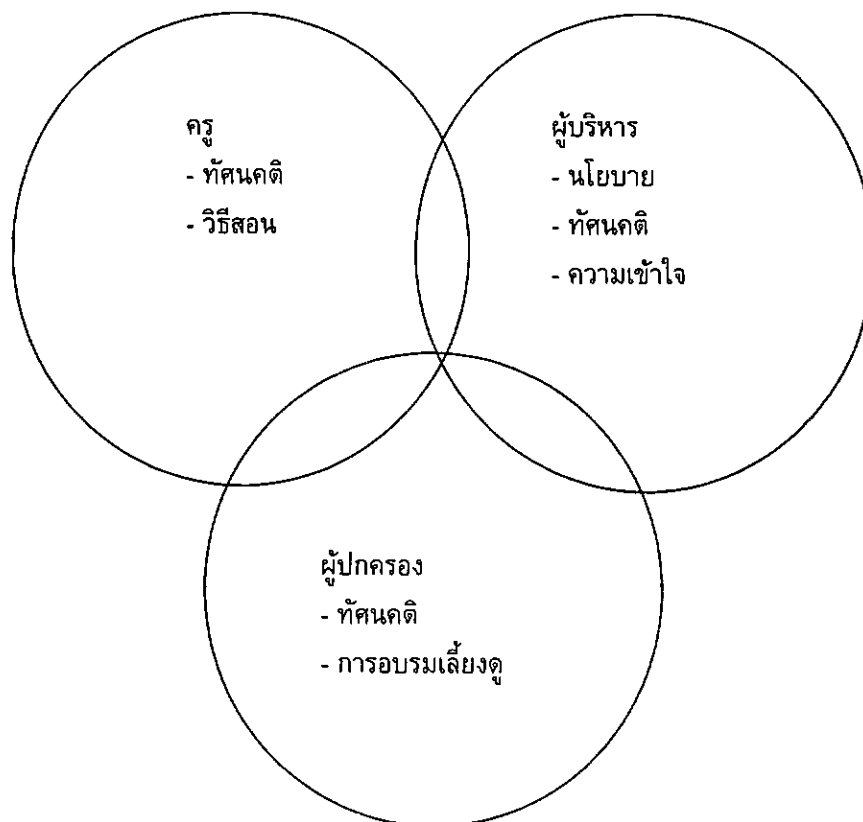
1. กระทรวงศึกษาธิการต้องพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการ
2. ควรจัดการอบรมครูผู้สอน
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรยอมรับหลักการเรียนร่วม
4. บุคลากรในโรงเรียนต้องยินดีที่จะร่วมมือ
5. ชุมชนในท้องถิ่นต้องพร้อมที่จะสนับสนุน
6. นักเรียนในโรงเรียนปกติควรยอมรับเด็กพิเศษที่มาเรียนร่วม
7. ผู้ปกครองทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษควรให้ความร่วมมือ

วิธีเรียนร่วม ปรัชญาของการศึกษาพิเศษและการเรียนร่วม วิธีปฏิบัติต่อเด็กที่บ้าน ลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แนวทางการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง เป็นต้น การเรียนร่วมจะประสบผลสำเร็จได้ดี ควรได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และผู้ปกครองควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม

องค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ

ศรียา นิยมธรรม (2531 : 38 – 39) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. ครู จะต้องมีความทัศนคติที่ดีต่อเด็กเหล่านี้ มีความสัมพันธ์กับครู เพื่อน ผู้ปกครอง
2. ผู้บริหาร เป็นผู้กำหนดนโยบาย เอื้อสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
3. ผู้ปกครอง เป็นผู้อบรมเลี้ยงดูเด็ก และสร้างทัศนคติที่ดีต่อเด็ก

ภาพประกอบ 4 องค์ประกอบที่ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนร่วม

(ศรียา นิยมธรรม. 2539 : 60 รายงานการประชุมเพื่อหาแนวทางในการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ)

จากองค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องประกอบด้วยบุคคลหลายๆ ฝ่ายที่สำคัญอันได้แก่ ครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ครูปกติ ผู้ปกครอง นักเรียนปกติ บุคคลในชุมชนและผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะทำให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4.7 ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมในปัจจุบันมีความแพร่หลายมากขึ้น เพราะบุคคลต้องอยู่ร่วมกันในสังคมไม่สามารถแยกออกจากสังคมได้ ดังนั้นการจัดการเรียนร่วมจึงนับว่าเป็นวิธีการเรียนวิธีหนึ่งที่ให้โอกาสแก่ผู้ที่มีความบกพร่อง ดังนั้นจึงมีผู้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้มากมาย

การวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

บริคเกอร์ (สุรินทร์ ยอดคำแปง. 2542 : 33 ; อ้างอิงจาก Bricker. 1981 : *Journal of Special Education*) กล่าวถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ ว่าควรจะต้องจัดให้เรียนในห้องเดียวกัน เพราะจะก่อให้เกิดประโยชน์ 3 ด้าน คือ

1. ด้านสังคม และคุณธรรม เพื่อไม่ให้เกิดภาพในทางลบต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะการที่รวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาเรียนร่วมกับเด็กปกติจะเปลี่ยนความคิดของสังคม และในขณะเดียวกันก็ได้ใช้ประโยชน์จากสถานศึกษา ทรัพยากรบุคคล สื่อ และอื่น ๆ อย่างคุ้มค่า

2. ด้านกฎหมาย ซึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีการร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรมจากศาล ในเรื่องสิทธิทางการศึกษาของเด็กอยู่เสมอและจากการตัดสินของศาลที่เห็นด้วยกับพ่อแม่ และจากกฎหมายที่มีการประกาศใช้ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะระบุว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องได้รับการศึกษาในสถานศึกษาปกติที่เหมาะสม

3. ด้านจิตวิทยา และการศึกษา จะต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็กที่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กใช้ความสามารถมากขึ้นตามลำดับ การจัดการศึกษาเรียนร่วม จะช่วยส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมดังกล่าว

ฮอทช์คิส (พิมพ์อำไพ พุกพิบูลย์. 2535 : 11 ; อ้างอิงจาก Hotchkis. 1985 *Exceptional Children*) ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ คือ

1. ทางด้านการเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนตามระดับชั้น ในโรงเรียนปกติ โดยไม่มีข้อยกเว้น จะต้องปรับตัวให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และได้รับทักษะต่าง ๆ มากกว่าเรียนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยกัน เพราะจะต้องทำตามวัตถุประสงค์ที่ครูตั้งไว้เท่าเทียมกับเด็กปกติ

2. ทางด้านสังคม เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสปรับตัว ให้เข้ากับสังคมปกติดีขึ้น มีเพื่อนเพิ่มมากขึ้นกว่าการเรียนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยกัน มีสังคมที่กว้างขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองของเด็กปกติ มีความเข้าใจ และยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ยอมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเล่นและคบหาสมาคมกับลูกของตน

3. ทางด้านเจตคติ เด็กปกติจะมีความคุ้นเคย และเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้นทำให้ขจัดความกลัว และความดูหมิ่นเหยียดหยันให้หมดไป ไม่เห็นว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นมนุษย์ประหลาด ที่มีท่าทางขบขันต่อไป เด็กปกติได้เรียนรู้ถึงความต้องการความช่วยเหลือของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้เกิดการยอมรับ และแสดงความเอื้อเฟื้อต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีความสบายใจ และไม่เก็บกด ลดอารมณ์ร้ายลงได้ จึงก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อกัน

4. ทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐย่อมไม่มีความจำเป็นในการสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะ ทำให้ลดค่าใช้จ่าย และงบประมาณได้มาก อาจเพิ่มเพียงบุคลากรพิเศษตามความจำเป็นเท่านั้น ได้แก่ ครูสอนเสริม ครูเวียนสอน หรือครูการศึกษาพิเศษ พร้อมด้วยอุปกรณ์พิเศษเฉพาะเพียงบางอย่าง ส่วนผู้บริหาร และโครงสร้างของระบบการศึกษายังคงเดิม

บุญเลิศ นาคแก้ว (2525 : 6 - 7) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความสำคัญ และจะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ คือ

1. ในด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และการปกครองระบอบประชาธิปไตย การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีประโยชน์ 2 ประการ

1.1 เพื่อให้โอกาสเท่าเทียมกันในการรับบริการทางการศึกษา

1.2 เพื่อช่วยทำให้พระราชบัญญัติประถมศึกษาให้สมบูรณ์ คือ ช่วยเพิ่มปริมาณของผู้ได้รับการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้น

2. ในด้านศีลธรรม การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเป็นประโยชน์คือ

2.1 ลดความเห็นแก่ตัว สร้างนิสัยเห็นแก่ส่วนรวมขึ้นแทน

2.2 ช่วยสงเคราะห์ผู้บ้ไข ผู้ที่เกิดมาผิดปกติ ให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามอัธยาศัย

2.3 เปิดโอกาสให้คนมั่งมี ใช้ส่วนเกินในทรัพย์สิน บำเพ็ญประโยชน์เพื่อการกุศล ทำให้บุคคลนั้นเกิดความสุจริตใจขึ้น

3. ในด้านเศรษฐกิจ เป็นประโยชน์คือ

3.1 ช่วยผู้ที่เกิดมาผิดปกติได้มีอาชีพ เพื่อการปกครองอย่างมีเกียรติในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์คนหนึ่งของสังคม

3.2 แบ่งเบาภาระของรัฐบาล และของสังคม

3.3 เพิ่มภาษีรายได้ให้รัฐบาล คนที่มีความต้องการพิเศษที่ร่ำรวย เป็นพ่อค้าก็ต้องเสียภาษีให้รัฐบาลเช่นเดียวกัน

4. ในด้านความมั่นคง และความสงบสุขของบ้านเมือง เมื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้วจะได้ประโยชน์ คือ

4.1 ทำให้มีที่อยู่กินเป็นหลักแหล่ง ไม่ร่อนเร่ สกปรกแก่บ้านเมือง

4.2 ป้องกันมิให้เป็นลูกมือของพวกมิจฉาชีพ และฝ่ายตรงกันข้าม

4.3 เพื่อให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษด้วยกันเองได้รับการซึ่งกันและกัน ป้องกันการเอาเปรียบจากคนปกติ

ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2529 : 2 - 3) เห็นว่า การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความสำคัญและมีประโยชน์ ดังนี้

1. เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียน พิเศษที่อยู่ห่างไกลมากจนเป็นภาระของผู้ปกครองที่จะต้องรับส่ง ทั้งเป็นการประหยัดพลังงานและเวลาของเด็กที่จะต้องใช้ในการเดินทาง โดยนำเวลานั้น ๆ มาใช้ฝึกหัด หรือฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้ดีที่สุด

2. เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ไม่ต้องเสียเงินเพื่อส่งบุตรที่มีความต้องการพิเศษไปอยู่โรงเรียนประจำ

3. เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดา มารดา และญาติพี่น้อง ตามปกติ และมีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกที่ถูกแยกออกไปด้วยเหตุแห่งความต้องการพิเศษ

4. เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีโอกาสเรียนรู้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ซึ่งนับว่าเป็นประสบการณ์ตรง เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

5. เป็นการลดภาระของรัฐบาล เพราะการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะต้องใช้งบประมาณมาก

6. สังคมเข้าใจ และยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่า มีความสามารถเช่นเดียวกับเด็กปกติและช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ร่วมในสังคมอย่างเป็นประโยชน์ได้

ดังกล่าวมาข้างต้นแล้วว่า ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนร่วมนั้นทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะครอบครัว

ครูและสังคม ซึ่งโรงเรียนเป็นสังคมแรกที่เด็กจะสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กต้องอาศัยการปรับตัว เพื่อให้เข้ากับผู้อื่น และต้องการให้บุคคลอื่นยอมรับในความเป็นมนุษย์คนหนึ่งบนโลก อีกทั้งการนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนปกติยังเป็นการลดภาระของรัฐบาลที่จะต้องนำมาจัดตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กพิเศษที่จะต้องใช้งบประมาณมาก

4.8 การบริหารโครงการเรียนร่วม

กรมสามัญศึกษา (2537 : 16) ผู้บริหารโครงการเรียนร่วม ได้แก่ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดโครงการเรียนร่วมมีหน้าที่ดำเนินงานของโครงการฯ ให้พัฒนาควบคู่ไปกับงานปกติที่ดำเนินการอยู่ ในการบริหารงานในโครงการเรียนร่วม อาจมีความยุ่งยากซับซ้อนอยู่บ้างเนื่องจากต้องอาศัยบุคลากรจากหลาย ๆ หน่วยงานมาร่วมกันดำเนินงาน อย่างไรก็ตามหัวใจสำคัญในการบริหารโครงการเรียนร่วมนั้นมีดังต่อไปนี้

1. นโยบาย

2. บุคลากร

- 2.1 การสรรหาคูสอนเด็กการศึกษาพิเศษ
- 2.2 การรับและพิจารณานักเรียนการศึกษาพิเศษเข้าเรียน
- 2.3 การกำหนดจำนวนครูต่อนักเรียน
- 2.4 การปกครองดูแลครูการศึกษาพิเศษของหน่วยงานต่างสังกัด
- 2.5 แนวปฏิบัติสำหรับบุคลากร สังกัดกรมสามัญศึกษาในโครงการเรียนร่วม
- 2.6 การประชุมผู้ปกครอง
- 2.7 การประสานงานและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการเรียนร่วม

3. หลักสูตร และการวัดประเมินผล

3.1 แผนการศึกษารายบุคคล

3.2 หลักสูตร

3.2.1 จุดประสงค์

3.2.2 เนื้อหา

3.3 กระบวนการเรียนการสอน

3.3.1 วิธีสอนและกิจกรรม

3.3.2 สื่อการสอน

3.4 การประเมินผล

3.5 การติดตามผลและรายงานผล (การนิเทศภายใน)

4. งบประมาณ

5. การประเมินผลการดำเนินงานโครงการเรียนร่วม

การบริหารงานการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น คอนเนอร์ (สุรินทร์ ยอดคำแปง, 2542 : 154 ; อ้างอิงจาก Connor, 1966 : 10 Administration of Special Education Programs) ให้ความเห็นว่า มีหลักการเช่นเดียวกับการบริหารงานการศึกษาทั่วไป ทั้งนี้มีงานหลักอยู่ 3 ประการ คือ บุคลากร งาน และสภาพแวดล้อมของสังคม โดยที่พิจารณางานบุคลากรในรูปของสุขภาพร่างกาย ความสามารถทางสติปัญญา และประสิทธิภาพทางอารมณ์ ในขณะที่มีการกระทำเกี่ยวเนื่อง และตอบโต้กับงาน และสภาพแวดล้อมของสังคม

1. บุคลากรในการบริหารงานการเรียนร่วม จะต้องมีทักษะ และประสบการณ์ มีทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้นำ ที่สำคัญอย่างยิ่ง คืองานในส่วนที่จะต้องมีการตัดสินใจ ผู้บริหารงานการเรียนร่วมจะต้องปฏิบัติ โดยมีพื้นฐานของผลการวิจัย มาตรฐาน และประสบการณ์ที่กว้าง เป็นหลัก การที่จะสามารถเป็นผู้นำบริหารงานการเรียนร่วมได้ดีนั้น จำเป็นจะต้องมีความเข้าใจลักษณะธรรมชาติของความรับผิดชอบ และความศรัทธาเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนความรู้ในทฤษฎีต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในงานการเรียนร่วม หรืออาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานการเรียนร่วมเป็นศิลปะ และวิทยาศาสตร์ของการเป็นผู้นำ เนื่องจากการจัดการเรียนร่วมเป็นงานที่ต้องใช้ความมานะพยายามทั้งในด้านภายในโรงเรียน และในสังคม

2. งาน หมายถึงตัวงาน หรือกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ หรือดำเนินการ และหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งงานในการจัดการเรียนร่วมนั้น จะต้องมีส่วนหลักสูตร วิธีสอน การจัดชั้นเรียน การรับเด็กเข้าเรียน การคัดเลือกผู้สอน การจัดการบริการพิเศษ การแบ่งงานให้บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน การดูแลอาคารสถานที่ เป็นต้น

3. สภาพแวดล้อมของสังคม เป็นแรงกดดันในการจัดการเรียนร่วม แนวโน้มของการจัด และการบริหารงานการเรียนร่วม จะมีทิศทางมาจากสภาพความต้องการของสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสังคม ประชาชน หลักการ และการสนับสนุนของสังคม

การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ใช่เป็นการจัดการและบริหารการศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่ประกอบด้วยการจัดการและบริหารในลักษณะต่างๆควบคู่ไปด้วย เช่น โครงการป้องกัน แก้อั้ว ซ่อมเสริม ส่งเสริม พัฒนา เตรียม การทดลอง ประเมินผล และบริการพิเศษเฉพาะบุคคลแบบต่างๆ ดังนั้นลักษณะและบทบาทบางประการของผู้บริหารงานการเรียนร่วมจึงมีดังต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2525 : 67)

1. รับผิดชอบทั้งด้านการบริหาร และการนิเทศ โดยต้องปรับปรุงระบบการบริหาร และการนิเทศให้ประสานกัน เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียนซึ่งได้วางไว้

2. ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ความสามารถที่จะทำงานในหน้าที่ให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน ต้องใช้ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติในด้านความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ กระบวนการหมู่พวก การนำบุคลากรและการบริหารบุคลากร

3. ผู้บริหารต้องใช้ผลการวิจัย ผลการทดลองค้นคว้า และใช้ประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการวางแผนรูปแบบของ บทบาทหน้าที่ และการตัดสินใจ เพื่อการสร้างสรรคิให้งานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

4. ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจบทบาท และความรับผิดชอบงานของตนเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้เรื่องวิธีการจัดการศึกษาพิเศษ มีความสามารถและทักษะที่จะทำงานกับผู้อื่นสามารถบริหารงานให้บุคลากรได้เข้าร่วมในกิจกรรม เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างแจ่มชัดตั้งแต่แรกเริ่ม โดยต้องตระหนักว่าการบริหารเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ของความเป็นผู้นำ

ความคิดในเรื่องการบริหาร หรือการจัดการ เป็นเรื่องการค้าเนินงานในองค์การให้บรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ผลผลิตคุ้มค่ากับการลงทุน ผู้บริหารจำต้องได้รับการฝึกฝนอบรมทางบริหาร เพื่อให้มีประสบการณ์ มีความสามารถที่จำหลักวิชาการโดยเฉพาะทฤษฎี และการวิจัยทางการบริหารมาปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ การที่จะช่วยให้ผู้บริหารงานการเรียนร่วมเกิดลักษณะ และบทบาทดังกล่าว นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องรู้ถึงหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมซึ่งทำหน้าที่หลัก

ของผู้บริหารงานการเรียนร่วมโดยทั่วไปมี 8 ประการคือ (สุรินทร์ ยอดคำแปง. 2542 : 156 - 158 ; อ้างอิงจาก Connor. 1966 : 13 *Administration of Special Education Programs*)

1. การวางแผนและการประเมินผล ซึ่งครอบคลุมโครงการ และงานทั้งหมดของโรงเรียน มีผลต่อทุกบทบาท ใช้งบประมาณ และทรัพยากรอื่น ๆ ได้อย่างคุ้มค่า ทั้งนี้ผู้บริหารควรจะได้มีการวางแผนร่วมกับคณะ สามารถแยกความแตกต่างระหว่างความต้องการธรรมดา และความต้องการที่จำเป็นได้ กับรู้จักใช้ทักษะในการประเมินผลโครงการเพื่อปรับปรุงงานต่อไป

2. การจัดหน่วยงาน และบริการ ซึ่งการจัดองค์การต้องมีวัตถุประสงค์ขององค์การ การพัฒนาองค์การเป็นงานใหญ่ที่ต้องใช้เทคนิคพิเศษครอบคลุมงาน และทุกสิ่งทุกอย่างขององค์การ ทุกอย่างต้องเป็นไปตามระบบขององค์การ มีทั้งการวางระเบียบวิธีปฏิบัติ และจัดอำนาจความสะดวกสำหรับการตัดสินใจ มีแบบอย่าง และการนิเทศในการจัดทำโครงการต่าง ๆ สำหรับองค์การที่จัดบริการ และการศึกษาพิเศษ ต้องมีบทบาทใช้เครื่องช่วยพิเศษ และบริการประกอบต่าง ๆ รวมอยู่ด้วย มีการชี้แจงแบ่งความรับผิดชอบ มีการจัดทำทะเบียน บัญชีนักเรียนเป็นพิเศษ มีการจัดบริการพิเศษใหม่ ๆ เป็นต้น

3. การบริหารบุคลากร และการนิเทศบุคลากร การบริหารบุคลากรเป็นการจัดให้คนเข้ากับระบบขององค์การ ซึ่งอาจไม่เป็นที่ถูกใจของคนบางคน ในการบริหารจึงต้องใช้การนิเทศประกอบกัน คือเมื่อสั่งแล้วต้องมีการช่วยเหลือและแนะนำให้เขาปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง หรือปฏิบัติต่อไปได้ด้วย ผู้บริหารต้องพยายามใช้คนให้เขาได้ทั้งความพอใจ และทำงานได้สำเร็จ เป็นประโยชน์ต่อองค์การ พยายามให้บุคลากรทุกคนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์การของตน นั่นคือการรวมชีวิตจิตใจเข้ากับระบบของโรงเรียน มีการยอมรับ ยอมรับปฏิบัติตามปรัชญาของการจัดการศึกษาพิเศษ มีการปฏิบัติเป็นระเบียบแบบแผน มีการปฏิบัติโครงการพัฒนาตามแผนที่วางไว้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และสะสมระเบียบเพื่อการประเมินผลอย่างต่อเนื่องกัน มีการจัดช่องทาง และเปิดโอกาสให้มีการติดต่อสื่อสารทุกทิศทางสมาชิกทุกคนต่างก็รู้หน้าที่ และรับรู้งานของกันและกัน มีการประเมินผลโครงการการศึกษาพิเศษทั้งหมดอย่างต่อเนื่องกัน เพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และยึดนโยบายด้านการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเป็นหลักในการพิจารณาดำเนินการกิจการต่าง ๆ งานสำคัญส่วนหนึ่งของการบริหาร และนิเทศบุคลากรของการจัดการศึกษาพิเศษนั้น คือการคัดเลือกบุคคล และส่งเสริมความก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อจะได้มีบุคลากรที่มีความสามารถตรงสายงานและจะต้องมีโครงการฝึกอบรมสัมมนาโดยผู้ชำนาญการ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ และความสามารถของบุคลากร ทั้งนี้เพราะผู้บริหารต้องยอมรับว่า การคัดเลือก และการคงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในด้านการศึกษาพิเศษ และการบริการพิเศษนับเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ หรือหน้าที่หลักของงานนี้ให้มีมาตรฐานและผลงานที่ดีเด่นของโรงเรียน

4. การบริหารงานธุรการและการเงิน งานการประเมินงบประมาณจะมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนด้วย และถือว่าเป็นงานบริการและสนับสนุนงานการสอน เพราะเป้าหมายของงานธุรการและการเงิน คือ เพื่อช่วยให้จุดประสงค์ของโครงการจัดการสอน และบริการพิเศษบรรลุเป้าหมาย ซึ่งขณะใดที่เกิดความจำเป็นเนื่องจากเหตุจำกัดทางการเงิน บุคลากร หรืออาคารสถานที่ ที่มีจะปรากฏอยู่เสมอในงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารงานการศึกษาพิเศษจะแสดงความสามารถในการปรับปรุง และหาทางอื่น ๆ มาชดเชยอย่างเต็มความสามารถ

5. บริการพิเศษประกอบการจัดการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นับเป็นส่วนหนึ่งที่มีความจำเป็นในการจัดการศึกษาพิเศษ บริการเหล่านี้นอกจากบริการด้านบุคลากรผู้ชำนาญพิเศษแขนงต่าง ๆ เช่น บริการด้านการแพทย์ จิตวิทยา การบำบัด และการแก้ไข ซ่อมเสริมแล้ว บริการด้านการรับส่ง หรือการ

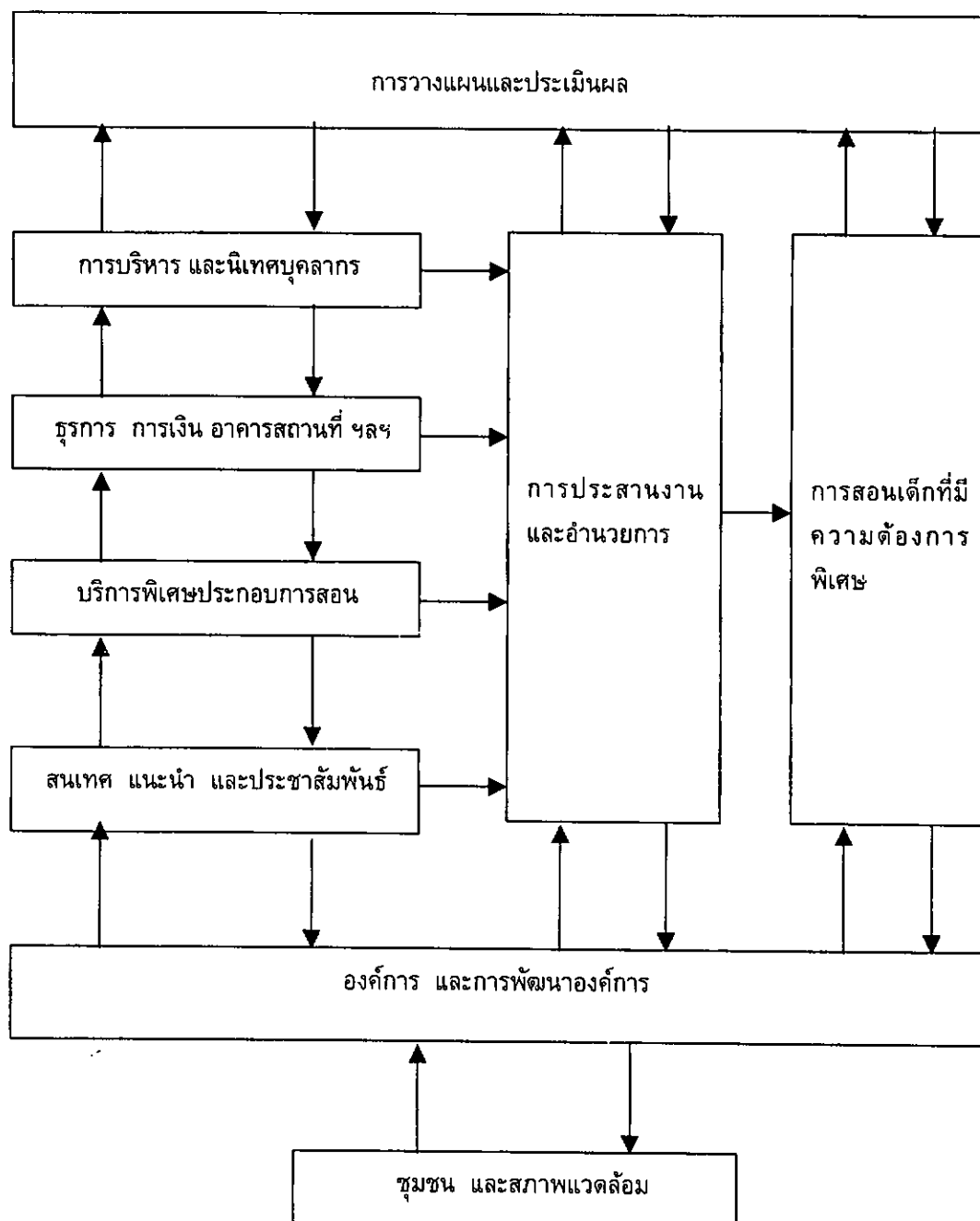
คมนาคม และอาหารก็ต้องจัดไว้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งผู้บริหารจะต้องจัดให้ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการจัดการให้มีบริการเหล่านี้ โรงเรียนก็ควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น หรือสถาบันสงเคราะห์อื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี

6. การสนทนา แนะนำ และการประชาสัมพันธ์ ถือเป็นหน้าที่หนึ่งของการศึกษาพิเศษ ซึ่งหมายรวมถึง การพบปะ หรือประชุมบุคคลที่ทำหน้าที่สื่อสารมวลชน การพบปะสนทนาระหว่างครู การบรรยาย ปาฐกถา และการนิเทศครู เจ้าหน้าที่ หรือกรรมการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการประชาสัมพันธ์ เป็นงานการให้ข่าวสาร รายละเอียด และความรู้ เหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมคุณธรรม ช่วยบำรุงขวัญ และเสริมสร้างสัมพันธ์ที่ดีของหมู่คณะ เพื่อร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และชุมชน ให้ข้อมูล และสนใจติดตามข่าวสารด้านการศึกษาของท้องถิ่น และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานจัดการศึกษาพิเศษที่ตนรับผิดชอบ สำหรับหน้าที่ในข้อนี้ที่สำคัญก็คือ ผู้บริหารควรตระหนักว่า บุคลากรทุกคนของโรงเรียนจะมีบทบาทเป็นผู้ขายสินค้า หรือประชาสัมพันธ์กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งใน และนอกโรงเรียน

7. การประสานงาน และการอำนวยความสะดวก นับเป็นงานหลักของกิจการด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ควบคู่กับการวางแผน และการประเมินผล บทบาทนี้เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น แต่จะแสดงคุณภาพที่แท้จริงของผู้บริหารการศึกษาพิเศษ ซึ่งต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ของกระบวนการหมู่พวก ใช้เทคนิคการติดต่อสื่อสารทุกทิศทางภายในวงงาน และในชุมชน เพื่อช่วยให้เกิดการร่วมมือประสานประโยชน์กันอย่างแท้จริง จนทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย การร่วมมือประสานงานเป็นสิ่งจำเป็นของความสำเร็จในการบริหารบทบาทต่าง ๆ ในด้านนี้ที่ผู้บริหารงานการศึกษาพิเศษต้องปฏิบัติ เช่น การวินิจฉัย และการบรรจุเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ถูกที่ การพัฒนา และการใช้ระเบียบต่าง ๆ การจัดโครงการแนะแนว การฝึกอบรม เป็นต้น หน้าที่ในการประสานงานที่ผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบอย่างมาก นอกจากทำหน้าที่ประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ ภายในแล้ว ยังต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่นในฐานะเป็นบุคลากรของโรงเรียน ในฐานะเป็นตัวแทนของชุมชน และในฐานะเป็นบุคลากรของโรงเรียน ในฐานะเป็นตัวแทนของชุมชน และในฐานะบุคลากรของผู้บริหารการศึกษาพิเศษด้วย

8. บทบาทด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นจุดหมายปลายทางของการบริหาร และการนิเทศ บทบาทของผู้บริหารที่ต้องกระทำก็คือ จัดให้มีการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตร และการจัดให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้ก็มีการช่วยเหลือครู จัดให้มีการทดลองใช้เทคนิควิธีการที่ผ่านการค้นคว้าวิจัยมาแล้ว และจัดให้มีการประเมินผลวิธีการที่ทดลองใช้ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ กระตุ้นให้มีการศึกษาค้นคว้าต่อไป และอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีประสิทธิภาพ สิ่งที่ผู้บริหารควรตระหนักก็คือประสิทธิภาพในการสอนนี้ขึ้นอยู่กับความพอใจในด้านการจัดการบริหารอย่างมาก จึงต้องวางแผนและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการมาเรียนของเด็ก การทดสอบต่าง ๆ อย่างมีแผน ประกอบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้แก่เด็ก การใช้บริการประกอบ ฯลฯ เป็นหน้าที่ที่ท้าทายความพยายามของผู้บริหารงานโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษเป็นอย่างยิ่ง

การแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาพิเศษออกเป็น 8 บทบาทนี้ เป็นการแยกในทางหลักการ หรือทฤษฎี ส่วนในทางปฏิบัติหลายบทบาทอาจจะเกี่ยวพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแยกไม่ออกซึ่งต้องใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่ และภารกิจต่าง ๆ และมีจุดเน้นที่องค์ประกอบต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2525 : 69)

การแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาพิเศษออกเป็น 8 บทบาทนี้ เป็นการแยกในทางหลักการ หรือทฤษฎี ส่วนในทางปฏิบัติหลายบทบาทอาจจะเกี่ยวพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแยกไม่ออก ซึ่งการดำเนินการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่รัฐกำหนดไว้นั้น ผู้บริหารการศึกษาจึงนับเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสำเร็จได้ ดังนั้นการเลือกผู้บริหารงานการศึกษาพิเศษจึงเป็นสิ่งที่พึงระลึกร้อยยั้ง

เกรแฮม (อรอนงค์ สุวรรณกุล. 2524 : 25 – 26 ; อ้างอิงจาก Graham. 1956 *Educational Planing*) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาพิเศษดังนี้

1. หน้าที่ในการบริหาร
 - 1.1 ความรับผิดชอบในการพัฒนานโยบาย และหลักการ
 - 1.2 ความรับผิดชอบในการก่อตั้งโปรแกรมการศึกษาพิเศษ
 - 1.3 ความรับผิดชอบในการจัดที่เรียนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Placement of Children)
 - 1.4 ความรับผิดชอบในการจัดตารางปฏิบัติงานให้แก่ครูพิเศษ
 - 1.5 ความรับผิดชอบในการกรอกแบบฟอร์มของกระทรวง
 - 1.6 ความรับผิดชอบในการทำบัญชีนักเรียน และบันทึกประวัติ
 - 1.7 ความรับผิดชอบในการทำบัญชีครู
 - 1.8 ความรับผิดชอบในการจัด และบริการเรื่องพาหนะ
 - 1.9 ความรับผิดชอบในการให้มีฝ่ายการติดต่อประชาสัมพันธ์
 - 1.10 ความรับผิดชอบในการควบคุมดูแล และประเมินผลบุคลากร
 - 1.11 ความรับผิดชอบในการจัดหาเครื่องมือ และสื่อการสอน
 - 1.12 ความรับผิดชอบในการวางแผน
2. หน้าที่พิเศษ
 - 2.1 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาก้าวหน้าในการจัดโปรแกรม
 - 2.2 ประเมินบุคลากร
 - 2.3 เป็นแหล่งทรัพยากรบุคคล
 - 2.4 สร้างให้เกิดคุณธรรมสำหรับผู้ปฏิบัติงาน
3. หน้าที่ประสานงาน
 - 3.1 ประสานงานบุคลากรภายในโรงเรียน
 - 3.2 ประสานงานกับหน่วยงาน และสถาบันต่างๆในสังคม
 - 3.3 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล
4. หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งเป็นทั้งงานหลักและงานที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ เช่น การจัดทำงบประมาณ การทำ และเสนอโครงการงานหลักสูตร และเทคนิควิธีสอน การหาเงินช่วยเหลือ การแนะแนวและการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่บุคลากร ครู และคณงาน การโรง เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 6 – 7) ให้ความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ หน้าที่ของผู้บริหารก็คือการทำให้เกิดการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพื่อให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี มีทั้งปริมาณ และคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการบริหารงาน 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงาน คือ การควบคุมดูแลให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนดังนี้

- 1.1 การวินิจฉัย และการตัดสินใจเลือกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- 1.2 การรับนักเรียน
- 1.3 การคัดแยกนักเรียน
- 1.4 การจัดชั้นเรียน
- 1.5 การจัดเวลาเรียน และการให้บริการพิเศษแก่นักเรียน
- 1.6 การวัด และประเมินผลการศึกษา
- 1.7 การรายงานผลการดำเนินงานของโครงการ
2. การบริหารงบประมาณ คือ การจัดการทางด้านงบประมาณ เพื่อดำเนินตามโครงการ คือ
 - 2.1 เงินงบประมาณ
 - 2.2 เงินนอกงบประมาณ
 - 2.2.1 เงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์
 - 2.2.2 การจัดหารายได้
 - 2.2.3 เงินจากองค์กร หน่วยงานอื่นทั้งใน และนอกประเทศ
3. การบริหารบุคลากร คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้เอื้ออำนวยในการจัดการเรียนรวม ได้แก่
 - 3.1 การเตรียมบุคลากร
 - 3.2 การสร้างทัศนคติต่อการเรียนรวม
 - 3.3 การฝึกอบรมระหว่างทำงานเฉพาะเรื่อง
 - 3.4 การสร้างขวัญ และกำลังใจ
 - 3.5 การนิเทศ และติดตามผล
4. การบริหารอาคาร สถานที่ และเครื่องมือ หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงาน ประกอบด้วย การจัดอาคารสถานที่ โดยจัดสร้าง หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดหา และผลิตสื่อสารการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนจัดหาเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ด้วย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า โดยวิธีปฏิบัติจริง ๆ ผู้บริหารโรงเรียน ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้บริหาร และผู้นิเทศด้วย เมื่อใดสวมบทบาทเป็นผู้บริหาร เมื่อใดสวมบทบาทเป็นศึกษานิเทศก์ ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายเจตนากรณีในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะการบริหารเป็นฝ่ายกำหนดวางนโยบาย การบริหารมีอำนาจบังคับบัญชาตามสายงาน ส่วนการนิเทศช่วยให้นโยบายเกิดมรรคเกิดผล เป็นการให้บริการช่วยเหลือด้านการเรียนการสอน การบริหารและการนิเทศจึงมีความสัมพันธ์กัน
- 4.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรวม

กัลยา หนูจ่าย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางนาฏศิลป์ของนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน ที่ได้รับการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์โดยใช้แผนการสอน ในเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการวิจัยพบว่านักเรียนบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์โดยใช้แผนการสอน มีความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ไม่แตกต่างกันกับนักเรียนที่มีการได้ยินปกติ

นิตยา นิลคูหา (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่าทัศนคติของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ต่อการเรียนและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรวม มี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และองค์ประกอบความสามารถทางภาษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

วลีวรรณ ชัยชาญ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความยุ่งยากทางการเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติจากการเรียนแบบสหร่วมใจ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความยุ่งยากทางการเรียน มีคะแนนเฉลี่ยระดับที่ดีขึ้นหลังการเรียนแบบสหร่วมใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในการเรียนและทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความยุ่งยากทางการเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ หลังการเรียนแบบสหร่วมใจสูงขึ้น

รัตนา แพงจันทร์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถเขียนคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จากการสอนเขียนแบบบูรณาการกับเกม พบว่าหลังการทดลองเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีความสามารถเขียนคำสูงกว่าก่อนการทดลองและอยู่ในระดับดี

เทียมใจ พิมพ่วงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ พบว่าทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เรียนร่วมกับเด็กปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนแบบสหร่วมใจสูงขึ้น และอยู่ในระดับพอใช้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้นและใกล้เคียงกับเด็กปกติมากที่สุด

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมในระดับปฐมวัย

5.1 ความสำคัญของการเรียนร่วมในระดับปฐมวัย

ศรียา นิยมธรรม (2541 : 34 - 36) ช่วงปฐมวัยคือตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบเป็นช่วงเวลาที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาการในเด็กทุกคน เพราะเป็นเวลาที่เด็กจะเรียนรู้ทักษะเบื้องต้นต่างๆ ได้แก่ ทักษะทางสติปัญญา - ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ไม่เว้นแม้แต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษก็อยู่ในช่วงที่ “ สอนได้ ” เช่นเด็กตาบอดหรือหูหนวกจะสามารถตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ได้น้อย ในขณะที่เด็กปกติสามารถเคลื่อนที่มองและฟังสิ่งต่างๆ ได้มากมายในแต่ละวัน แต่เด็กที่มีร่างกายพิการยิ่งขาดข้อโอกาสในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพราะเคลื่อนไหวได้ลำบาก ดังนั้นเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีผู้ดูแลความปลอดภัยและสอนไปด้วย

โรงเรียนในระดับปฐมวัยจึงเป็นแหล่งสำคัญสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ โรงเรียนที่ดีจะสามารถจัดหาประสบการณ์ต่างๆ มากมาย เพื่อสนองตอบต่อความต้องการและพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเรียนร่วมไม่ได้หมายถึงการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปนั่งเรียนในห้องเดียวกับเด็กปกติเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเรียนรู้และเจริญเติบโตในสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งถือว่าในช่วงปฐมวัยเป็นระยะที่สำคัญแห่งการเรียนรู้ของเด็กมากที่สุด การจัดประสบการณ์ที่ดีให้เด็กตั้งแต่ปฐมวัยจะทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติได้มากที่สุด (ผดุง อารยะวิญญู. 2533 : 7) ในเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีความสามารถต่างกัน การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กปรากฏชัดเจขึ้น ดังนั้นการ

ให้การศึกษาคควรมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างออกไปจากรูปแบบและวิธีการสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มที่

การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย จะทำให้เด็กได้รับการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการตั้งแต่แรกเริ่มพบอาการ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ได้ใกล้เคียงกับเด็กปกติมากขึ้น

5.2 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 204 – 207) ได้ให้ความหมายของคำว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan) IEP หมายถึง แผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น โดยได้รับความร่วมมือและความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แผนนี้บรรจุเนื้อหาสาระของหลักสูตรซึ่งเด็กจะต้องเรียน โดยจัดทำขึ้นสำหรับเด็กแต่ละคน เป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนแผนทุกภาคเรียน

จากนิยามข้างต้นจะเห็นได้ว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่ใช่สิ่งต่อไปนี้

1. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่ใช่แผนการสอน เพราะแผนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเท่านั้น

2. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่ใช่โครงการสอน เพราะโครงการสอนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

3. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่ใช่สัญญาระหว่างเด็กกับโรงเรียน แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางให้การศึกษากับเด็กจริง แต่ไม่หมายความว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่กำหนดไว้ในแผนจะประสบความสำเร็จทั้งหมด

4. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่ใช่รายงานการประเมินผลเด็ก การประเมินผลเกี่ยวกับเด็กเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเท่านั้น ข้อมูลที่ได้การประเมินผลและการทดสอบเกี่ยวกับตัวเด็ก จะช่วยให้ทางโรงเรียนกำหนดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลได้เหมาะสมกับเด็กยิ่งขึ้น

5. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่คงอยู่ตลอดไป เมื่อเด็กเติบโตขึ้นความต้องการของเด็กก็เปลี่ยนได้ แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลก็ต้องเปลี่ยนไปด้วย ทางโรงเรียนจะต้องทบทวนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง อย่างมากจะก็ครั้งก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการและความเหมาะสมของแผนการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคน

6. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่ใช่แผนที่ถูกต้องสมบูรณ์อย่างไม่มีที่ตำหนิ ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีข้อบกพร่อง แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลอาจมีข้อบกพร่องแม้ว่าทางโรงเรียนจะกำหนดไว้อย่างดีที่ที่สุดแล้วก็ตาม หากมีการแก้ไขข้อบกพร่องแล้วอาจทำให้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลดีขึ้น ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหลายฝ่ายในการจัดทำแผนนี้

ประโยชน์ของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้ปกครองของเด็กและทางโรงเรียน ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

1.1 ครูใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทาง ในการจัดทำอัตราการสอนและบันทึกการสอนรายวัน และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็ก

1.2 ครูใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทาง ในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอนแต่ละคน หากมีครูมากกว่า 1 คน ที่มีส่วนร่วมในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 ครูใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทาง ในการศึกษาพัฒนาการทางด้านการเรียนของเด็ก

1.4 ครูใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทาง ในการรายงานหรือแจ้งความก้าวหน้าทางการเรียนของเด็กแก่ผู้ปกครอง

1.5 ครูใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทาง ในการเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก

2. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะช่วยผู้ปกครองได้ดังนี้คือ

2.1 ทราบว่าจะติดต่อกับครูคนใดเมื่อต้องการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาของบุตรของตน

2.2 ทราบว่าบุตรของตนจะต้องเรียนอะไรบ้างที่โรงเรียน

2.3 ตั้งความหวังที่เหมาะสมเกี่ยวกับผลการเรียนของบุตรของตน

2.4 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรของตนแก่ครูได้ถูกต้อง

2.5 ทราบว่าควรจะมีบุตรของตนที่บ้านอย่างไรบ้าง

3. ประโยชน์ต่อทางโรงเรียน

3.1 ทางโรงเรียนจะทราบว่าเด็กเข้ารับการศึกษาในระดับใดและในลักษณะใด

3.2 ทางโรงเรียนสามารถจัดบริการทางการศึกษา ตลอดจนบริการที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

3.3 ทางโรงเรียนจะได้ทราบพัฒนาการของเด็ก และจะได้จัดการประชุมทบทวนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลในอนาคตต่อไป

ขั้นตอนในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

โดยทั่วไปการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลดำเนินไปตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.ทางโรงเรียนประกาศให้ประชาชนทราบว่า ทางโรงเรียนมีบริการทดสอบด้านใดบ้าง หากทางโรงเรียนมีบริการทางการทดสอบ ควรแจ้งให้ประชาชนทราบว่า จะรับบริการได้ ณ ที่ใด

2. ทำการทดสอบเด็ก เป็นการทดสอบเบื้องต้น เพื่อพิจารณาว่าเด็กควรได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษ หรือการศึกษาสำหรับเด็กปกติ

3. ส่งเด็กไปรับบริการทดสอบโดยละเอียด หากเด็กต้องการการทดสอบเพิ่มเติม เด็กควรได้รับบริการได้ ณ ที่ใด

4. ขออนุญาตจากผู้ปกครองก่อนทำการทดสอบเด็ก

5. ทดสอบเด็กโดยละเอียด การทดสอบในขั้นนี้เป็นการทดสอบ เพื่อจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทดสอบเพื่อประเมินความสามารถของเด็กและจุดอ่อนของเด็ก ทั้งนี้เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

6. แจ้งผลการทดสอบแก่ผู้เกี่ยวข้องและนัดประชุม

7. ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้ที่เข้าร่วมประชุมได้แก่ ครูผู้สอน ครูใหญ่หรือผู้แทน นักจิตวิทยา และผู้ปกครองเด็ก การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะมีการตกลงกันในรายละเอียดในที่ประชุมนี้

8. เริ่มใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

9. ประเมินผลการเรียนของเด็ก

10.ทบทวนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และ / หรือจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลใหม่

ศรียา นิยมธรรม (2541: 64 – 79) สำหรับในการศึกษาปฐมวัยการเขียนแผนการศึกษารายบุคคลมีเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงคือ

1. กำหนดระดับความสามารถทางการศึกษาของเด็กในปัจจุบัน
2. กำหนดจุดมุ่งหมายประจำปี
3. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. กำหนดบริการที่จะจัดให้เด็ก
5. จำนวนครั้งของการให้บริการ เช่น จะให้เรียนร่วมกับครั้ง
6. ระบุวันที่เริ่มรับบริการ และช่วงเวลาที่จะมารับบริการของเด็กแต่ละคน
7. กำหนดวิธีการประเมินผล

ในการประมวลผลการวัดผลต่างๆเข้าด้วยกันเพื่อสะดวกต่อการนำมาใช้ประโยชน์ แบบฟอร์มที่นิยมใช้กันก็คือ การทำโปรไฟล์หรือแผนภาพของเด็ก และจัดเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะเข้าใจง่าย โปรไฟล์ เป็นแบบทดสอบที่บันทึกผลงานเด็กในด้านต่างๆเช่น

1. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่
2. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
3. ทักษะพื้นฐานทางการเรียน
4. ทักษะการช่วยตนเอง
5. ทักษะทางดนตรี ศิลปะ การเล่าเรื่อง
6. ทักษะทางสังคมและการเล่น
7. ทักษะการเข้าใจภาษา
8. ทักษะการพูด

การทำโปรไฟล์ควรจะทำทุกๆ 3 เดือน เพราะจะทำให้เห็นภาพรวมของสิ่งที่เด็กทำได้เทียบกับพัฒนาการตามปกติ จุดอ่อนและจุดเด่นของเด็ก แบบแผนการเรียนรู้ของเด็ก เรื่องที่เด็กมีความก้าวหน้า เรื่องที่ยังต้องการเสริมหรือ จัดโปรแกรมส่งเสริม นอกจากนี้ในการทำโปรไฟล์ของเด็กจะช่วยเตือนให้ทราบถึงความต้องการที่จำเป็นของเด็กแต่ละคน และทำให้เห็นได้ชัดถึงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการในด้านต่างๆ เพราะเมื่อเขียนโปรแกรมการศึกษารายบุคคล คณะครูจะต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆทุกๆด้าน และมีบางครั้งที่อาจซ้ำกันก็ได้

การกำหนดจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายระยะยาว / ทั่วไป เป้าหมายทั่วไปหรือเป้าหมายระยะยาวในแต่ละปีนั้นจะต้องกำหนดให้ชัดเจนแม้จะกว้างขวาง เช่น

1. เด็กจะฟังตนเองได้
2. เด็กเข้ากับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้

จุดมุ่งหมายระยะสั้น / การตั้งวัตถุประสงค์ในการสอบ จุดประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ในแต่ละเรื่องนั้นจะต้องสามารถวัดได้ และจะต้องอยู่ในกรอบของจุดประสงค์ใหญ่ จุดประสงค์ระยะสั้นจะมีวิธีดำเนินการแต่ละชั้น หรือกำหนดไว้ชัดว่าจะให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมใดเป็นลำดับไปจนบรรลุเป้าหมายในเป้าหมายระยะยาว

จุดมุ่งหมายระยะสั้น จะกล่าวถึงพฤติกรรมหรือทักษะที่เด็กจะสามารถทำได้ในระยะ 2 – 3 วันหรือ 2 – 3 สัปดาห์ โดยปกติจุดมุ่งหมายระยะสั้นจะเรียงตามลำดับก่อนหลังจนถึงเป้าหมายระยะยาว จุดมุ่ง

หมายระยะสั้นจึงเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งควรจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. จะสอนใคร
 2. พฤติกรรมอะไร
 3. เมื่อไร และที่ไหน ที่พฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้น
 4. พฤติกรรมนั้นจะต้องดีเพียงไรจึงจะถือว่าบรรลุเป้าหมาย
- การกำหนดบริการที่จะจัดให้กับเด็ก

ส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษารายบุคคลที่จะขาดเสียมิได้ก็คือ การกำหนดบริการที่จะจัดให้กับเด็ก เช่น

1. บริการแก้ไขการพูดหรือกายภาพบำบัด
2. บริการเตรียมความพร้อมทางการเรียน
3. โปรแกรมการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว
4. ชนิดของอาหารที่เด็กจะหัดรับประทานได้เองไม่ยากนัก
5. บริการรถรับส่ง

นอกจากนี้ก็จะรวมเอารายละเอียดของเครื่องช่วยตัวเอง ที่เด็กจะต้องใช้หรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้เด็กพัฒนาได้ดีขึ้น เช่น แวนตา เครื่องช่วยฟัง แก้วอึดเข็น เป็นต้น นอกจากนี้อาจมีอุปกรณ์ที่ไม่เป็นที่คุ้นเคยสำหรับเด็กที่เป็นอัมพาตจะใช้ปากในการพิมพ์หนังสือ กระดิ่งซึ่งแขวนไว้สำหรับเด็กตาบอดที่หัดเคลื่อนไหว เป็นต้น

5.3 หลักการสอนเด็กในชั้นเรียนร่วม

วูดและเฮอร์เลย์ (ศรียา นิยมธรรม, 2541 : 106 – 107 ; อ้างอิงจาก Wood and Herley, 1968 *Mainstreaming in Early Childhood Education*) สรุปได้ว่าการจัดหลักสูตรแก่เด็กปฐมวัยอาจทำได้ 5 รูปแบบ

1. คำนี้ถึงปัญหาของเด็ก หลักสูตรแบบนี้จะเริ่มจากปัญหาพิเศษของเด็กตั้งนั้น เนื้อหาของหลักสูตรจึงกล่าวถึงส่วนที่ว่า “ จะสอนอะไร โดยคำนึงโดยตรงจากการประเมินเด็กแต่ละคน การสอนก็ดำเนินไปโดยตรงกับการแก้ไขปัญหาคความบกพร่องหรือความล่าช้า

2. คำนี้ถึงทักษะพื้นฐาน การวางแผนหลักสูตรโดยวิธีนี้เริ่มจากทักษะของเด็กที่จะใช้ใน กระบวนการเรียน เนื้อหาของหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ จะจัดโดยคำนึงถึงทักษะต่าง ๆ เช่น

- 2.1 ภาษา
- 2.2 การให้ความสนใจ
- 2.3 กระบวนการเกี่ยวกับประสาทการเคลื่อนไหว
- 2.4 ทักษะทางสังคม
- 2.5 การรับรู้ (สิ่งของและเหตุการณ์)
- 2.6 กระบวนการการได้ยิน
- 2.7 ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
- 2.8 ทักษะการช่วยเหลือตนเอง
- 2.9 ความจำ

3. คำนี้ถึงพัฒนาการ รูปแบบหลักสูตรที่ใช้ความต่อเนื่องของพัฒนาการเป็นพื้นฐาน จะเรียบเรียงลักษณะของสิ่งที่ปรากฏ การเรียงตามลำดับขั้นหรือตามลำดับความพิเศษ การเรียงลำดับขั้นนี้มักจะเริ่มจาก

สิ่งที่ง่ายที่สุดไปยุ่งยากที่สุด การเรียงลำดับอาจจะเรียงจากความเจริญเติบโตหรือพัฒนาการที่พบในภาวะปกติเป็นลำดับไปตามวุฒิภาวะ ตัวอย่างเช่น จะไม่เร่งให้เด็กวิ่งหากเด็กยังเดินไม่ได้การยึดหลักสูตรแบบนี้เนื้อหาจะคำนึงถึงพัฒนาการเด็กอย่างกว้าง ๆ ปกติส่วนใหญ่จะจำแนกตามลักษณะพัฒนาการทางร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา

4. คำนึงถึงกระบวนการทางจิตวิทยา วิธีนี้ต้องอยู่บนรากฐานการเอาความคิดรวบยอดในทฤษฎีทางจิตวิทยา การจัดหลักสูตรแบบนี้ประกอบด้วย

- 4.1 การแก้ไขความคิดเกี่ยวกับตนเอง
- 4.2 การสร้างวินัยในเรื่องการควบคุมตนเองและการจัดการกับตัวเอง
- 4.3 ความคิดสร้างสรรค์
- 4.4 แรงจูงใจ
- 4.5 การกำหนดบทบาททางเพศ
- 4.6 การสนองความต้องการจำเป็นต่าง ๆ
- 4.7 ความรู้

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาที่จะอธิบายพฤติกรรม กิจกรรมในหลักสูตรระยะเลือกเน้นการแก้ไขหรือพัฒนาการเหล่านั้น

5. คำนึงถึงเนื้อหาทางการศึกษารูปแบบหลักสูตรนี้จะเริ่มจากเนื้อหาวิชาการในด้านต่าง ๆ เนื้อหาหลักสูตรจะอิงอยู่กับเรื่องทักษะพื้นฐานทางวิชาการ ซึ่งส่วนมากจะเน้นในเรื่องของ

- 5.1 การเตรียมความพร้อมทางการอ่าน
- 5.2 การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์
- 5.3 ภาษา
- 5.4 สังคมวิทยาเบื้องต้น
- 5.5 ดนตรี ศิลปะ และนาฏศิลป์
- 5.6 ธรรมชาติ

อีวเวทท์ (สุรินทร์ ยอดคำแปง. 2542 : 283 ; อ้างอิงจาก Hewett. 1997 : 374 *Education of Exceptional Learners*) ให้ความเห็นว่า หลักการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ

1. ตั้งความหวังว่าเด็กจะสามารถเรียนรู้ได้
2. ไม่ด่วนสรุปเอาเอง
3. หุ้มเหลือไว้ ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ให้มาก
4. ให้สิ่งชี้แนะแก่เด็กมากกว่าปกติ
5. กระทำกิจกรรมให้มีชีวิตชีวา
6. ย้ำ และทบทวนบ่อย ๆ เท่าที่จำเป็น
7. ดึงให้มาสัมพันธ์กัน
8. ทำให้เป็นสิ่งมีคุณค่า เกิดผลดี
9. ทำให้เป็นรูปธรรม
10. ทำให้เด็กเกิดความประหลาดใจ คาดไม่ถึง
11. เน้นในทางบวกเป็นสำคัญ

12. ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน

13. พร้อมทั้งจะย้อนกลับไปตั้งหลักใหม่ได้เสมอ

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 236 - 243) หลักการสอนที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นหลักการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่สามารถนำไปใช้กับเด็กปกติได้ หลักการสอนที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นผลการศึกษาวิจัยของนักการศึกษาพิเศษจำนวนมากเป็นข้อสนับสนุนหลักการสอน จึงอาจกล่าวได้ว่าหากครูนำหลักการสอนไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้เต็มที่ หลักการสอนที่เหมาะสมที่จะใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่ง่ายที่สุด เริ่มสอนเด็กด้วยเนื้อหาที่ต่ำกว่าระดับความสามารถของเด็กเล็กน้อย การเริ่มต้นที่ดั้นนั้นควรเริ่มในระดับที่ต่ำกว่าความสามารถของเด็กเล็กน้อยทั้งนี้เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จในการเรียน ทำให้เด็กมีกำลังใจที่จะเรียนต่อไปในลำดับที่มีเนื้อหายากขึ้น การเริ่มต้นในลักษณะนี้เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญมากสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเริ่มต้นที่ดีจะช่วย ให้เด็กมีความเชื่อในตนเองมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ครูจะต้องทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จ

2. ใช้ประสบการณ์ตรง เด็กจะเรียนรู้ได้ตรงเด็กจะเรียนรู้ได้ดีต้องอาศัยประสบการณ์เดิมการเรียนการสอนที่ดีจึงควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของเด็กเป็นสำคัญ และสอนโดยใช้ประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ประสบการณ์ตรง มีได้จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประสบกับสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์เท่านั้น แต่ยังมีหมายถึงการให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การอภิปรายปัญหาโดยนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายเอง มีครูให้คำแนะนำ การเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของคน พืช และสัตว์ตลอดจนปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ การศึกษาเป็นรายบุคคลตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้การรวบรวมปัญหา การรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นต้น นักการศึกษาที่มีความเชื่อว่าการสอนโดยใช้ประสบการณ์ตรง ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้มากกว่าการสอนโดยครูเป็นผู้บรรยายแต่ผู้เดียว

3. ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ตามขีดความสามารถของตน เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กก็ย่อมแตกต่างกัน การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นควรจัดให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก ด้วยเหตุนี้การสอนเด็กพิเศษจึงควรสอนเป็นรายบุคคล เด็กแต่ละคนจะมีความก้าวหน้าในการเรียนไม่เหมือนกันและใช้เวลาในการเรียนเรื่องเดียวกันแตกต่างกัน

4. ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ แรงเสริมหรือการเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึงคำชมหรือสิ่งของที่ครูให้แก่เด็กเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยที่เด็กพึงพอใจในแรงเสริมที่ครูให้และแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซ้ำอีก เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องการกำลังใจจากครูอย่างสม่ำเสมอ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องให้แรงเสริมแก่เด็ก แรงเสริมที่ครูจะให้กับเด็กอาจเป็นแรงเสริมด้านวาจา เช่นครูพูดว่า “ เก่ง ” “ ดีมาก ” “ เยี่ยมมาก ” “ ถูกต้อง ” เป็นต้น หรืออาจเป็นแรงเสริมที่เป็นสิ่งของ เช่นรูปลอก ดาวแดง รูปการ์ตูน รูปภาพ ดินสอสี เป็นต้น การให้แรงเสริมจะต้องให้เป็นระบบ เช่น ครูจะต้องให้แรงเสริมในทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และหยุดให้แรงเสริมทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ หรือครูอาจนิ่งเฉยโดยไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบใด ๆ หากเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูควรให้แรงเสริมอย่างคงที่สม่ำเสมอเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จนกระทั่งพฤติกรรมของเด็กคงที่แล้ว ครูจึงลดแรงเสริมลงทีละน้อย ทั้งนี้เพื่อให้แรงเสริมยังมีคุณค่าอยู่และเมื่อพฤติกรรมของเด็กคงที่เรียบร้อยแล้วครูจึงงดให้

แรงเสริมและให้แรงเสริมอีกเป็นครั้งเป็นคราว เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในลักษณะเดิมอีก ซึ่งจะช่วยให้เด็กคงพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นไว้ตลอดไป

5. กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิด ลักษณะการเรียนการสอนของครูของบางคนไม่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น และไม่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนของครูที่เคร่งครัดในระเบียบ วินัย นักเรียนจะต้องตั้งใจฟังครู ครูจะเป็นผู้บรรยายให้ฟังเมื่อครูพูดจบนักเรียนจะต้องตอบคำถามครูให้ได้ว่าครูพูดว่าอะไรบ้าง เป็นต้น การสอนในลักษณะนี้เป็นการสอนให้เด็กจำอย่างเดียวโดยที่เด็กไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ครูให้จำนั้นมีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของเด็กอย่างไรการสอนให้นักเรียนจดจำอย่างเดียวจึงไม่เกิดประโยชน์มากนักการสอนให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาอาจจะทำได้หลายวิธีเช่น

5.1 กำหนดสถานการณ์สมมุติ เช่น ครูถามนักเรียนว่า “ หากนำท่วมโรงเรียนนักเรียนจะทำอย่างไร ? ” “ หากคนบินได้เหมือนนกผลจะเป็นอย่างไร ? ” เป็นต้นคำถามในลักษณะนี้จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนคิดหา คำตอบ และคำตอบที่ถูกอาจไม่ใช่คำตอบเดียว ครูคงไม่เน้นว่าคำตอบที่นักเรียนตอบเป็นคำตอบที่ถูกหรือผิดแต่ควรเน้นที่แนวความคิดความเป็นไปได้และความแยบยลในการแก้ปัญหา การฝึกให้เด็กรู้จักใช้ความคิดและคิดอย่างมีเหตุมีผล คิดแบบสร้างสรรค์ ควรเป็นจุดเน้นสำคัญของการให้การศึกษแก่เยาวชน ไม่ควรให้เด็กจำคำตอบเพียงคำตอบเดียวจากครูเพราะการสอนในลักษณะดังกล่าวไม่เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์แต่อย่างใด

5.2 การให้การบ้านแก่เด็ก นอกจากให้เด็กหาคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวแล้วควรให้การบ้านในลักษณะที่เด็กสามารถใช้ความคิดอย่างกว้างขวางด้วย เพราะเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

5.3 ควรกระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างน้อยวันละ 1 ครั้งการกระตุ้นในลักษณะดังกล่าวมานี้ จะช่วยให้เด็กรู้จักใช้ความคิดของตนเองในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งควรจะเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการให้การศึกษแก่เยาวชน

6. ให้เด็กมีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้นำควรได้รับการส่งเสริมตั้งแต่เมื่อเด็กมีอายุยังน้อย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาความเป็นผู้นำและใช้ความเป็นผู้นำได้เต็มที่เมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่

7. ให้เด็กเรียนจากเพื่อน การเรียนจากเพื่อนเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ผลดี และนำมาใช้ได้ทั้งกับเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตัวอย่างเช่นเด็กชาย ก. จดเลขบนกระดานไม่ทัน จึงขอยืมสมุดจดจากเด็กชาย ข. เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์อ่านหนังสือให้เด็กอนุบาลฟังแล้วมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นเด็กปัญญาเลิศช่วยครูอธิบายเกี่ยวกับการทดลองวิทยาศาสตร์ ซึ่งช่วยให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเอง เด็กปกติช่วยอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทเรียนที่ครูสอนให้เด็กหุตั้งที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ฟัง ซึ่งทำให้เด็กปกติมีความคิดว่าตนได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เด็กปกติช่วยเด็กพิการถือไม้ค้ำและช่วยเข็นรถเข็น ซึ่งทำให้เด็กปกติได้คะแนนในหมวดกิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นต้น การให้นักเรียนเรียนจากเพื่อนเป็นวิธีใช้ได้ผลมาแล้ว แต่ครูจะต้องควบคุมอย่างใกล้ชิด เช่นการจดงานจะต้องจดตามเพื่อนเฉพาะที่ตนเองจดไม่ทันเพื่อนเท่านั้นแต่ไม่ใช่เป็นการลอกการบ้าน ส่วนที่เป็นการบ้านนั้นเด็กจะต้องลงมือทำด้วยตนเอง การให้เด็กปกติช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมชั้นเดียวกันเป็นสิ่งที่ดีแต่ครูจะต้องพิจารณาคัดเลือกเด็กที่มีคุณสมบัติเฉพาะบางประการ เช่น เป็นเด็กที่เรียนดี มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยินดีช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นต้น การให้เด็กเรียนจากเพื่อนนี้หากครูดูแลอย่างใกล้ชิดและจัดการอย่างมีระบบแล้ว จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากกันและกันได้มากทีเดียว

8. ให้โอกาสเด็กเลือกเรียน การให้โอกาสเด็กในการเลือกเรียน หรือเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เช่น ในการฝึกการทำงานประสานกันระหว่างสายตากับมือ สำหรับเด็กอนุบาล ครูเสนอกิจกรรมให้เด็ก 2 อย่าง คือ การร้อยลูกปัดกับการร้อยเชือก แล้วให้เด็กเลือกว่าจะเลือกกิจกรรมใด หรือในการฝึกกล้ามเนื้อมือให้เด็กเลือกว่าจะปั้นดินน้ำมันหรือปั้นดินเหนียว เป็นต้น การให้เด็กเลือกกิจกรรมที่ครูจัดให้เป็นการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ทำให้เด็กสามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถเรียนได้ดี และเด็กเรียนรู้ได้มาก และครูก็มีโอกาสศึกษาความสนใจของเด็ก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการแนะแนวแก่เด็กอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การให้โอกาสเด็กในการเลือกกิจกรรมเรียนนั้น จะต้องอยู่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดจากครู ครูไม่ควรเสนอกิจกรรมให้เด็กเลือกมากมาย เพราะจะทำให้เกิดปัญหาในการปกครองชั้นซึ่งจะเกิดขึ้นได้ในเวลาต่อมา

9. สอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยไปหาสิ่งที่เด็กไม่คุ้นเคย เด็กจะเรียนรู้ได้ดีหากเด็กมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนอยู่ก่อนแล้ว ตัวอย่างเช่น เด็กในชนบทที่บิดามารดามีอาชีพทำนา หากเรียนเรื่อง " การปลูกข้าว " เด็กชนบทที่มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวก็จะเข้าใจเรื่องที่ได้เร็วขึ้น แต่ถ้าให้เด็กชนบทเรียนเรื่อง " ปัญหาการจราจร " เด็กอาจจะไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงอาจเรียนรู้ได้ช้า ดังนั้นการเรียนรู้อาจอาศัยสิ่งที่เด็กรู้เป็นฐานในการรับความรู้ใหม่ๆ ต่อไป

สิ่งสำคัญที่สุดประการแรกที่ครูจะต้องทำก็คือค้นหาให้พบว่าเด็กมีความรู้และประสบการณ์ในระดับใด ซึ่งอาจกระทำได้โดยการพูดคุย ชักถามเด็ก เมื่อครูทราบพื้นฐานความรู้เดิมของเด็กแล้ว ครูสามารถจัดประสบการณ์ใหม่ให้สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเด็กได้ ในการจัดประสบการณ์ใหม่ให้แก่เด็ก โดยที่เด็กยังไม่มีประสบการณ์เดิมในเรื่องที่ครูจะสอน และครูไม่สามารถจัดประสบการณ์ที่เป็นพื้นฐานหรือใกล้เคียงกับพื้นฐานเดิมของเด็กได้ ครูอาจแก้ปัญหาโดยการแยกประสบการณ์ใหม่ ให้เป็นขั้นตอนย่อยๆ หลายขั้นตอน ซึ่งมีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน แล้วเรียงลำดับของประสบการณ์ใหม่จากง่ายไปหายาก หลังจากนั้นจึงให้เด็กเริ่มเรียนขั้นตอนที่ง่ายที่สุดก่อนเป็นอันดับแรก เมื่อเด็กมีทักษะในขั้นแล้ว จึงให้เด็กเรียนขั้นต่อไปที่ยากขึ้นเป็นลำดับ จนครบทุกขั้นตอนที่ครูกำหนดไว้ วิธีนี้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

10. ทบทวนบทเรียนบ่อยๆ การทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วเป็นสิ่งจำเป็นเพราะในบางครั้งเด็กอาจลืมได้ง่ายหากบทเรียนนั้นไม่อยู่ในความสนใจของเด็ก การทบทวนจะช่วยให้ความคงทนในการจำมีมากขึ้น เด็กเรียนช้าและเด็กปัญญาอ่อนมักจะลืมสิ่งที่เรียนไปแล้ว จึงจำเป็นที่ครูจะต้องทบทวนบทเรียนบ่อยๆ โดยเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน ครูจะต้องทบทวนบทเรียนซ้ำอีกหลายๆ ครั้ง จึงจะทำให้เด็กปัญญาอ่อนจำบทเรียนได้ดีขึ้น

11. จัดห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นจำนวนมากไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน หากมีสิ่งรบกวนจะยิ่งทำให้เด็กขาดสมาธิมากขึ้น การเรียนการสอนของครูอาจไม่ได้ผลเต็มที่ ดังนั้นการจัดห้องเรียนจึงมีผลต่อการสอนเด็กกลุ่มพิเศษ ลักษณะของห้องเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นควรมีผืนพรมกันทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนมองออกไปนอกห้องเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนขาดสมาธิในการเรียน ยิ่งไปกว่านั้น ห้องเรียนควรปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก หากเป็นไปได้ ควรหาสีห้องเรียนให้สวยงามและจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบจากกล่าวโดยสรุปได้ว่าห้องเรียน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษควรเป็นห้องที่มีจัดห้องสวยงามและปราศจากเสียงรบกวนภายนอก

12. สังเกตเด็กควบคู่กันไปกับการสอน การสังเกตในแง่ของพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก

มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะผ่านการทดสอบทางจิตวิทยา และเด็กได้รับการจำแนกประเภทมาแล้วก็ตามการทดสอบทางการศึกษาพิเศษเป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน ซึ่งในบางครั้งอาจจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษผิดก็ได้ การสังเกตของครูควบคู่กันไปกับการเรียนการสอนจะช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยเด็กแม่นยำยิ่งขึ้นและสามารถจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็กกลุ่มพิเศษได้ดียิ่งขึ้น

พัฒนา ภาสบุตร (2531 : 583) ได้กำหนดหลักการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ

1. จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้ผลจากการเรียนสอดคล้องกับหลักการ เป้าหมาย และจุดประสงค์ของหลักสูตร เช่นเดียวกับเด็กปกติ
2. ใช้วิธีสอน และจัดหาอุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการพิเศษ และสภาพของเด็กแต่ละประเภท
3. จัดสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียง เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนได้สะดวกรวดเร็วทันกัน หรือพร้อมกันกับเด็กปกติ ผู้สอนจะต้องมีสื่อที่ใช้สอน แบบเรียน คู่มือ วัสดุฝึก พอเพียงที่จะให้เด็กเกิดความเข้าใจ ซึ่งอาจมีบางอย่างที่ต้องแตกต่างไปจากที่ใช้กับเด็กปกติ
4. วัดผลการเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้วิธีการที่แตกต่างไปจากเด็กปกติให้มากที่สุด เท่าที่ขีดความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะทำได้

ในการจัดโปรแกรมการเรียนร่วม ควรพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆดังนี้ (สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. 2529 : 18 – 19)

1. ความสามารถด้านการเรียนของเด็ก เช่น ความสามารถด้านวิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และผลการเรียนโดยทั่วไป ความสามารถด้านการสื่อสารของเด็กเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้แล้ว อาจประสบปัญหาในการเรียนได้
2. วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็ก เด็กจะเรียนร่วมกับเด็กปกติควรมีวุฒิภาวะทั้งทางอารมณ์และสังคม เพื่อเด็กจะได้ปรับตัวได้ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาในขณะที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ
3. สิ่งแวดล้อม เช่น สภาพบริการทางการศึกษาของทางโรงเรียน ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นในการสนองความต้องการของเด็กเหล่านี้
4. ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เช่น ความร่วมมือสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรอื่นๆ ของโรงเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

นอกจากจะพิจารณาในการจัดเด็กเข้าเรียนร่วมดังกล่าวแล้ว ควรพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการในการวินิจฉัยและตัดสินใจว่า เด็กที่อยู่ในชั้นเรียนปกติเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท และแต่ละคนเข้าเรียนร่วมด้วยวิธีที่เหมาะสมที่สุด

5.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมในระดับปฐมวัย

อลเลน (Allen, 1980 : 43 – 44) การศึกษาในช่วงปฐมวัยมีความสำคัญสำหรับเด็ก เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาไปได้ตามวัยอย่างเหมาะสม การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย จะทำให้เด็กปกติและบุคคลอื่น ๆ ได้มีความเข้าใจในตัวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัยจะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมและเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเขาได้อย่างดี นอกจากนี้การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย ทำให้เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ในการทำ

กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จะส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาในด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ – จิตใจ และสติปัญญา และการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

คาร์ล และ เคมพ์ (Carr and Kemp : 1989) ได้ฝึกในเรื่องของการเป็นผู้นำให้แก่เด็กออทิสติกที่เรียนอยู่ในระดับอนุบาล พบว่าเด็กออทิสติกสามารถเป็นผู้นำได้และมีพัฒนาการทางด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

เค๊าท์ทินโฮว (Coutinho. 1999 : 256 – 257) จากงานวิจัยของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย เช่นเด็กตาบอดที่เข้ามาเรียนร่วมปรากฏผลดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมทางการสื่อสารของเด็ก
2. วิธีการช่วยเหลือเด็กจะต้องให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง
3. การส่งเสริมในเรื่องของการสื่อสาร จะส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนาในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม
4. ผลจากการเรียนร่วมจะทำให้เด็กได้สื่อสารกับผู้อื่นมากขึ้น และมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ใกล้เคียงกับเด็กปกติ

ไฮเดน และฮาร์ริง (Hayden and Haring : 1977) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเด็กดาวน์ซินโดรมที่เข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย โดยได้จัดโปรแกรมการศึกษาให้กับเด็กดาวน์ซินโดรม โดยแบ่งขั้นตอนการให้การศึกษาแก่เด็กออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ตามความสามารถของเด็ก พบว่าการนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัยทำให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้น และการที่ครูจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

อรอนงค์ เย็นอุทก (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถทางการเรียนของเด็กดาวน์ซินโดรมระดับปฐมวัย โดยการจัดให้เรียนร่วมในชั้นปกติ โดยศึกษาความสามารถทางการเรียน ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากผลการวิจัยพบว่า เด็กดาวน์ซินโดรมระดับปฐมวัยสามารถได้รับการพัฒนาขีดความสามารถทางการเรียน ในสภาพการเรียนร่วมกับเด็กปกติอย่างได้ผลเป็นที่น่าพอใจ และในการพัฒนาขีดความสามารถทางการเรียนของเด็กดาวน์ซินโดรมในระดับปฐมวัย โดยการจัดให้เรียนร่วมในชั้นปกติ ไม่ก่อให้เกิดผลในทางลบต่อพัฒนาการของเด็กปกติ และการดำเนินการสอนของครู

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญของชีวิตเพราะเด็กจะมีการพัฒนาในด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา เป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการที่เราจัดกิจกรรม จัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย กระตุ้นเร้าความสนใจและเหมาะกับวัยของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม แต่ถ้าหากเด็กขาดโอกาสที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว อาจเนื่องมาจากความผิดปกติของร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมหรือสติปัญญาอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว เด็กก็จะขาดโอกาสที่จะเรียนรู้ไปอย่างน่าเสียดาย เด็กที่ขาดโอกาสเช่นนี้เราเรียกว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษควรช่วยเหลือตั้งแต่แรกเกิด หรือเมื่อแรกพบอาการ โดยเฉพาะในช่วงของเด็กปฐมวัย เพื่อที่เด็กจะได้รับการช่วยเหลือและกระตุ้นพัฒนาการให้เร็วที่สุด และมีโอกาสพัฒนาได้ใกล้เคียงกับเด็กปกติได้มากที่สุด ฉะนั้นการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติตั้งแต่ระดับปฐมวัย จะทำให้เด็กได้รับ

การกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน จากการศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งยังช่วยให้เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนรู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีวิธีดำเนินการที่เหมาะสม กล่าวคือจะต้องมีการเตรียมการในด้านของ การบริหารงาน การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การบริหารอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในระดับอนุบาลว่าจะต้องมีการดำเนินงานในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอย่างไร เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนบรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มที่ศึกษา

กลุ่มที่ศึกษา

กลุ่มที่ศึกษาในครั้งนี้เป็น โรงเรียนอนุบาลที่มีการจัดการเรียนร่วม 4 โรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ ได้แก่ สังกัดสภาสถาบันราชภัฏ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนโดยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล 8 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 10 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 10 คน โดยมีขั้นตอนในการกำหนดจำนวนผู้ปกครองในแต่ละโรงเรียนดังนี้

1. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษต่ำกว่า 10 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 2 คน
2. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษระหว่าง 10-30 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 4 คน
3. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 30 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 5 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 5 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามปลายเปิดของสหภัทร์ เจริญยศ (2540 : 124-150) อมร อินทนนท์ (2534 : 175-180) นิตยา นิลคูหา (2534 : 81-83) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองเด็กปกติ ประกอบด้วย 4 ตอนคือ ตอนที่ 1 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม ตอนที่ 2 การดำเนินงานทางด้านบุคลากร ตอนที่ 3 การดำเนินงานทางด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม โดยในแบบสัมภาษณ์ทั้ง 4 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 รายละเอียดคุณลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์ประกอบด้วย เพศ

อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อายุของเด็ก ลำดับที่ ลักษณะการคลอด ประเภทของความบกพร่อง การวินิจฉัยอาการ ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม ตอนที่ 2 การดำเนินงานทางด้านบุคลากร ตอนที่ 3 การดำเนินงานทางด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบรายละเอียดของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสม จำนวน 3 ท่าน

1. ดร. ศรินทร วิหะสิรินันท์ อาจารย์โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพัฒนา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรินทร์ ยอดคำแปง อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
3. อาจารย์เจษฎาพันธ์ ศรีบุญลือ อาจารย์โรงเรียนวัดมหาบุศย์
4. แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อ 3
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างก่อนการวิจัย
6. แก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

วิธีการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

วิธีการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยอาศัยดุลพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในข้อ 3 ซึ่งเป็นการลงความเห็นและให้คะแนนแบบสัมภาษณ์ทุกข้อ ได้ค่าดัชนี IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในงานวิจัย (บุญเชิด ภิญโญนนัดพงษ์. 2536 : 89) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาของทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสังเกต และการใช้แบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับปฐมวัย โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ดังนี้

ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ตาราง 1 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม

1. จุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วม
2. เกณฑ์ในการพิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนร่วม
4. นโยบายของการจัดการเรียนร่วม

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ

ตาราง 2 การดำเนินงานด้านบุคลากร

1. การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
2. การประสานงานกับบุคลากรนอกโรงเรียนเพื่อการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม เช่น แพทย์
จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด นักกายภาพบำบัด

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ

ตาราง 3 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ

1. สถานที่ตั้งของโรงเรียน
2. อาคารเรียน
3. สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่น พื้น ทางลาดขึ้น – ลง
4. อาคารสถานที่
5. วัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน
6. การประชาสัมพันธ์และงานสารนิเทศ
7. เงินตอบแทนบุคลากรในโครงการเรียนร่วม
8. แหล่งที่มาของรายได้หรือเงินอุดหนุน

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ

ตาราง 4 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม

1. หลักในการจัดกิจกรรม
2. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. อุปกรณ์ในการเรียนการสอน
4. การประเมินผล
5. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออภิปรายผลในบทต่อไป
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การตัดสินจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1 การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู
 - 3.2 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย รองศาสตราจารย์ ดร. เขียวพา เดชะคุปต์
 - 3.3 คู่มือการจัดการเรียนร่วม กรมสามัญศึกษา

การจัดการกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

หากคุณภาพของแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ของการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับปฐมวัย โดยวิธีหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2536 : 89) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาของทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญระหว่างคำถามกับลักษณะพฤติกรรม โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของ ลักษณะพฤติกรรมการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับปฐมวัย

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของ ลักษณะพฤติกรรมการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับปฐมวัย

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนของ ลักษณะพฤติกรรมการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับปฐมวัย

ถ้าค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นก็จะเป็นตัวแทนของลักษณะพฤติกรรมการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับปฐมวัยได้ ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นก็ถูกตัดออกไปหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น ซึ่งครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับลักษณะพฤติกรรม IOC = 0.6

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาวิเคราะห์ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม
- ตอนที่ 2 การดำเนินงานด้านบุคลากร
- ตอนที่ 3 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ
- ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วมในกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วมในกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม

เนื้อหา	ผู้บริหาร N=4	ครู N=8	ผู้ปกครองเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ N=10	ผู้ปกครองเด็กปกติ N=10	รวม N=32
จุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วม					
1. เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ	4	8	8	9	29
2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน	4	8	3	2	17
3. เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข	4	8	8	8	28
ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วม					
1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	2	4	-	-	6
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	2	4	4	-	10
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา	1	2	-	-	3

ตาราง 5 (ต่อ)

เนื้อหา	ผู้บริหาร N=4	ครู N=8	ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ N=10	ผู้ปกครองเด็กปกติ N=10	รวม N=32
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย	2	4	1	-	7
5. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม	1	2	-	-	3
6. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้	4	8	-	-	12
7. เด็กออทิสติก	4	8	5	-	17
8. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน	2	4	-	-	6
เกณฑ์ในการรับเด็กเข้ามาเรียนร่วม					
1. ควรได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อน	4	8	9	-	21
2. ไม่มีความพิการซ้อนหรือไม่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาอื่น ๆ จนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้	1	2	1	-	4
3. ช่วยตนเองในกิจวัตรประจำวันได้	-	6	8	-	14
4. ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าร่างกายพิการและระดับสติปัญญาเฉลี่ยปกติ	1	1	1	-	3
5. มีข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นจากแพทย์ นักจิตวิทยา ครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาการรับเด็กเข้าเรียน	4	8	8	-	20

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครองเด็กปกติมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องของจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วมว่า เพื่อต้องการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และสามารถเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนมีหลายประเภท ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และเด็กออทิสติก เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการรับเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมเหมือนกัน คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อน สามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้และมีข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นจากแพทย์ นักจิตวิทยา ครูผู้สอน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาการรับเด็กเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน

ตอนที่ 2 การดำเนินงานด้านบุคลากรในกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่มผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 การดำเนินงานด้านบุคลากรในกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม

เนื้อหา	ผู้บริหาร N=4	ครู N=8	ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ N=10	รวม N=22
การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน				
1. ครุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4	6	-	10
2. ครุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม	4	5	-	9
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	4	6	7	17
การทำงานร่วมกับบุคลากรอื่น ๆ				
1. ผู้บริหารโรงเรียน	-	-	3	3
2. ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	-	-	10	10
3. ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3	6	-	9
4. แพทย์	2	-	3	5
5. นักจิตวิทยา	-	-	1	1
6. นักกายภาพบำบัด	-	2	-	2
7. นักกิจกรรมบำบัด	-	2	1	3
8. นักแก้ไขการพูด	-	2	4	6

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนนั้น ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม รวมทั้งผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน นอกจากนี้ยังต้องทำงานร่วมกับบุคลากรอื่น ๆ ซึ่งในส่วนของโรงเรียนมีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเด็กพิเศษมากที่สุด และผู้ปกครองเด็กพิเศษทำงานร่วมกับ ครูผู้สอนเด็กพิเศษมากที่สุด

ตอนที่ 3 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณในกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่มผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณในกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม

เนื้อหา	ผู้บริหาร N=4	ครู N=8	ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ N=10	ผู้ปกครองเด็กปกติ N=10	รวม N=22
อาคารสถานที่					
1. ปลอดภัย	4	8	9	7	28
2. สะอาด	4	8	10	10	32
3. เหมาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4	8	10	7	29
4. การคมนาคมสะดวก	3	6	8	7	24
5. การสื่อสารและสาธารณูปโภคเหมาะสม	4	8	10	10	32
งบประมาณ					
1. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ	1	2	-	-	3
2. ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2	4	4	-	10
3. วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ใช้ร่วมกับเด็กปกติ	3	6	6	-	15
4. วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ แยกต่างหากจากเด็กปกติ	1	2	4	-	7
5. ได้รับการสนับสนุนในด้านบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	2	-	-	3

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองเด็กปกติ มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องอาคารสถานที่ของโรงเรียนที่ศึกษาว่า มีความปลอดภัย สะอาด เหมาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การคมนาคมสะดวก มีการสื่อสารและสาธารณูปโภคที่เหมาะสม ในด้านงบประมาณส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในส่วนวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ใช้ร่วมกับเด็กปกติ

ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนรู้ในกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่มผลปรากฏ
ดังตาราง 8

ตาราง 8 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนรู้ในกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม

เนื้อหา	ผู้บริหาร N=4	ครู N=8	ผู้ปกครองเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ N=10	ผู้ปกครองเด็กปกติ N=10	รวม N=22
รูปแบบและการจัดกิจกรรม					
1. เรียนร่วมเต็มเวลา	3	6	4	2	15
2. เรียนร่วมบางเวลา	1	2	3	4	10
3. ใช้หลักในการจัดกิจกรรมเช่นเดียวกับการจัด กิจกรรมในชั้นอนุบาลของเด็กปกติ	4	8	7	-	19
4. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4	7	2	-	13
5. คำนึงถึงสภาพความบกพร่องของเด็ก	3	6	5	-	14
6. คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็ก	4	8	8	-	20
7. คำนึงถึงศักยภาพของเด็ก	4	7	8	-	19
8. คำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก	3	5	7	-	15
การประเมินผล					
1. การสังเกต	4	8	2	-	14
2. การบันทึกพฤติกรรม	3	8	5	-	16
3. แฟ้มสะสมผลงาน	4	8	7	-	19
4. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	2	4	1	-	7
การนิเทศ	3	6	-	-	9

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมีทั้งการเรียนร่วมเต็มเวลา และเรียนร่วมบางเวลา โดยใช้หลักในการจัดกิจกรรม เช่นเดียวกับการจัดกิจกรรมในชั้นอนุบาลของเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็กมากที่สุด ในการประเมินผลใช้วิธีการสังเกต การบันทึกพฤติกรรมและแฟ้มสะสมผลงาน เช่นเดียวกับการประเมินผลในระดับอนุบาล

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาลสังกัดต่าง ๆ 4 สังกัด ผู้วิจัยได้ผลการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

กลุ่มที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นโรงเรียนอนุบาลที่มีการจัดการเรียนร่วม 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศสังกัดสภาสถาบันราชภัฏ มีเด็กเข้าเรียนร่วม 6 คน โรงเรียนวัดโสมนัสสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีเด็กเข้าเรียนร่วม 20 คน โรงเรียนเสนาเนียมสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีเด็กเข้าเรียนร่วม 2 คน โรงเรียนเกษมพิทยาสังเกตสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีเด็กเข้าเรียนร่วม 8 คน โดยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร 4 คน ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 8 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 10 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 10 คน ซึ่งจำนวนผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้กำหนดตามเงื่อนไขดังนี้คือ

1. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษต่ำกว่า 10 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 2 คน
2. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษระหว่าง 10-30 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 4 คน
3. ในโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 30 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 5 คน ผู้ปกครองเด็กปกติ 5 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

วิธีการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร
2. แบบสัมภาษณ์ครู
3. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กปกติ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 4 แบบ โดยเก็บข้อมูลได้ครบทั้ง 4 โรงเรียน 4 สังกัด สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองเด็กปกติ โดยทำการสังเกตการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในชั้นเรียนเพื่อความสะดวกของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประมวลข้อมูลโดยวิธีการแจกแจงความถี่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งจำแนกไปตามด้านต่าง ๆ ของการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 4 ตอน คือ หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม การดำเนินงานทางด้านบุคลากร การดำเนินงานทางด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล ในแต่ละสังกัดมีความเป็นมาที่แตกต่างกัน แต่ทุกโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วมที่เหมือนกัน มีเกณฑ์ในการรับเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมคล้าย ๆ กัน และมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมหลายประเภท บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมนอกจากบุคลากรภายในโรงเรียนแล้ว ต้องมีการทำงานกับบุคลากรภายนอกด้วย ในด้านอาคารสถานที่ เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้ร่วมกันกับเด็กปกติได้ และทุกโรงเรียนอยู่ในเขตชุมชน หรืออยู่ใกล้กับสถานที่ของทางราชการ มีการคมนาคม การสื่อสาร สาธารณูปโภคสะดวกและมีสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สะอาด มีบางโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนแออัดงบประมาณในการจัดการเรียนร่วม บางโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของทางราชการ หรือองค์กรเอกชน แต่บางโรงเรียนไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานใด ๆ เลย การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทุกโรงเรียนใช้หลักการเดียวกัน คือ ใช้หลักการเดียวกันกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปกติในระดับอนุบาล แต่มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องของกิจกรรม ขั้นตอนการทำงาน เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท ผู้ปกครองจะมีส่วนช่วยและกระตุ้นพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของบุตรหลาน เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมที่โรงเรียน วิธีที่ใช้ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษคือ การสังเกต การสัมภาษณ์ และดูจากแฟ้มสะสมผลงาน ทั้งนี้ผู้บริหารจะมีการนิเทศ โดยการพูดคุย ชักถาม ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นระยะ ๆ เพื่อติดตามดูความก้าวหน้าของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลครั้งนี้ เป็นการศึกษากิจการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล ซึ่งผู้วิจัยต้องการนำเสนอประเด็นตามลำดับหัวข้อดังนี้

ตอนที่ 1 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานด้านบุคลากร

ตอนที่ 3 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ

ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม

ตอนที่ 1 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล ในแต่ละสังกัดทั้ง 4 โรงเรียนนั้น มีความเป็นมาที่แตกต่างกัน บางโรงเรียนจัดตั้งขึ้นเนื่องจากมีอาจารย์ในโรงเรียนที่ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาพิเศษมีความคิดที่จะเปิดชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน บางโรงเรียนจัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง บางโรงเรียนจัดตั้งขึ้นเพื่อต้องการให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อยู่ร่วมในสังคมกับคนปกติ บางโรงเรียนจัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ทั้งนี้สอดคล้องกับมาตรา 10 หมวดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 (2542 : 7) ที่ว่าการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา หรือไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสให้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนร่วมใน 4 โรงเรียนนั้นจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ เพื่อต้องการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้มีโอกาสพัฒนาในด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน และเต็มตามศักยภาพ ทั้งยังทำให้เด็กปกติได้เรียนรู้ที่จะเอื้อเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านต่าง ๆ เพื่อในอนาคตเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขดังที่ เบญจา ชลธารันนท์ (2535 : 64) กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นการรวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาในการศึกษาปกติ มีการรวมกิจกรรมและใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติและ วารี ธิระจิตร (2537 : 16) กล่าวว่า เป็นการรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติ ในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การปรับตัว เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและสามารถพัฒนาตนเองให้ได้มากที่สุด

ในปัจจุบันเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนนั้นมีมากมายหลายประเภท โดยเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมมากที่สุดคือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ออทิสติกและเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เกณฑ์ในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าต้องประกอบด้วย ไบวินิจฉัยจากแพทย์ ไบรรับรองว่าเด็กสามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนได้ ทั้งนี้เด็กต้องได้รับการกระตุ้นพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มาบ้างแล้วเช่น เคลื่อนไหวได้เองหรือแสดงความต้องการของตนได้ ช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้น เช่น เข้าห้องน้ำ รับประทานอาหาร สวมเสื้อผ้า รองเท้าได้เอง และเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมต้องไม่แสดงพฤติกรรมใด ๆ ที่เป็นอันตรายต่อเด็กคนอื่น ๆ จึงจะพิจารณาให้เข้าเรียนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วมของกรมสามัญศึกษา (2537 : 17 - 18) ที่ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมควรได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อน โดยเด็กสามารถช่วยตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ และเด็กต้องไม่มีความพิการซ้อนหรือไม่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาอื่น ๆ จนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้มี 2 โรงเรียนที่รับเด็กที่ส่งต่อมาจากสถาบันอื่นเช่น สถาบันมูลนิธิแสงสว่าง ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษสถาบันราชภัฏ โดยรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทเข้ามาเพื่อส่งเสริมกระตุ้นพัฒนาการ ตั้งแต่เด็กหรือแรกเริ่มเมื่อพบอาการ ซึ่งกรมวิชาการ (2544 : 55) กล่าวไว้ว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

ประหยัดค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน ทำให้ครอบครัวและผู้เกี่ยวข้องค้นพบความต้องการและความจำเป็นของเด็กที่มีความบกพร่อง และสามารถเตรียมความพร้อมให้เด็กได้มีโอกาสเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ ได้เร็วและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานด้านบุคลากร

การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนนั้นมีความเห็นสอดคล้องกันว่าต้องทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในส่วนของบุคลากรภายนอกมีผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2 โรงเรียนที่ต้องทำงานติดต่อกับบุคลากรอื่นได้แก่แพทย์ นักแก้ไขการพูด นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด บุคลากรของมูลนิธิ และบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษสถาบันราชภัฏ ซึ่งสอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 229 - 230) ที่กล่าวว่า นอกจากบุคลากรที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนปกติ ควรมีครูสอนพูด นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด แพทย์ จิตแพทย์ ที่ต้องทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 4 โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ในส่วนของจัดการเรียนร่วมมีครูอยู่ 1 โรงเรียนที่ยังไม่เข้าใจวิธีการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ และมีเพียง 3 โรงเรียนเท่านั้นที่ผู้บริหารให้การสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ มี 1 โรงเรียนที่ผู้บริหารยังขาดการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างจริงจัง ในส่วนของผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 3 โรงเรียน ต่างมีความเห็นที่สอดคล้องตรงกันว่า ผู้ปกครองมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยการสนทนากับครูศึกษาจากเอกสาร หาหนังสืออ่านด้วยตนเอง ดูรายการโทรทัศน์ และฟังคำแนะนำจากแพทย์ มี 1 โรงเรียนที่ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการเรียนร่วมเลย เนื่องจากผู้ปกครองต้องทำงานและไม่ค่อยได้มาที่โรงเรียนของเด็ก

ตอนที่ 3 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ

สถานที่ตั้งของโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง อยู่ในแหล่งชุมชนและหน่วยงานของทางราชการ มีการคมนาคม การสื่อสาร สาธารณูปโภคที่สะดวกสบาย มีความสะอาด ปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มี 3 โรงเรียนที่มีอาคารเรียนต่อเนื่องและอยู่ในเขตรั้วเดียวกัน มี 1 โรงเรียนที่อาคารเรียนอยู่ห่างจากกันมีถนนคั่นอยู่ตรงกลางระหว่างอาคารเรียน 2 อาคาร มีรถแล่นผ่านไปมา ในด้านงบประมาณสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการจัดการเรียนร่วม มี 1 โรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อีก 1 โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนอีก 2 โรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการจัดการเรียนร่วมจากหน่วยงานใดเลย ในด้านวัสดุครุภัณฑ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมี 3 โรงเรียนที่ใช้ร่วมกับเด็กปกติ อีก 1 โรงเรียนใช้วัสดุครุภัณฑ์แยกต่างหากจากเด็กปกติ

ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรม และการประเมินผลของการเรียนร่วม

การเรียนร่วมในระดับปฐมวัยเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ – จิตใจและสติปัญญาซึ่ง ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 7) กล่าวว่า

การจัดประสบการณ์ที่ดีให้เด็กตั้งแต่ปฐมวัยจะทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม (2549 : 34 - 36) ที่ว่า ช่วงปฐมวัยคือตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบ เป็นช่วงเวลาที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาในเด็กทุกคน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในระดับปฐมวัยใน 4 โรงเรียน ได้ให้ความคิดเห็นว่า การเรียนร่วมในระดับปฐมวัย เป็นการให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนรู้การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เรียนรู้กฎระเบียบวินัยของโรงเรียน รู้จักการช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้นไม่ก่อให้เกิดภาวะแก่บุคคลอื่น ได้เรียนรู้การเลียนแบบเด็กปกติ ปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม และอีกประการหนึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนมากยังไม่ทราบและไม่เข้าใจว่า จะต้องให้การดูแลช่วยเหลือกระตุ้นพัฒนาการให้เด็กอย่างไรจึงจะเหมาะสมและถูกต้อง จึงนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพราะคิดว่าการเรียนร่วมตั้งแต่ในระดับอนุบาลจะสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และใกล้เคียงกับเด็กปกติมากขึ้น ทั้งยังให้ความไว้วางใจแก่ครูผู้สอนว่าจะจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ได้เหมาะสมและถูกต้องมากกว่าที่จะสอนที่บ้านด้วยตนเอง และการนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมตั้งแต่ระดับอนุบาล น่าจะเป็นสิ่งที่ดีกว่า การนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในชั้นประถมศึกษา

การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนนั้นมี 1 โรงเรียนเป็นการจัดการเรียนร่วมบางเวลา โดยเด็กจะเข้าไปเรียนในช่วงของกิจกรรมเคลื่อนไหวและกิจกรรมในวงกลมเท่านั้น อีก 3 โรงเรียนเป็นการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ร่วมกับเด็กปกติตลอดวัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่ง ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 221 - 223) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความพิการน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความพิการมากขึ้นและมีความพร้อมน้อยอาจจัดให้เรียนในรูปแบบอื่น หลักในการจัดกิจกรรมของทั้ง 4 โรงเรียนนั้น ใช้หลักการเดียวกัน คือ ใช้หลักการสอนในเด็กอนุบาลปกติ ซึ่งยึดพัฒนาการของเด็กเป็นหลัก โดยในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจความต้องการ สภาพความพร้อม และศักยภาพของเด็ก โดยมีหลักในการจัดกิจกรรมคือ เด็กจะเรียนรู้จากสิ่งที่ง่ายไปหายาก เรียนรู้จากลงมือกระทำ กระตุ้นให้เกิดความคิด ความรับผิดชอบ โดยครูจะใช้แรงเสริมคอยกระตุ้นเด็กเป็นระยะ ๆ รวมทั้งจัดบรรยากาศที่เอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กปกติ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อที่ครูจะได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น กิจกรรมที่ครูจัดเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ ทักษะทางการเคลื่อนไหวและการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ทักษะทางด้านภาษา ทักษะทางด้านสังคม ทักษะทางด้านอารมณ์และการควบคุมตนเอง และทักษะการช่วยเหลือตนเอง

การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 4 โรงเรียนใช้วิธีการเดียวกัน คือ การสังเกต บันทึกพฤติกรรม สัมภาษณ์และดูจากแฟ้มสะสมผลงานของเด็ก โดยมี 1 โรงเรียนเพิ่มเติมในเรื่องของแบบทดสอบสำหรับเด็กด้วย การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นมี 2 โรงเรียนจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล แต่อีก 2 โรงเรียนไม่มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือ IEP นั้น เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียน จัดทำขึ้นโดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยในแผนจะบรรจุเนื้อหาสิ่งที่เด็กจะต้องเรียน ซึ่งประโยชน์ของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จะทำให้ครูทราบแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก โดยศรียา นิยมธรรม (2541 : 64 - 79) กล่าวว่า แผนการศึกษารายบุคคล

สำหรับเด็กปฐมวัยจะจัดทำเป็นแผนภาพของเด็กหรือโปรไฟล์ ซึ่งจะเป็นแบบทดสอบที่บันทึกผลงานเด็กในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก พื้นฐานทางการเรียน การช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางดนตรี การเล่าเรื่อง ทักษะทางสังคมและการเล่น การเข้าใจภาษาและทักษะทางการพูด ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลปกติโดยทั่ว ๆ ไป ที่จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ ภาณี คุรุทัศนะ (2523 : 1) กล่าวไว้ว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยควรมุ่งพัฒนาเด็กอันได้แก่ ความเสมอภาคทางโอกาส เด็กทุกคนไม่ว่ามาจากที่ใด สังคมใดมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปฐมวัย เพื่อให้เจริญเติบโตไปสู่ความเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการพัฒนาศักยภาพของเด็ก เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามและสมบูรณ์ในส่วนของผู้ปกครองจะทำให้ทราบว่า เมื่อมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลแล้ว จะได้ทำให้ทราบว่าบุตรหลานจะต้องทำอะไรบ้างเมื่ออยู่ที่โรงเรียน โดยผู้ปกครองสามารถจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กได้ถูกต้องและทำให้ทราบว่าควรจะฝึกบุตรหลานของตนที่บ้านอย่างไรบ้าง และจะพูดคุยกับครูคนใดได้บ้างเมื่อเกิดปัญหาในด้านการนิเทศมีผู้บริหาร 3 โรงเรียนที่ทำการนิเทศครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ผู้บริหารอีก 1 โรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนิเทศครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ ทั้ง 4 โรงเรียน นั้น แต่ละโรงเรียนมีรูปแบบและทางในการจัดการเรียนร่วมที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติเช่นเดียวกัน โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนนั้นจะต้องมีการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นพัฒนาการด้านต่าง ๆ มาก่อนที่จะเข้าโรงเรียน และโรงเรียนจะต้องมีการเตรียมการในด้านบุคลากรต่าง ๆ เตรียมในเรื่องของอาคารสถานที่และงบประมาณ เตรียมในด้านการจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม เพื่อที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่กำหนดไว้

ทั้งนี้จากงานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารในการจัดการเรียนร่วมมีหลายรูปแบบ มีทั้งผู้ที่ให้ความสนใจ เอาใจใส่ ใฝ่หาความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการจัดการเรียนร่วม รวมถึงค้นคว้าหาความรู้ และพัฒนาตนเองในการบริหารงานเรียนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียนยังให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการจัดการเรียนร่วม และเด็กที่มีความต้องการพิเศษค่อนข้างน้อย ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้ จัดทำเป็นโครงการเสนอผู้บริหารที่โรงเรียนของผู้วิจัย ให้มีการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนที่ชัดเจนต่อไป โดยนำข้อดีของแต่ละโรงเรียนมาปรับเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนบุคลากร และวิธีการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพมากขึ้น อีกทั้งผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหาร ครู หรือสถานศึกษาอื่นๆ ที่มีความสนใจ และต้องการที่จะจัดการเรียนร่วมในระดับชั้นอนุบาลต่อไปในอนาคต

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จะต้องได้รับการกระตุ้นพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มาแล้ว โดยมีพัฒนาการใกล้เคียงกับเด็กปกติ จึงจะสามารถเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนได้

2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในระดับอนุบาล มีอายุตั้งแต่ 3 – 15 ปี โดยในการรับเด็ก ทางโรงเรียนยึดหลักพัฒนาการที่เด็กสามารถกระทำได้ในปัจจุบันเป็นเกณฑ์ ไม่ใช่การใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการรับเด็กในระดับชั้นอนุบาล

3. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ในแต่ละโรงเรียนนั้น มีมุมมองและวิสัยทัศน์ที่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากคุณวุฒิทางการศึกษาประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้มุมมองในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ มีความละเอียด รอบคอบ แตกต่างกัน ถ้าหากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนร่วมที่ดีและเหมาะสม จะทำให้การเรียนร่วมในโรงเรียนนั้นประสบผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์

4. ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนถือว่าเป็นตัวหลัก ถ้าหากผู้บริหารให้การส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนอย่างจริงจัง จะทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน มีความตั้งใจและมีความสุข ยอมรับในตัวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และพร้อมที่จะทุ่มเทเวลาและความสามารถ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

6. ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความเห็นตรงกันว่า การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย เป็นสิ่งที่เหมาะสมและเป็นโอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่เด็กจะสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นต่อไปในอนาคตได้อย่างมีความสุข และไม่เป็นการแกล้งคน

7. ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีอายุอยู่ในช่วง 30 ปีขึ้นไป โดยมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จนถึงปริญญาเอก และมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง จนถึง มีฐานะร่ำรวย

8. ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความเต็มใจและแสดงอาการดีใจ เมื่อสนทนากับผู้วิจัย ในขณะที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับบุตรของตน ที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เล่าเรื่องราวและเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการจัดการเรียนร่วมในระดับปฐมวัย อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองได้มีโอกาสระบายความรู้สึกที่อยู่ในจิตใจ และมีความยินดีที่เห็นผู้วิจัยสนใจฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบุตรของตนและการเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

9. ผู้ปกครองเด็กปกติ มีความรู้สึกที่ดี ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในการเรียนร่วมอยู่ในห้องเรียนเดียวกับบุตรของตน และยังแสดงความสนใจต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องการให้บุตรหลานมีความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

10. ปัจจุบันเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมมากขึ้น แต่จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าเด็กออทิสติก เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและเด็กสมาธิสั้น เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนมากที่สุด อาจเนื่องมาจากเด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการใกล้เคียงกับเด็กปกติและไม่มีปัญหาในเรื่องของ อาคารสถานที่ วัสดุ คุรุภัณฑ์ต่าง ๆ เพราะสามารถใช้ร่วมกับเด็กปกติได้โดยถือว่าการประหยัดในเรื่องของงบประมาณ

11. โรงเรียนที่จะประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมได้นั้น ต้องได้รับการสนับสนุนในเรื่องของบุคลากร งบประมาณในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนนั้น ประสบผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยควรได้เข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมในห้องเรียนด้วยจะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริง ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น
2. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยควรใช้เครื่องบันทึกเทป เพื่อจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดมากขึ้น ในกรณีที่ผู้สัมภาษณ์จดบันทึกไม่ทัน
3. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยควรมีความชัดเจนในข้อคำถาม ซึ่งเมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่เข้าใจในคำถาม ผู้วิจัยต้องสามารถอธิบายคำถามให้ชัดเจนขึ้น
4. ผู้วิจัยต้องมีความไวต่อปฏิกริยาของผู้ถูกสัมภาษณ์ ในกรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบหลงประเด็น ผู้วิจัยต้องชักจูงให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบในสิ่งที่ต้องการ
5. บุคลากรทางการศึกษาพิเศษในระดับปฐมวัยมีค่อนข้างน้อย เมื่อเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมควรมีการจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ทางด้านการศึกษาพิเศษอย่างแท้จริง เข้าไปทำงานในโรงเรียนต่าง ๆ หรือมีการอบรมให้ความรู้เรื่องของการเรียนร่วม ให้กับบุคลากรในโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
6. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำแนวทาง ในการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในระดับอนุบาลทั้ง 4 โรงเรียนไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนของตน โดยอาจปรับในบางเรื่องให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนหรือท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษากิจการการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล โดยใช้นวัตกรรมการสอน แบบต่าง ๆ เช่น การสอนแบบโครงการ การสอนภาษาตามธรรมชาติ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาในเรื่องผลของการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีผลต่อการเรียนร่วมในระดับอนุบาล
3. ควรมีการศึกษาถึงภูมิหลังของผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องของการสนับสนุน หรือไม่ให้ความสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด້วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เล่ม 2 ความรู้
พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมสามัญศึกษา. (2525). คู่มือครูการศึกษาพิเศษ เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ทิพย์อักษร.

-----, กองการศึกษาพิเศษ. (2537). คู่มือการจัดการเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

✓ -----, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2542). รายงานการวิเคราะห์การประเมินผลการประชุมอบรมครู
วิทยากรแกนนำการจัดการเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

-----, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2543). บทเรียนสำเร็จรูปการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความ
บกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

กันยา สุวรรณแสง. (2538). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.

กัลยา หนูจ่าย. (2540). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียน
ที่บกพร่องทางการได้ยินกับนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนพญาไท.

ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

จิตทนายวรรณ เดือนฉาย. (2541). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียน. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์. (2543). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น
มุมบล็อก. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชาติชาย ปิลาวสน์. (2544). การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการ
วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชูชีพ อ่อนโกลสูง. (2527). จิตวิทยาเด็กปกติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

✓ ฐฎกานต์ ต่อเจริญ. (2540). การทดลองเตรียมความพร้อมด้วยเกมการศึกษาเรื่องสีและรูปร่างสำหรับเด็กที่มี
ความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับก่อนประถมศึกษา. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทัศนัย อุดมพันธ์. (2541). การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์. ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เทียมใจ พิมพ์วงศ์. (2541). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นงเยาว์ คลีกคล้าย. (2543). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นัยนา ผดุงสงฆ์. (2541). การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยเกมการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นิตยา อชภัคดี. (2543). ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ - 5 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

นิตยา นิลคูหา. (2534). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

✓ นิรมัย อ่อนน้อมดี. (2538). ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บงอร ดันปาน. (2535). การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

บุญเลิศ นาคแก้ว. (2525). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.

✓ เบญจา ชลธารินทร์. (2538). รวบรวมบทความวิชาการทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

ประไพ แสงดา. (2544). ผลของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประภัสสร ปรีเอี่ยม. (2542). การส่งเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษระยะแรกเริ่ม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

เปลว ปุริสาร. (2543). การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ผดุง อารยะวิญญู. (2533). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

✓ ----- (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.

----- (2543). รวบรวมบทความทางวิชาการ, ในการประชุมนานาชาติว่าด้วยการศึกษาพิเศษ ครั้งที่ 2. หน้า . กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พรใจ สารยศ. (2544). *กระบวนการส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรินทร์ เออชูชื่น. (2540). *การศึกษาความสามารถทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับก่อนวัยเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกม*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2542, พฤษภาคม). " การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กับเด็กปกติ, " *โฟรเบล*. 5(6) : 11.
- พัฒน ภาสบุตร. (2531). " หน่วยที่11 การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการ, " *เอกสารการสอนชุดวิชาการดูแลบุคคลพิการ หน่วยที่ 8 – 15*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิมพ์อำไพ พุกพิบูลย์. (2535). *การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ*. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2523). *เด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: กรมประชาสงเคราะห์.
- เยาวพา เดชะอุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอพี กราฟฟิค.
- (2542). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอพี กราฟฟิค.
- รติชน พีระยสดี. (2543). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- รัตนา แพงจันทร์. (2541). *การศึกษาความสามารถเขียนคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติจากการสอนเขียนแบบบูรณาการกับเกม*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ รักรวิชัย. (2527). *การศึกษาก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วลีวรรณ ชัยชาญ. (2544). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความยุ่งยากทางการเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติจากการเรียนแบบสหร่วมใจ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วารี ติระจิตร. (2537). *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตรา อุดมมัจฉินท์. (2543). *การศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่นที่มัตต่อการพัฒนาความรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ระดับก่อนประถมศึกษา*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม. (2531). *เอกสารการประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางในการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการกับเด็กปกติ. อัดสำเนา.
- (2539). *การศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.

- (2541). การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
- ศิริพร สหัสสานนท์. (2544). การศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายเนื่องมาจากสมองพิการ (ซี.พี.) อายุ 4 – 7 ปี จากการเตรียมความพร้อมโดยใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมศิลปะ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย. (2529). คู่มือการเรียนร่วม. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมจิตต์ สุวรรณวงศ์. (2542). การศึกษาการจัดสภาพการณ์เสริมความคิดเชิงคุณธรรมสังคมตามแนวคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย บ้านไร่. (2541). ความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบุญ อุดมมูจลินท์. (2544). ผลของการเตรียมความพร้อมเรื่องการนับจำนวน 1 – 5 โดยใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กกลุ่มอาการดาวน์ระดับก่อนประถมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สหภัทร์ เจริญยศ. (2540). การศึกษาความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดโพคอกกับโรงเรียนราชวินิต. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2542). รายงานการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). คู่มือการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุชา จันท์นเอ็ม. (2525). จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุเมตตา คงสง. (2543). การศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยใช้ชุดฝึกความคิด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรินทร์ ยอดคำแปง. (2542). การเรียนร่วมชั้นระหว่างเด็กปกติและเด็กพิเศษ. นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

- อมร อินทนนท์. (2534). *การศึกษาเปรียบเทียบและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
โสตศึกษา. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร*
- อรอนงค์ เย็นอุทก. (2538). *รายงานการวิจัย เรื่องการพัฒนาขีดความสามารถทางการเรียนของเด็กดาวน์
ซินโดรมระดับปฐมวัย โดยการจัดให้เรียนร่วมในชั้นปกติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.*
- อรอนงค์ สุวรรณกุล. (2524). *การจัดและบริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.*
- อารี พันธุ์มณี. (2543). *จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.*
- อารี เพชรมุด. (2528). *จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- อุบล เล่นวารี. (2542). *การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.*
- อุลย์ บุญโท. (2544). *การศึกษาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
แบบโครงการ. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- Allen, K. Eileen. (1980). *Mainstreaming in Early Childhood Education.* Albany, New York : Delmar.
- Anen, Judith. (1991). *Enhancing the Curriculum Through the Addition of Rich and Diverse
Language Development Activities.* ERIC Document Reproduction Service.
- ✓ Ashman, A. & Elkins, J. (1990). *Education Children with Special Needs.* Sydney: Prentice – Hall of
Australia.
- ✓ Bloom, B. (1964). *Stability and change in human characteristics.* New York: Wiley.
- Bondurant, J. L., D. J. Romeo, and R. Kretschmer. (1983, May). "Language Behaviors of
Mothers Of Children with Normal and Delayed Language," *Language, Speech and Hearing
Services In Schools.* 10(2) : 45 – 47.
- Carr, E. G., & Kemp, D. C. (1989, January). "Functional equivalence of autistic leading and
Communicative Pointing: Analysis and treatment," *Journal of Autism and Developmental
Disorders.* 19(1) : 561-578.
- Coutinho Martha J. Repp, Alan C. (1999). *Inclusion : The Integration of Students with Disabilities.*
Belmont, CA : Wadsworth Pub. CO.
- Cross, T. G. (1988, December). "Habilitating the Language – Impaired Child : Ideas from Studies
of Parent - Child Interaction," *Topics in Language Disorders.* 10(4) : 32 – 34.
- Denenberg, V. H. (1981, May). "Hemispheric laterality in animals and the effects of early
Experience," *Behavioral and Brain Sciences.* 4(2) : 1 – 49.

- , et al. (1981, April). "Stimulation in infancy facilitates interhemispheric communication in the rabbit," *Brain Research*, 7(2) : 165 – 169.
- Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society*. New York: Norton.
- Freud, A. (1965). *Normality and pathology in childhood: Assessments of development*. New York: International Universities Press.
- \ Harlow, H. F. (1974). Syndromes resulting from maternal deprivation. In J. H. Cullen (Ed.), *Experimental behavior: A basis for the study of mental disturbance*. New York: Wiley.
- Hayden, A., & Haring, N. (1977). The acceleration and maintenance of developmental gains in Down's syndrome school-age children. In P. Mittler (Ed.), *Research to practice in mental Retardation: Vol I. Care and intervention* (pp. 129-141). Baltimore: University Park Press.
- Hunt, J. McV. (1961). *Intelligence and experiences*. New York: Ronald Press.
- \ Leibowitz, G. (1991, May). "Organic and biophysical theories of behavior," *Journal of Development and Physical Disabilities*. 3(5) : 210 – 243.
- McDonald, Dorothy T., and Gene M. Simons. (1989). *Musical Growth and Development: Birth Through Six*. New York: Schirmer Books.
- Piaget, J. & Inhelder, B. (1969). *The psychology of the child*. New York: Basic Books.
- \ Read, S. (1982, June). "Malnutrition and behavior," *Applied Research in Mental Retardation*. 3(2) : 279 – 291.
- Skeels, H. M. (1966). Adult status of children with contrasting early life experiences. *Monographs of the Society for Research in Child Development* (Serial No. 105).
- Umansky, W. (1998). *Young Children with special needs*. 3rd ed. Upper Saddle River, N.J: Merrill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล
- แบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

คู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

คำชี้แจง

1. คำถามที่ใช้ควรเป็นคำถามปลายเปิด และมีการปรับในเรื่องของภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ในกรณีที่ผู้ตอบไม่เข้าใจคำถาม
2. เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบตรงกับตัวเลือกที่กำหนดไว้ ให้ทำเครื่องหมาย / หน้าคำตอบนั้น หากผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบต่างไปจากตัวเลือกที่กำหนดไว้ ให้เขียนคำตอบลงในช่องว่างที่เตรียมไว้
3. หากคำตอบที่ได้ไม่ครบถ้วน หรือมีข้อมูลมากกว่าที่สัมภาษณ์ ควรมีการถามนำ เช่น “มีอะไรเพิ่มเติมมั้ยคะ” “มีข้อเดียวใช่มั้ยคะ” เพื่อตรวจสอบและกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถาม

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

ส่วนที่ 1

ผู้บริหาร _____ โรงเรียน _____

เพศ () ชาย () หญิง

อายุ _____ ปี วุฒิการศึกษา _____

ประสบการณ์ในการทำงาน _____ ปี

ผู้สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 2

1. โครงการการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านเกิดขึ้นได้อย่างไร เริ่มต้นขึ้นเมื่อใด และใครเป็นผู้ริเริ่ม

- () ตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 () เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
 () เด็กที่มีความต้องการพิเศษมาสมัครเข้าเรียนเนื่องจากไม่มีโรงเรียนใดยอมรับเด็กเข้าเรียน
 () มีเพื่อน /ญาติ /เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษและไม่มีที่เรียน
 () เป็นคำสั่งจากหน่วยงานต้นสังกัด.....

2. ท่านมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านอย่างไร

- () เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิเท่าเทียมกับเด็กปกติ
 () เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน
 () เด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอยู่ร่วมกันในห้องเรียน

3. โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนร่วมมาทั้งหมดกี่ปี

- () 1 - 3 ปี () 3 - 5 ปี () 5 - 10 ปี () 10 ปีขึ้นไป

โรงเรียนของท่านเริ่มประสบผลสำเร็จในปีใด พ.ศ.

ในปีแรกๆเป็นอย่างไรและในปีต่อๆมามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด เพราะอะไร

4. ท่านคิดว่าในอนาคตการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านจะมีทิศทางเป็นอย่างไร

5. โรงเรียนของท่านรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทใดบ้างเข้ามาเรียนร่วม

() บกพร่องทางร่างกาย () บกพร่องทางการเห็น () บกพร่องทางการได้ยินไม่เกิน dB

() บกพร่องทางสติปัญญา IQ ไม่ต่ำกว่า () ออทิสติก

() สมาธิสั้น () ระบุ

โรงเรียนของท่านมีหลักเกณฑ์ในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร

() มีใบรับรองแพทย์ () ครูในโรงเรียนพิจารณาเอง

() มีใบรับรองหรือใบส่งตัวจากสถานศึกษาอื่น

() อื่นๆ

6. การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านต้องทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลใดบ้าง

() ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ () ครูการศึกษาพิเศษ

() ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ () อื่นๆ ระบุ

ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษหรือไม่ อย่างไร

7. ท่านให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียนของท่านอย่างไร

8. ท่านมีการเตรียมการในเรื่องของบุคลากรที่ทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

9. ท่านส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนของท่าน มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมด้วยวิธีใดบ้าง

- () ส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- () ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ร่วม
- () เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่โรงเรียน

10. ท่านมีการประสานงานกับบุคลากรภายนอกโรงเรียน เพื่อดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ร่วมอย่างไร

- () แพทย์ () นักโสตสัมผัสวิทยา () นักแก้ไขการพูด
- () นักกายภาพบำบัด () นักกิจกรรมบำบัด () นักจิตวิทยาคลินิก

ท่านประสานงานกับบุคลากรภายนอกโรงเรียนโดยวิธีการใด

- () จดหมาย / ไปรษณีย์ () โทรศัพท์ () ผ่านทางผู้ปกครอง
- () ไม่ได้ประสานเลยเพราะ

11. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนร่วมในระดับปฐมวัยอย่างไร

12. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนในหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

- () อยู่ใกล้ชุมชน () อยู่ในแหล่งธุรกิจการค้า
- () อยู่ใกล้หน่วยงานราชการ () อยู่บริเวณชานเมือง

การคมนาคม

การสื่อสาร

สาธารณูปโภค

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง

13. ท่านมีการเตรียมการในเรื่องของห้องเรียนสำหรับการเรียนรวม และห้องบำบัดพิเศษอย่างไร

() ห้องแก้ไขการพูด () ห้องกายภาพบำบัด () ห้องกิจกรรมบำบัด () ห้องเสริมวิชาการ
งบประมาณที่ใช้

() 1,000 – 50,000 บาท () 50,000 – 100,000 บาท () มากกว่า 100,000 บาท

14. ท่านมีการเตรียมการในเรื่องของห้องน้ำ/ห้องส้วมอย่างไร

() มีอากาศถ่ายเท สะอาด มีแสงสว่างพอเหมาะ

() มีราวจับใกล้โถส้วม ทำด้วยท่อเหล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางกาย

() ประตูห้องน้ำกว้าง ประมาณ 32 นิ้ว และเปิดออกด้านนอก สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทาง
ร่างกาย

15. ท่านมีการเตรียมการในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่น พื้น ทางเดิน/ทางเท้า คุรุภัณฑ์
ต่าง ๆ อย่างไร

() พื้นของอาคารเรียนปูด้วยวัสดุที่ไม่ลื่น () มีทางลาดขึ้น-ลง มีราวจับด้านข้างอย่างน้อยหนึ่งข้าง

() มีทางลาดขึ้น - ลง ยกพื้น หรือบันไดตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปสำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน

() ทางเดิน / ทางเท้า ภายในและภายนอกอาคาร สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย กว้าง
8 – 12 ฟุต

() อ่างล้างมือสูงจากพื้นประมาณ 2 ฟุต 4 นิ้ว สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

16. ท่านมีแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในระดับอนุบาลอย่างไร

17. การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษท่านคำนึงอะไรบ้าง

- () คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล () คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็ก
 () คำนึงถึงสภาพความพร้อมของเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมแต่ละประเภท
 () คำนึงถึงศักยภาพของเด็ก

18. ท่านให้แนวทางแก่ครูในการประเมินผลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมอย่างไร

- () การสังเกต () การสัมภาษณ์ () Portfolio

19. ท่านมีการเตรียมการในเรื่องของอุปกรณ์การเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทอย่างไร

- () ดินสอพิเศษสำหรับเด็กตาบอดและแผ่นของเขียน () กระดานวาดกราฟ
 () เครื่องพิมพ์ดีดเบรลล์ () ไม้เท้าสำหรับฝึก () แวนชยาย () โต๊ะเว้า
 () เก้าอี้เลื่อน () ดินสอขนาดใหญ่ () ที่เปิดหน้าหนังสือ () เครื่องช่วยเดิน
 () เครื่องช่วยฟัง () กระจกเงาขนาดใหญ่ () เครื่องขยายเสียง

20. โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือไม่ อย่างไร

21. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่าน ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

22. ท่านมีการเตรียมการในเรื่องของงบประมาณในด้านต่าง ๆ อย่างไร

อาคารสถานที่

- 1,000 – 50,000 บาท 50,000 – 100,000 บาท 100,000 บาทขึ้นไป

อุปกรณ์การเรียนการสอน

- 1,000 – 20,000 บาท 20,000 – 40,000 บาท 40,000 บาทขึ้นไป

วัสดุครุภัณฑ์

- 1,000 – 20,000 บาท 20,000 – 40,000 บาท 40,000 บาทขึ้นไป

การประชาสัมพันธ์/งานสารนิเทศ

() 1,000 – 20,000 บาท () 20,000 – 40,000 บาท () 40,000 บาทขึ้นไป

เงินเดือนบุคลากรในโครงการเรียนร่วม

() 1,000 – 5,000 บาท () 5,000 – 10,000 บาท () 10,000 ขึ้นไป

23. ท่านได้รับเงินอุดหนุนหรือได้รับความช่วยเหลือในเรื่องงบประมาณจากองค์กรหรือหน่วยงานใดบ้าง

() ส่วนราชการ () องค์กรเอกชน

24. ท่านมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านอย่างไร

25. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล

ส่วนที่ 1

ครูผู้สอน _____ โรงเรียน _____
 เพศ () ชาย () หญิง
 อายุ _____ ปี วุฒิการศึกษา _____
 ประสบการณ์ในการทำงาน _____ ปี
 ผู้สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 2

1. โครงการการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านเกิดขึ้นได้อย่างไร และเริ่มต้นขึ้นเมื่อใด
 - () ตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 () เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
 - () เด็กที่มีความต้องการพิเศษมาสมัครเข้าเรียนเนื่องจากไม่มีโรงเรียนใดยอมรับเด็กเข้าเรียน
 - () มีเพื่อน / ญาติ /เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษและไม่มีที่เรียน
 - () เป็นคำสั่งจากหน่วยงานต้นสังกัด.....

2. ท่านมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านอย่างไร
 - () เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิเท่าเทียมกับเด็กปกติ
 - () เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน
 - () เด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอยู่ร่วมกันในห้องเรียน

3. โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนร่วมมาทั้งหมดกี่ปี และเริ่มประสบผลสำเร็จในปีใด
 - () 1-3 ปี () 3-5 ปี () 5-10 ปี () 10 ปีขึ้นไป
 - โรงเรียนของท่านเริ่มประสบผลสำเร็จในปีใด พ.ศ.
 - ในปีแรกๆเป็นอย่างไรและในปีต่อๆมามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด เพราะอะไร

 4. ท่านคิดว่าในอนาคตการเรียนร่วมของโรงเรียนท่านจะมีทิศทางเป็นอย่างไร

5. ท่านมีเกณฑ์ในการพิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร และรับเด็กประเภทใดบ้าง

- () บกพร่องทางร่างกาย () บกพร่องทางการเห็น () บกพร่องทางการได้ยินไม่เกิน dB
 () บกพร่องทางสติปัญญา IQ ไม่ต่ำกว่า () ออทิสติก
 () สมาธิสั้น () ระบุ

โรงเรียนของท่านมีหลักเกณฑ์ในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร

- () มีใบรับรองแพทย์ () ครูในโรงเรียนพิจารณาเอง
 () มีใบรับรองหรือใบส่งตัวจากสถานศึกษาอื่น
 () อื่นๆ

6. การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านต้องทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลใดบ้าง

- () ครูการศึกษาพิเศษ () ผู้บริหารโรงเรียน
 () ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ () อื่นๆ ระบุ

7. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนของท่านอย่างไร

8. ผู้บริหารให้การสนับสนุนแก่ท่านในการจัดการเรียนร่วมอย่างไร

9. ท่านทำงานร่วมกับบุคลากรภายนอกโรงเรียนอย่างไร และมีบุคคลใดบ้าง

- แพทย์ นักโสตสัมผัสวิทยา นักแก้ไขการพูด
 นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก

10. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเรียนร่วมโดยวิธีใดบ้าง

- จากการอบรม จากการศึกษาดูงาน จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง

11. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนร่วมในระดับปฐมวัยอย่างไร

12. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนในหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

- () อยู่ใกล้ชุมชน () อยู่ในแหล่งธุรกิจการค้า
- () อยู่ใกล้หน่วยงานราชการ () อยู่บริเวณชานเมือง

การคมนาคม

การสื่อสาร

สาธารณูปโภค

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง

13. ท่านมีการเตรียมการหรือมีข้อคิดเห็นในเรื่องของห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วม และห้องบำบัดพิเศษอย่างไร

- () ห้องแก้ไขการพูด () ห้องกายภาพบำบัด () ห้องกิจกรรมบำบัด

งบประมาณที่ใช้

- () 1,000 – 50,000 บาท () 50,000 – 100,000 บาท () มากกว่า 100,000 บาท

14. ท่านมีการเตรียมการหรือมีข้อคิดเห็นในเรื่องของห้องน้ำ/ห้องส้วมอย่างไร

- () มีอากาศถ่ายเท สะอาด มีแสงสว่างพอเหมาะ
 () มีราวจับใกล้โถส้วม ทำด้วยท่อเหล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางกาย
 () ประตูห้องน้ำกว้าง ประมาณ 32 นิ้ว และเปิดออกด้านนอก สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

15. ท่านมีการเตรียมการหรือมีข้อคิดเห็นในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่น พื้น ทางเดิน/ทางเท้า คุรุภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างไร

- () พื้นของอาคารเรียนปูด้วยวัสดุที่ไม่ลื่น () มีทางลาดขึ้น-ลง มีราวจับด้านข้างอย่างน้อยหนึ่งข้าง
 () มีทางลาดขึ้น - ลง ยกพื้น หรือบันไดตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปสำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน
 () ทางเดิน / ทางเท้า ภายในและภายนอกอาคาร สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย กว้าง 8 - 12 ฟุต
 () อ่างล้างมือสูงจากพื้นประมาณ 2 ฟุต 4 นิ้ว สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

16. โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนรวมเป็นรูปแบบใด และมีวิธีการอย่างไร

- () เรียนร่วมเต็มเวลา () เรียนร่วมบางเวลา () ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

17. ท่านมีหลักในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมอย่างไร

- () สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหายาก () เรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเอง
 () ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ () กระตุ้นให้เด็กได้คิด
 () ให้โอกาสเด็กแสดงความเป็นผู้นำ () เลือกกิจกรรมที่ตนสนใจ () ทบทวนบทเรียนบ่อย ๆ
 () จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก () สังเกตเด็กควบคู่ไปกับการสอน

18. การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษท่านคำนึงถึงอะไรบ้าง

- () คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล () คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็ก
- () คำนึงถึงสภาพความพร้อมของเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมแต่ละประเภท
- () คำนึงถึงศักยภาพของเด็ก

19. ท่านทราบพัฒนาการของเด็กปกติหรือไม่ และท่านจะนำมาประยุกต์ใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

20. ท่านจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ อย่างไร
ทักษะทางการเคลื่อนไหวและการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ทักษะทางด้านภาษา (ฟัง พูด อ่าน เขียน)

ทักษะทางด้านสังคม

ทักษะทางด้านอารมณ์และการควบคุมตนเอง

ทักษะการช่วยเหลือตนเอง

21. ท่านมีวิธีการประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

- () การสังเกต () การสัมภาษณ์ () Portfolio

22. ท่านมีการเตรียมการในเรื่องของอุปกรณ์การเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทอย่างไร

- () ดินสอพิเศษสำหรับเด็กตาบอดและแผ่นรองเขียน () กระดานวาดกราฟ
() เครื่องพิมพ์ดีดเบรลล์ () ไม้เท้าสำหรับฝึก () แวนชยาย () โต๊ะเว้า
() เก้าอี้เลื่อน () ดินสอขนาดใหญ่ () ที่เปิดหน้าหนังสือ () เครื่องช่วยเดิน
() เครื่องช่วยฟัง () กระจกเงาขนาดใหญ่ () เครื่องขยายเสียง

23. ท่านมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างไร และส่วนประกอบของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีอะไรบ้าง

- () ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก () ลักษณะของบริการที่จัดให้กับเด็ก
 () ระยะเวลาความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ ที่ทำได้ ในปัจจุบัน () จุดมุ่งหมายระยะสั้น
 () จุดมุ่งหมายระยะยาว () บริการที่เกี่ยวข้อง () ระยะเวลาของแผน
 () วิธีการประเมินผล () มีการลงชื่อของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง

24. เมื่อมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ท่านมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร

25. ท่านได้รับเงินอุดหนุนหรือได้รับความช่วยเหลือในเรื่องงบประมาณจากองค์กรหรือหน่วยงานใดบ้าง

- () ส่วนราชการ () องค์กรเอกชน

26. ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมการเรื่องงบประมาณในเรื่องใดบ้าง

27. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ การรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน และท่านมีความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

28. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับ
อนุบาล

ส่วนที่ 1

ผู้ปกครอง _____ โรงเรียน _____

เพศ () ชาย () หญิง

อายุ _____ ปี วุฒิการศึกษา _____

อาชีพ _____

อายุของเด็ก _____ ปี เพศ _____ เป็นบุตรคนที่ _____ ในจำนวนพี่น้อง _____ คน

ลักษณะของการคลอด _____

ประเภทของความบกพร่อง _____

เด็กได้รับการตรวจวินิจฉัยจาก _____

ผู้สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 2

1. ท่านทราบได้อย่างไรว่าโรงเรียนแห่งนี้มีการจัดการเรียนร่วม และเคยไปโรงเรียนอื่นหรือไม่

2. สาเหตุใดที่ท่านนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนนี้

() บ้านอยู่ใกล้โรงเรียน () มีผู้อื่นแนะนำให้มา () มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนอยู่แล้ว

3. ท่านทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนหรือไม่

() ทราบ () ไม่ทราบ

ท่านเข้าใจสิทธิของท่านในการให้การศึกษาและดูแลเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามพระราช
บัญญัติ การศึกษา 2542 หรือไม่ อย่างไร

4. ท่านทราบประวัติของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

() ทราบ () ไม่ทราบ

5. ท่านคิดว่าในอนาคตการเรียนร่วมของโรงเรียนแห่งนี้จะเป็นอย่างไร

6. ท่านทราบเกณฑ์ในการพิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่ และเด็กของท่านได้รับการพิจารณาอย่างไร

() ทราบ () ไม่ทราบ

7. ท่านทราบแนวการปฏิบัติจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

() ทราบ () ไม่ทราบ

8. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร และได้ทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลใดบ้าง

() ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ () ครูการศึกษาพิเศษ () ผู้บริหารโรงเรียน

- แพทย์
- นักโสตสัมผัสวิทยา
- นักแก้ไขการพูด
- นักกายภาพบำบัด
- นักกิจกรรมบำบัด
- นักจิตวิทยาคลินิก

9. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเรียนร่วมโดยวิธีใดบ้าง

- ศึกษาจากเอกสาร
- เข้ารับการอบรม
- ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต
- จากครู

10. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนร่วมในระดับปฐมวัยอย่างไร

11. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนในหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

- อยู่ใกล้ชุมชน
- อยู่ในแหล่งธุรกิจการค้า
- อยู่ใกล้หน่วยงานราชการ
- อยู่บริเวณชานเมือง

การคมนาคม

การสื่อสาร

สาธารณูปโภค

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง

12. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วม และห้องบำบัดพิเศษอย่างไร

- () ห้องแก้ไขการพูด () ห้องกายภาพบำบัด () ห้องกิจกรรมบำบัด

13. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับห้องน้ำ/ห้องส้วมอย่างไร

- () มีอากาศถ่ายเท สะอาดมีแสงสว่างพอเหมาะ () มีราวจับใกล้โถส้วม

14. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่น พื้น ทางเดิน/ทางเท้า คุรุภัณฑ์ต่าง ๆ
อย่างไร

- () พื้นของอาคารเรียนปูด้วยวัสดุที่ไม่ลื่น () มีทางลาดขึ้น-ลง มีราวจับด้านข้างอย่างน้อยหนึ่งข้าง
() มีทางลาดขึ้น - ลง ยกพื้น หรือบันไดตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปสำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน

- () ทางเดิน / ทางเท้า ภายในและภายนอกอาคาร สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย กว้าง 8 – 12 ฟุต
- () อ่างล้างมือสูงจากพื้นประมาณ 2 ฟุต 4 นิ้ว สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

15. ท่านทราบหรือไม่ว่าทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนร่วมโดยมีรูปแบบใด ถ้าทราบ ทราบได้อย่างไร
- () การเรียนร่วมเต็มเวลา () การเรียนร่วมบางเวลา () ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

16. ท่านทราบหลักในการจัดกิจกรรมสำหรับบุตรหลานของท่านหรือไม่ อย่างไร

- () ทราบ () ไม่ทราบ
- () สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหายาก () เรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเอง
- () ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ () กระตุ้นให้เด็กได้คิด
- () ให้โอกาสเด็กแสดงความเป็นผู้นำ () เลือกกิจกรรมที่ตนสนใจ () ทบทวนบทเรียนบ่อย ๆ
- () จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก () สังเกตเด็กควบคู่ไปกับการสอน

17. ท่านได้เตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของเด็กก่อนเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่ และเตรียมอย่างไร

- () เตรียม () ไม่เตรียม

18. ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของเด็กหรือไม่ โดยวิธีใด

19. ท่านทราบได้อย่างไรว่าบุตรหลานของท่าน เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

() ทราบจากแพทย์ () ทราบจาก..... () ดูจากพัฒนาการของเด็ก

20. ท่านส่งเสริมทักษะ และพัฒนาการของบุตรหลานในด้านใดบ้าง และมีวิธีการอย่างไร

() ทักษะที่เกี่ยวกับประสาทการเคลื่อนไหว () ทักษะทางด้านภาษา
 () ทักษะทางด้านสังคม () ทักษะการรับรู้ () ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 () ทักษะการช่วยเหลือตนเอง () ความจำ () วินัยและการควบคุมตนเอง

21. ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่าน มีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่ และต้องการความช่วยเหลือจากทางโรงเรียนในด้านใด

() ดีขึ้น () เหมือนเดิม () ไม่ดีขึ้น

22. ท่านทราบวิธีการประเมินผลของทางโรงเรียนหรือไม่ และท่านมีบทบาทในการประเมินผลของลูกท่านอย่างไร

() ทราบ () ไม่ทราบ

23. ท่านทราบหรือไม่ว่าลูกของท่านมีแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

() ทราบ () ไม่ทราบ

ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือไม่และท่านทราบหรือไม่ว่า (IEP) มีประโยชน์ต่อเด็กอย่างไร

24. เมื่อท่านมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับบุตรหลานของท่าน ทางโรงเรียนมีส่วนช่วยเหลือท่านอย่างไร

25. ท่านมีส่วนร่วมในเรื่องของเงินอุดหนุนแก่ทางโรงเรียน ในด้านใดบ้าง

26. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับ
อนุบาล

ส่วนที่ 1

ผู้ปกครอง _____ โรงเรียน _____

เพศ () ชาย () หญิง

อายุ _____ ปี วุฒิการศึกษา _____

อาชีพ _____

อายุของเด็ก _____ ปี เพศ _____ เป็นบุตรคนที่ _____ ในจำนวนพี่น้อง _____ คน

ผู้สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 2

1. ท่านทราบหรือไม่ว่าโรงเรียนแห่งนี้มีการจัดการเรียนร่วม

2. สาเหตุใดที่ท่านนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนนี้

() บ้านอยู่ใกล้โรงเรียน () มีผู้อื่นแนะนำให้มา () มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนอยู่แล้ว

3. ท่านทราบประวัติของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

() ทราบ () ไม่ทราบ

4. ท่านคิดว่าในอนาคตการเรียนร่วมของโรงเรียนแห่งนี้จะเป็นอย่างไร

5. ท่านทราบแนวการปฏิบัติการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

() ทราบ () ไม่ทราบ

6. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนร่วมในระดับปฐมวัยอย่างไร

7. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนในหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

() อยู่ใกล้ชุมชน () อยู่ในแหล่งธุรกิจการค้า
() อยู่ใกล้หน่วยงานราชการ () อยู่บริเวณชานเมือง

การคมนาคม

การสื่อสาร

สาธารณูปโภค

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง

8. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วม และห้องบำบัดพิเศษอย่างไร

- () ห้องแก้ไขการพูด () ห้องกายภาพบำบัด () ห้องกิจกรรมบำบัด

9. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับห้องน้ำ/ห้องส้วมอย่างไร

- () มีอากาศถ่ายเท สะอาดมีแสงสว่างพอเหมาะ () มีราวจับใกล้โถส้วม

10. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่น พื้น ทางเดิน/ทางเท้า วัสดุภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างไร.

- () พื้นของอาคารเรียนปูด้วยวัสดุที่ไม่ลื่น () มีทางลาดขึ้น-ลง มีราวจับด้านข้างอย่างน้อยหนึ่งข้าง
- () มีทางลาดขึ้น - ลง ยกพื้น หรือบันไดตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปสำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน
- () ทางเดิน / ทางเท้า ภายในและภายนอกอาคาร สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย กว้าง 8 - 12 ฟุต
- () อ่างล้างมือสูงจากพื้นประมาณ 2 ฟุต 4 นิ้ว สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

11. ท่านทราบหรือไม่ว่าทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนร่วมโดยมีรูปแบบใด ถ้าทราบ ทราบได้อย่างไร
 () การเรียนร่วมเต็มเวลา () การเรียนร่วมบางเวลา () ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

12. ท่านรู้จักเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่ ท่านคิดอย่างไรที่ห้องเรียนของลูกท่านมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม

13. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ภาคผนวก ข

- ตารางแสดงการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ

ตาราง 9 หลักการและการรับเด็กเรียนร่วม

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การเรียนร่วม ในโรงเรียน เริ่มต้นเมื่อปี 2535 ผู้ริเริ่ม คือ อาจารย์ ในโรงเรียนที่จบมา ทางด้านการศึกษาพิเศษ ในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ และ การจัดการเรียนร่วมใน โรงเรียนจัดเพื่อตอบ สนองนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการตาม แผนการศึกษาแห่งชาติปี 2535 จุดมุ่งหมายของ การจัดการ เรียนร่วมใน โรงเรียน เพื่อต้องการให้ เด็กได้ อยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้สังคมคนปกติ ยอมรับในความบกพร่อง และช่วยให้เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษสามารถ เลียนแบบพฤติกรรมของ เด็กปกติได้ การจัดการ เรียนร่วมในระดับอนุบาล เริ่มต้นเมื่อ ปี 2535 - ปัจจุบัน รวมระยะเวลา 10 ปี</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- โครงการการ เรียนร่วมในโรงเรียนเกิด ขึ้นจากความประสงค์ ของผู้ปกครองที่มีลูกเป็น ออทิสติก โดยใน ช่วงปี 2535 – 2536 ผู้ปกครอง ที่มีลูกเป็น ออทิสติก พาลูกมา สมัครเข้าเรียน ในโรง เรียน และทาง โรงเรียน รับไว้เนื่องจาก ต้องการ ให้โอกาสกับเด็ก ที่มี ความต้องการพิเศษ เข้า มาเรียนร่วมกับเด็ก ปกติ และเด็กไม่มี พฤติกรรม ก้าวร้าวใด ๆ ที่จะเป็น อันตรายต่อเด็ก คนอื่น ๆ โดยจุดมุ่งหมาย ของการจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียน มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อทำตามพระราช บัญญัติการศึกษา 2542 2. เพื่อเปิดโอกาสให้ เด็ก ที่มีความต้องการ พิเศษ ได้อยู่ร่วมในสังคม กับ เด็กปกติ 3. เปิดโอกาสให้เด็ก ปกติแบ่งปันความรัก 	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- โครงการการ เรียนร่วมในโรงเรียน เกิด ขึ้นเนื่องจากทางกรุงเทพ มหานครมีนโยบายที่จะ ให้เด็กที่มีความต้องการ พิเศษเข้ามาเรียนร่วมใน โรงเรียนโดยอยู่ร่วมกับ เด็กปกติซึ่งทาง กรุงเทพมหานครจะส่ง แบบสำรวจมายังโรงเรียน ต่าง ๆ ในเขต ก.ท.ม. ว่า โรงเรียนใดบ้างที่พร้อม และยินดีที่จะเข้าร่วม โครงการระหว่างเด็กที่มี ความต้องการ การพิเศษกับ เด็กปกติ ทางโรงเรียน เสนานิคม เป็นโรงเรียน หนึ่งที่ต้อง การเข้าร่วม โครงการนี้ โดยเริ่มต้น โครงการใน ช่วงปี 2540- 2541 ผู้ริเริ่มโครงการนี้ คือ อดีตผู้อำนวยการ คนเดิม คือท่านอาจารย์ โสภา จุดมุ่งหมายของ การเรียน ร่วมในโรงเรียน มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อตอบสนองพระ ราชบัญญัติการศึกษา 2542 	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การเรียนร่วม ในโรงเรียน เกิดขึ้นก่อน ปี พ.ศ. 2528 เริ่มต้น จากการรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางสายตา เด็กที่ มีความบกพร่อง ทางหู เด็กออทิสติก และเด็กที่มี พัฒนาการล่าช้าใน ปัจจุบันเด็กที่เข้า มาเรียน ร่วมในโรงเรียน ส่วนหนึ่ง มาจากศูนย์กวร ศึกษา พิเศษสถาบันราชภัฏ สวนดุสิต ซึ่งจะช่วยเหลือ เด็กในระยะเบื้องต้นก่อน เมื่อเด็กพร้อมที่จะ เรียนร่วม จึงส่งเด็กต่อ มายังละอออุทิศ จุดมุ่ง หมายของการจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียน มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กที่มีความต้องการ พิเศษอยู่ร่วมในสังคม เดียวกันกับเด็กปกติ 2. เด็กที่มีความต้องการ พิเศษมีพัฒนาการในด้าน ต่าง ๆ ดีขึ้น

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหนิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>- การเรียนร่วมในโรงเรียน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นจนปัจจุบันมีการทำงานที่ค่อนข้างเป็นระบบที่ดี ในอนาคตการเรียนร่วมในโรงเรียนคาดว่าจะสื่อในห้องเรียนจะมีมากขึ้น ห้องน้ำ/ห้องส้วม ควรปรับปรุงในเรื่องการถ่ายเทของอากาศมากขึ้น และในปัจจุบันรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทต่าง ๆ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บกพร่องทางร่างกาย 2. บกพร่องทางสติปัญญา 3. บกพร่องทางการได้ยิน 4. ออทิสติก 5. สมาธิสั้น <p>เกณฑ์ในการรับเด็กเข้ามาเรียนร่วม เด็กจะต้องมีใบวินิจฉัยจากแพทย์ หรือ มีใบส่งตัวจากสถานศึกษาอื่น ซึ่งจะมีอาจารย์ซึ่งจบทางด้านปริญญาโท คอยรับและคัดเลือกเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน</p>	<p>เอื้อเพื่อต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. เป็นการฝึกครูในโรงเรียนให้เรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ <p>การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 10 ปี มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เนื่องจากครูมีประสบการณ์มากขึ้น พ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น และคาดว่าจะในอนาคตจะต้องจัดทำโครงการเรียนร่วมต่อไป เพราะเป็นความต้องการของสังคม และอยากให้โรงเรียนอื่น ๆ เปิดรับและให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียน ร่วมในโรงเรียนอีก ทั้งทางโรงเรียนเกษมพิทยา เปิดโอกาสและให้การต้อนรับ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ 3. เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อยู่ร่วมกับ บุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข 4. เปิดโอกาสให้เด็กปกติรู้จักเด็กที่มีความต้องการพิเศษ <p>- การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนมีการจัดตั้งมาประมาณ 5 ปี โดยในปีแรกๆ การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนยังไม่ค่อยเป็นระบบเท่าที่ควร แต่ในระยะต่อ ๆ มา มีการจัดการเรียนร่วมที่เป็นระบบมากขึ้น เนื่องจากผู้บริหารและครูมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น สำหรับการจัดการเรียนร่วมในอนาคตนั้น คาดว่าจะต้องส่งเสริมให้ครูได้ พัฒนาในด้านของการจัด กิจกรรม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมและสนับสนุนให้บุคลากรได้ รับการอบรมเกี่ยวกับเด็ก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. เด็กปกติเรียนรู้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4. เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้เกิดความคุ้นเคย <p>การจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนช่วงแรก ๆ รับเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์มาโดยตรงว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ในปัจจุบันเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนมีหลากหลายประเภท และแอบแฝงเข้ามา เช่น เป็นเด็กที่อยู่ในกลุ่มเด็กปกติที่จับฉลากเข้ามา โดยเมื่อทางโรงเรียนรับเด็กเข้าเรียนแล้วมีการค้นพบภายหลังว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงจำเป็นต้องรับเด็กไว้เข้าเรียนต่อไป โดยเด็กกลุ่มนี้ จะ ไม่ได้ผ่านการเตรียมความพร้อมมาจากที่ใดเลยและในอนาคตคาดว่าจะมีเด็กที่มีความ</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาบดีคอม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ความคิดเห็นของครู</p> <p>- การจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียนเกิดขึ้น จากอาจารย์ในโรงเรียน ได้ศึกษาต่อในระดับ ปริญญาโท สาขาวิชา การศึกษาพิเศษ ณ มหาวิทยาลัย ศรีนคริน ทรวิโรฒ มีความคิดที่จะ เปิดชั้นอนุบาลสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษขึ้น ในโรงเรียน โดยเริ่มเปิด เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2535 โดยเปิดเป็น 2 ห้อง คือ เด็กที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน 1 ห้อง เด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา อีก 1 ห้องเรียน โดยได้ ได้รับความร่วมมือ จาก สำนักงานการประถม ศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ช่วยเหลือเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษให้มีที่เรียน และให้โอกาสเด็กที่มี ความต้องการพิเศษได้อยู่ ร่วมในสังคมเดียวกันกับ เด็กปกติเพื่อที่เด็กจะ ได้พัฒนาได้ตามศักยภาพ</p>	<p>โรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสงค์ จะมาดูงาน เกี่ยวกับเด็กที่ มีความ ต้องการพิเศษใน โรงเรียน ปัจจุบันมีเด็กที่มี ความ ต้องการพิเศษเข้า มาเรียน ร่วมในโรงเรียน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ออทิสติก 2. บกพร่องทางการเรียนรู้ 3. เด็กที่มีความ บกพร่อง ซ้ำซ้อน <p>เกณฑ์ในการรับเลี้ยงเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษที่ เข้ามาเรียนร่วมใน โรงเรียน เด็กต้องได้รับ การกระตุ้นพัฒนาการ ด้านต่าง ๆ มาจากมูลนิธิ สถาบันแสงสว่างก่อน และต้องพาเด็กมาให้ ผู้บริหารพบปะ อีกทั้ง ผู้ปกครองของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษต้อง ให้การสนับสนุน พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกมาเข้าร่วมประชุม เกี่ยวกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษทุกครั้ง ที่เชิญมาร่วมประชุม จึงจะ พิจารณาให้เข้ามาเรียน ร่วมในโรงเรียน</p>	<p>ที่มีความต้องการพิเศษ ในทุกระดับชั้นอีกประการ หนึ่ง คือ ในอนาคต โรงเรียนจะรับเฉพาะเด็ก ที่มีความบกพร่อง ทางด้านสติปัญญา ออทิสติก และสมาธิสั้น ในปัจจุบันทางโรงเรียน รับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ประเภทต่าง ๆ เข้า มาเรียนร่วม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บกพร่องทางสติ ปัญญา 2. ออทิสติก 3. สมาธิสั้น <p>โดยเด็กที่รับเข้ามา เรียนร่วมทางโรงเรียนมี เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ คือต้องมีใบรับรอง จากแพทย์ว่าเด็กสามารถ เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ ได้และในวันที่มาสมัคร ต้องพาเด็กมาให้ครูการ ศึกษาพิเศษของโรงเรียน ได้พิจารณาว่าสามารถ รับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษคนนั้นเข้าเรียนร่วม กับเด็กปกติได้หรือไม่</p>	<p>ต้องการพิเศษเข้ามาเรียน เพิ่มขึ้น เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษที่เข้ามา เรียนร่วมในโรงเรียนมี ประเภทต่าง ๆ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บกพร่องทางร่างกาย 2. บกพร่องทางการเห็น 3. บกพร่องทางการได้ยิน 4. ออทิสติก 5. สมาธิสั้น 6. เด็กที่มีปัญหาทาง พฤติกรรม 7. เด็กที่มีความบก พร่อง ทางการเรียนรู้ซึ่งเกณฑ์ ในการรับเด็ก ที่มีความ ต้องการพิเศษนั้นส่วนหนึ่ง รับมาจาก ศูนย์การศึกษา พิเศษใน สถาบันราชภัฏ สวนดุสิต อีกส่วนหนึ่ง แอบแฝงมา จากการเข้า เรียนโดยการ จับฉลากใน กลุ่มเด็กปกติ ซึ่งในกลุ่ม นี้จะมีการ สัมภาษณ์เด็ก ก่อนเข้าเรียนแต่เนื่องจาก มีระยะเวลาสั้น ๆ ในการ สัมภาษณ์เด็ก จึงทำให้ ยากที่จะค้นพบความ ผิดปกติของเด็ก

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาณรงค์	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนจัดตั้งมาเป็นเวลา 10 ปี โดยแรกเริ่มรับเด็กดาวน์ซินโดรมและเด็กที่มีพฤติกรรมไม่รุนแรง จนกระทั่งในปัจจุบันรับเด็กประเภทต่าง ๆ มากขึ้น โดยครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ความคาดหวังในอนาคตสำหรับการเรียนร่วมในโรงเรียนน่าจะมีเด็กเข้ามาเรียนมากขึ้นแต่เนื่องจากมีครูคนหนึ่งที่ท่านไกลจะปลดเกษียณ ดังนั้นจึงมีการรับบุคลากรเข้ามาใหม่อีกหนึ่งท่านเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รับเด็กเข้ามาเรียนร่วม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย 2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 	<p>ความคิดเห็นของครู</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการเรียนร่วมในโรงเรียน เกิดขึ้นจากผู้บริหารรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน และผู้บริหารให้ความรู้แก่ครูโดยการจัดอบรมเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีการทำงานร่วมกับมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง โดยเริ่มขึ้นมาประมาณ 10 ปี <p>จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน เพื่อต้องการให้เด็กได้มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ โดยที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติจะต้องอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน และ ให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้เลียนแบบพฤติกรรมของเด็กปกติ ในช่วงปีแรกครู ยังไม่เข้าใจในตัวของเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ เพราะไม่เคยรู้จักและไม่ ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับ</p>	<p>ความคิดเห็นของครู</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการเรียนร่วมในโรงเรียนเกิดขึ้นเนื่องจากผู้บริหารคนก่อนได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านสังคม เด็กจะได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคม โครงการเรียนร่วมเริ่มต้นในช่วงปี 2540-2541 มีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วมเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีที่เรียนช่วยแบ่งเบาภาระแก่ผู้ปกครองและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้ามาอยู่ร่วมในสังคมกับเด็กปกติ เลียนแบบเด็กปกติจะช่วยทำให้เด็กที่มีความต้องการ พิเศษ มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้น 	<p>ความคิดเห็นของครู</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเกิดขึ้นก่อนที่จะเข้ามาทำงานในโรงเรียน โดยเริ่มเข้าในปี 2538 จุดมุ่งหมายในการจัดการ เรียนร่วมของโรงเรียน มีดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิเท่า เทียมกับเด็กปกติ 2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการ พัฒนาในด้านต่าง ๆ 3. เด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ อยู่ร่วมกันในห้องเรียน <p>ในปีแรกที่เข้าสอนในห้องที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษยังไม่มีประสบการณ์ไม่ว่าต้องจัดกิจกรรมอย่างไร แต่ในปัจจุบันมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น ประสบการณ์ในการสอนการจัดกิจกรรม ก็เพิ่มมากขึ้น</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหนิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>4. เด็กออทิสติก</p> <p>5. เด็กสมาธิสั้น</p> <p>- การรับเด็กเข้ามาเรียนร่วมต้องมีเกณฑ์ในการรับ คือ มีใบวินิจฉัยจากแพทย์ หรือมีใบส่งตัวมาจากสถานศึกษาอื่น ใบวัดเชาวน์ปัญญาจากนักจิตวิทยาและเด็กต้องมีพฤติกรรมไม่รุนแรงช่วยเหลือตัวเองได้บ้างได้รับการกระตุ้นพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มาบ้างและครูในโรงเรียนจะเป็นผู้พิจารณาเด็กก่อนรับเข้าเรียน</p> <p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <p>- ผู้ปกครองทราบว่าโรงเรียนวัดโสมนัสมีการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาลจากเหตุผลหลายประการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทราบจากรายการข่าวทางโทรทัศน์ช่อง 7 2. พยาบาลที่โรงพยาบาลศิริราชแนะนำให้มาที่โรงเรียน 	<p>เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ทราบว่าจะต้องสอนอย่างไร จัดกิจกรรมแบบไหน ครูจึงทดลองจัดกิจกรรมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแบบลองผิดลองถูกในปีต่อ ๆ มาหลังจากได้รับการอบรม ศึกษา ดูงาน อ่านตำรา และทำงานเกี่ยวข้องกับมูลนิธิสถาบันแสงสว่างมากขึ้น จึงมีความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้นเป็นลำดับ โดยในการจัดกิจกรรมจะดูจากการพัฒนาการของเด็ก กิจกรรมต้องสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้ยังได้รับการสนับสนุน จากผู้บริหารในการให้ข้อมูลข่าวสาร หนังสือ ตำราเกี่ยวกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ มาอ่าน ทำให้ในปัจจุบันการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน มีแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนและดี</p>	<p>การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเกิดขึ้นได้ประมาณ 5 ปี และคาดว่าในอนาคตจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษน่าจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ปกครอง ทราบว่าโรงเรียนเปิดรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนมากขึ้นรวมถึงบุคลากรทางการศึกษาพิเศษน่าจะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมนั้นมีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ ต้องมีใบรับรองจากแพทย์ว่าเด็กสามารถเข้าเรียนร่วมได้นำเด็กมาให้ผู้บริหารได้ดูและสัมภาษณ์เด็กเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองอย่างง่าย ๆ เช่น แต่งตัวใส่รองเท้า ตีมน้ำได้ด้วยตนเอง ในปัจจุบันรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ดังนี้</p>	<p>ในปัจจุบันรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมหลายประเภทได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บกพร่องทางร่างกาย 2. บกพร่องทางการเห็น 3. ออทิสติก 4. สมาธิสั้น <p>โดยมีหลักเกณฑ์ในการรับคือ ส่งต่อมาจากศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษสถาบันราชภัฏสวนดุสิตเด็กจะได้รับการเตรียมความพร้อมจากศูนย์ก่อนเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนละอออุทิศ</p> <p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <p>- ผู้ปกครองบางท่านไม่ทราบว่าโรงเรียนละอออุทิศเป็นโรงเรียนเรียนร่วม แต่ผู้ปกครองบางท่านทราบจากเพื่อนว่าในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีศูนย์การศึกษาพิเศษจึงนำลูกมาเข้ารับบริการที่ศูนย์และทางศูนย์การศึกษาพิเศษส่งเด็กเข้ามา</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>3. ได้รับการส่งต่อมาจากโรงพยาบาลราชานุกูล</p> <p>4. ได้รับการแนะนำจากเจ้าหน้าที่แก้ไขการพูด โรงพยาบาลรามารัตติ ผู้ปกครองส่วนมากเคยพาเด็กไปเข้าเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ มาแล้วและเด็กถูกจำหน่ายออก เพราะโรงเรียนให้เหตุผลว่าเด็กไม่ปกติ ไม่มีควมพร้อมเข้าเรียนในโรงเรียนไม่ได้ ผู้ปกครองส่วนมากทราบจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนโดยได้เน้นให้เด็กช่วยเหลือตนเอง และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ ผู้ปกครองส่วนมากยังไม่เข้าใจสิทธิการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามพระราชบัญญัติ 2542 และไม่ทราบประวัติของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน อนาคตของการเรียนร่วมในโรงเรียน คาดว่าจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษน่าจะมีเพิ่มขึ้น บุคลากรในโรงเรียนก็น่าจะมีเพิ่มขึ้น</p>	<p>ขึ้นมากกว่าปีแรก ๆ ในอนาคตการเรียนร่วมในโรงเรียนคาดว่าน่าจะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มมากขึ้นและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ มากขึ้นในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนจะต้องใช้หลักเกณฑ์ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารจะเป็นผู้พิจารณาเด็ก 2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องได้รับการเตรียมความพร้อมมาจากมูลนิธิสถาบันแสงสว่างก่อนมาเข้าเรียนที่โรงเรียน <p>ในปัจจุบันเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนคือ เด็กออทิสติก</p> <p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <p>- ผู้ปกครองทราบ ว่าโรงเรียนเกษมพิทยา มีการจัดการเรียนร่วม</p>	<p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <p>- ผู้ปกครองทราบว่าโรงเรียนรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เนื่องจากเห็นผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษท่านอื่นส่งลูกมาโรงเรียนและประกอบกับบ้านอยู่ใกล้โรงเรียน จึงนำเด็กเข้ามาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ผู้ปกครองไม่ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน รวมถึงไม่ทราบสิทธิของการให้การศึกษาและการดูแลเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 สำหรับการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแห่งนี้ ในอนาคตคาดว่าน่าจะมีความต้องการพิเศษได้มากขึ้นด้วย</p> <p>เกณฑ์ในการพิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนคือ ต้องมีใบรับรองแพทย์</p>	<p>เรียนร่วมในโรงเรียนและก่อนเข้ามาเรียนที่โรงเรียนละอออุทิศเคยพาเด็กไปสมัครเรียนที่อื่นแล้วแต่ว่าโรงเรียนไม่ให้ความสนใจต่อเด็กปล่อยให้เด็กเล่นคนเดียวอยู่ตามหลัง จึงนำลูกออกมาและมาเข้าที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ สาเหตุที่นำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนมีหลายประการได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บ้านอยู่ใกล้โรงเรียน 2. เพื่อนแนะนำให้มาเรียนเนื่องจากลูกของเพื่อนเป็นเด็กปกติเข้ามาเรียนอยู่ก่อนแล้ว และเห็นว่าโรงเรียนมีการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3. มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต <p>ผู้ปกครองทราบว่าแนวทางในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนนั้นเพื่อต้องการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับเด็กปกติ</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>เกณฑ์ในการรับเด็ก พิจารณาจากการที่เด็กได้ รับการเตรียมความพร้อม จากที่อื่นมาบ้างแล้ว โดยเด็กต้องสามารถช่วย เหลือตนเองได้พอสมควร ไม่เป็นภาระแก่ครูมากนัก</p>	<p>สำหรับเด็กที่มีความต้อง การพิเศษจากคุณหมอซึ่ง แนะนำให้นำเด็กมา กระตุ้นพัฒนาการที่ มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง และทางมูลนิธิสถาบัน แสงสว่างแนะนำให้เด็ก เข้ามาเรียนร่วมที่โรงเรียน แห่งนี้ ผู้ปกครองส่วนมาก จะพาเด็กมากระตุ้น พัฒนาการที่มูลนิธิสถาบัน แสงสว่าง ก่อนเข้า โรงเรียน มีผู้ปกครอง บางท่านเคยพาเด็กไป สมัครที่โรงเรียนอื่นแต่ ได้รับการทอดทิ้ง ไม่เหลียวแลเด็ก จึงต้อง เปลี่ยนโรงเรียนให้เด็ก ใหม่สาเหตุที่นำเด็กเข้ามา เรียนร่วมในโรงเรียนนี้ เนื่องจาก มีคุณหมอหรือ ทางมูลนิธิสถาบันแสง สว่างเองแนะนำให้มา เรียนร่วมที่โรงเรียน ผู้ปกครองทราบจุดมุ่ง หมายของการจัดการ เรียนร่วมในโรงเรียนว่า เนื่องจากต้องการพิเศษอยู่ ร่วมกับเด็กปกติให้เด็ก สามารถปรับ ตัวและเข้า สังคมกับบุคคลอื่นได้และ มีความเข้าใจว่าโรงเรียน ทุกโรงเรียน</p>	<p>และเด็กสามารถช่วย เหลือตนเองในเบื้องต้น ได้ เช่น ทานอาหารเอง แต่งตัว สวมรองเท้าได้เอง</p>	<p>เด็กจะได้เรียนรู้การเข้า สังคม และเลียนแบบ พฤติกรรมของเด็กปกติใน อนาคต การจัดการเรียน ร่วมของโรงเรียนคาดว่าจะ มีเด็กที่มีความต้องการ พิเศษอีกหลายๆ ประเภท เข้ามาเรียนร่วม โดยเฉพาะ เด็กที่ได้รับการส่งต่อมา จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ของสถาบันราชภัฏ สวนดุสิต เกณฑ์ในการรับ เด็กที่มีความต้องการ พิเศษที่เข้ามาเรียนร่วม มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไบวินิจัยจากแพทย์ 2. ไบส่งตัวจาก โรงพยาบาลอุยประสาท 3. การส่งต่อมาจาก ศูนย์การศึกษาพิเศษของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต 4. การทดลองเรียนใน ช่วงปิดภาคฤดูร้อนที่ โรงเรียนว่าสามารถอยู่ ร่วมกับเพื่อนได้หรือไม่ <p>ในอีกกรณีหนึ่งเด็ก เข้ามาเรียนร่วมโดยการ จับฉลากในเด็กปกติโดย ผู้ปกครองนำเด็กมาจับ ฉลากในช่วงนั้น</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
	<p>ในอนาคตคาดว่าโรงเรียนน่าจะมามีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น บุคลากรมากขึ้นและการที่โรงเรียนเกษมพิทยารับบุตรหลานเข้ามาเรียน เนื่องจากได้รับการกระตุ้น พัฒนาการ การเตรียมความพร้อมมาจากมูลนิธิสถาบันแสงสว่างมาแล้ว</p>		<p>ผู้ปกครองไม่ทราบว่าลูกเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่เมื่อมาค้นพบในภายหลังทางโรงเรียนก็ให้โอกาสเด็กเข้าเรียนร่วมอยู่กับเพื่อนในชั้นเรียนเดิมต่อไป</p>

ตาราง 10 การดำเนินงานด้านบุคลากร

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหนิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียนต้อง ทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคล ต่าง ๆ ได้แก่ ครูผู้สอน เด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ผู้ปกครองเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ แพทย์จากศูนย์สุขภาพจิต ในการจัดการเตรียม บุคลากร ครูที่สอนเด็กที่ มีความต้องการพิเศษทุก คนจะได้รับการอบรมก่อน ทำการสอน โดยจะถาม จากความสมัครใจไม่มี การบังคับและผู้บริหารให้ การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่องเกี่ยวกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ ทั้งยังส่งครู ไปอบรม ศึกษาดูงานตาม จังหวัดต่าง ๆ และมี บุคลากรในโรงเรียนไป ช่วยเป็นวิทยากรพิเศษ ให้กับโรงเรียนอื่นด้วย การติดต่อประสานงานกับ บุคคลอื่น ๆ ทำโดยการส่ง หนังสือราชการไปติดต่อ ประสานงาน เช่น แพทย์ จากศูนย์สุขภาพจิต</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียนต้อง ทำงานเกี่ยวข้องกับ บุคลากรต่าง ๆ ได้แก่ ครูผู้สอนเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ ผู้ปกครอง ของเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ แพทย์ทางด้าน จิตเวชเด็ก บุคลากรใน มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง ซึ่งในส่วนของบุคลากร ในมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง นั้นจะมีการพบปะปรึกษา หรือกันตลอดเวลา โดยในแต่ละเดือนจะมีการ ประชุมผู้ปกครองเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ ครูผู้สอน ผู้บริหาร และ บุคลากรของสถาบันมูล นิธิแสงสว่างมาเข้าร่วม ประชุม ปรึกษาถึงความ ก้าวหน้าในการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษที่ ผ่านมาในแต่ละเดือน ในด้านครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ศึกษาพิเศษ</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียนต้องทำ งานเกี่ยวข้องกับครูผู้สอน เด็กที่มีความต้องการ พิเศษ และครูการศึกษา พิเศษของโรงเรียน ซึ่งใน ส่วนของครูผู้สอนเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ ยังมี ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ ค่อนข้างน้อย ควรที่จะ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ครูได้รับการอบรมในเรื่อง เกี่ยวกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษเพิ่มขึ้นใน การเตรียมบุคลากรที่ ต้องดูแลและทำงานเกี่ยว ข้องกับเด็กที่มีความต้อง การพิเศษนั้นจะเลือกครู ที่เข้าใจเด็กที่มีความต้อง การพิเศษ และเห็น ความสำคัญของเด็ก ทางโรงเรียนมีแนวทาง ในการส่งเสริมบุคลากร ในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ เรียนร่วมโดยการส่ง</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนต้องทำงาน เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ ใน ส่วนของครูผู้สอนเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ ไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ แต่เรียนรู้จาก ประสบการณ์ที่จะต้องอยู่ กับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษทุกวัน ในส่วนของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ไม่ได้ติดต่อประสานงาน อย่างเป็นทางการจะพบ ปะ พูดคุยเกี่ยวกับเด็ก บ้าง เป็นบางครั้งในด้าน การสนับสนุนและส่งเสริม การเรียนร่วมใน โรงเรียน นั้นจะให้ความสนใจและ ดูแลเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ เป็นพิเศษ สนทนา พูดคุยซักถามกับเด็ก บุคลากรที่จะต้องทำงาน</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ความคิดเห็นของครู การจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนต้องทำงาน เกี่ยวข้องกับครูการศึกษา พิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ นักจิตวิทยา นักกายภาพ บำบัด นอกจากนี้ครูผู้สอน ยังต้องให้ความรู้แก่ บุคคลอื่นทั้งในและ นอกโรงเรียน ในส่วนของ ผู้บริหารให้การสนับสนุน ในการจัดการเรียนร่วม เป็นอย่างดี แต่อยู่ในฐานะ ผู้ให้การสนับสนุนไม่ได้ ลงมาคลุกคลีหรือ บริหาร จัดการโดยตรง สิทธิอำนาจมอบให้แก่ครู การศึกษาพิเศษใน การตัดสินใจ ผู้บริหารจะ เป็นเพียงผู้อนุมัติโครงการ ต่าง ๆ ครูมีความรู้ความ เข้าใจ ในเรื่องของเด็กที่ มีความต้องการพิเศษ จากการศึกษาค้นคว้าด้วย ตัวเอง การอบรมการ ศึกษาดูงาน การสัมมนา และพูดคุยกับครูการ ศึกษาพิเศษด้วยกัน</p>	<p>โดยผู้บริหารสนับสนุน และส่งเสริมดังนี้ 1. ผู้บริหารให้ความรู้แก่ ครูในเรื่องที่เกี่ยวกับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ 2. พาคูไปศึกษาดูงาน ในโรงเรียนที่มีการจัดการ เรียนร่วมและรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษเข้า เรียนในโรงเรียน 3. ส่งครูไปฝึกงาน ณ มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง ความคิดเห็นของครู - การจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียนต้อง ทำงานเกี่ยวข้องกับ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครองของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองเด็กปกติและ บุคลากรของสถาบันมูลนิธิ สถาบันแสงสว่างนอกจาก ทำหน้าที่ครูผู้สอนเด็กที่มี ความต้องการพิเศษแล้ว ในช่วงปิดภาคเรียน จะต้องเข้ารับการศึกษา ในมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง เพื่อให้ครูมีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม ของเด็กที่มี</p>	<p>ครูไปอบรมเกี่ยวกับเด็กที่ มีความต้องการพิเศษ ความคิดเห็นของครู - การจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียนต้อง ทำงานเกี่ยวข้องกับ ผู้บริหาร โรงเรียน ในส่วน ของการจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนผู้บริหารให้การ สนับสนุนในเรื่องของสื่อ และอุปกรณ์การเรียน การสอนสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ครูผู้สอนมี ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียน ร่วม จากการอบรม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการ พิเศษ การศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองจากการอ่าน หนังสือ ดูวีดีโอเทป เกี่ยวกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ</p>	<p>กับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษนั้นจะเลือกครูที่ใจ เย็นมีจิตใจโอบอ้อมอารี ต่อเด็กที่มีความต้องการ พิเศษบางครั้งจะส่งครูไป อบรมเกี่ยวกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษถ้า เด็กที่มีความต้องการ พิเศษเกิดปัญหาจะให้ผู้ ปกครองพาเด็กไปปรึกษา ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ความคิดเห็นของครู - การจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียนต้องทำงาน กับผู้ปกครองของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษโดย รับหน้าที่เป็นครูประจำ ชั้นของเด็กที่มีความต้อง การพิเศษและทำงาน ร่วมกับครูการศึกษาพิเศษ ของสถาบันราชภัฏ สวนดุสิต เนื่องจากเด็กที่มี ความต้องการพิเศษใน ห้องต้องไปเรียนพิเศษ เพิ่มเติมจากครูการศึกษา พิเศษจึงได้พบปะพูดคุย บ่อยครั้งในกรณีที่มี เด็กที่มีความบกพร่อง ทางสายตาครูการศึกษา พิเศษจะช่วยเปลี่ยนบท</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาณรงค์	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง</p> <p>- ผู้ปกครองได้ทำงานเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ แพทย์และนักแก้ไขการพูด โดยในส่วนของแพทย์ได้แนะนำให้เด็กได้ไปฝึกพูดที่โรงพยาบาล ผู้ปกครองส่วนมากจะได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมจากการศึกษาจากเอกสาร จากการพูดคุยกับครู จากการเข้ารับการอบรม อ่านเองจากโปสเตอร์ และรับคำแนะนำจากแพทย์พัฒนาการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>ความต้องการพิเศษมากขึ้น ในส่วนของผู้บริหารได้ให้การสนับสนุนแก่ครูในด้านต่าง ๆ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นที่ปรึกษาและให้ความรู้แก่ครูในเรื่องที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2. ให้การสนับสนุนกิจกรรมด้านต่าง ๆ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3. ส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4. พาคูไปศึกษาดูงานในที่ต่าง ๆ เช่น สาธิตเกษตร, สาธิตจฬา, โรงพยาบาล-ยุวประสาทเป็นต้น 5. ผู้บริหารซื้อหนังสือเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาให้ครูอ่าน 	<p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <p>- ผู้ปกครองไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน และไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ</p>	<p>เรียนให้เป็นอักษรเบรลล์เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมนั้นเกิดจากครูผู้สอนศึกษาค้นคว้าหาตำราเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ มาอ่านเอง หรือจากการพูดคุยกับครูการศึกษาพิเศษที่นำเด็กไปเรียนพิเศษด้วย</p> <p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <p>- การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนต้องทำงานเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนที่แนะนำให้พาลูกไปพบแพทย์เพื่อตรวจดูว่าลูกมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เหมาะสมตามวัยหรือไม่ครูการศึกษาพิเศษของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตที่จะมารับลูกไปเรียนพิเศษฝึกเพิ่มเติมที่ศูนย์แพทย์และนักจิตวิทยาที่แนะนำเกี่ยวกับเรื่องการปรับพฤติกรรมที่ชอบ</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
	<p>ความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง</p> <p>- การจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียนผู้ปกครอง ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับ บุคคลต่าง ๆ ได้แก่ครูผู้ สอนเด็กที่มีความต้องการ พิเศษผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้ทำงาน ร่วมกับบุคลากรภายนอก ได้แก่นักแก้ไขการพูด ซึ่งช่วยในเรื่องของการ ฝึกพูด นักกิจกรรม บำบัดจิตแพทย์ประจำ โรงพยาบาลในด้าน ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเรียนร่วม ผู้ปกครองจะศึกษาจาก เอกสาร ตำรา จากคำ แนะนำของแพทย์ โรงพยาบาลเด็ก และจาก ครูผู้สอนที่โรงเรียน</p>		<p>ทำรายชื่อนี้ ส่วนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ เรียนร่วม ผู้ปกครอง ท่านหนึ่งศึกษาจาก เอกสารของโรงพยาบาล ยุวประสาท ไทโยปถัมภ์ (ออสติก) ดูจากรายการ โทรทัศน์เกี่ยวกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษทุก ประเภท อีกท่านหนึ่ง ศึกษาจากการอ่านหนังสือ เกี่ยวกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ และบุคคล ในครอบครัวมีหลานเป็น เด็กออทิสติก ทำให้มี ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กออทิสติกพอ สมควรเพราะหลานก็ เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มี การจัดการเรียนร่วม</p>

ตาราง 11 การดำเนินงานทางด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน และหน่วยงานของทาง ราชการ ได้แก่ คุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ ตลาดโบ๊เบ๊ ด้านการ คมนาคม การสื่อสาร และสาธารณูปโภค สะดวกสบาย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีรั้วรอบขอบชิด ในห้อง เรียนพิเศษมีห้องแก้ไข การพูดที่ผู้ปกครองออก เงินสนับสนุนในการสร้าง ห้องน้ำ/ห้องส้วม ยังไม่ ถูกสุขลักษณะเท่าที่ควร อากาศถ่ายเทไม่ค่อย สะดวกเพราะช่องระบาย อากาศน้อย ในเรื่องของ งบประมาณเด็กได้รับ วัสดุฝึกรายหัว หัวละ 300 บาท ต่อคนต่อปี เงินเดือนบุคลากรอยู่ใน ช่วง 1,000-5,000 บาท โดยได้รับเงินอุดหนุน จากส่วนราชการ คือ</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน และหน่วยงานของราชการ คมนาคม การสื่อสาร สาธารณูปโภคสะดวก สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนสะอาดร่มรื่นมี ความปลอดภัยสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการ พิเศษ ในเรื่องห้องน้ำ/ ห้องส้วม มีความ เหมาะสมกับเด็กออทิสติก เด็กที่มีความบกพร่องทาง การเรียนรู้ แต่ไม่เหมาะ สำหรับเด็กตาบอดหรือ เด็กที่มีความบกพร่อง ทางร่างกายที่ต้องนั่งรถ เข็น ทางโรงเรียนจึงไม่ รับเด็กประเภทนี้ ในด้านงบประมาณทาง ด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ใช้ ร่วมกับเด็กปกติ แต่มีการ จัดตั้งโครงการเรียนร่วม เด็กพิเศษระดับอนุบาล ศึกษามียอดเงิน 25,000 บาท</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน การคมนาคมทางเข้า-ออก ของโรงเรียนค่อนข้าง คับแคบ แต่ไม่เป็น อันตรายเพราะอยู่ห่างจาก ถนนใหญ่ การสื่อสาร สาธารณูปโภคสะดวก สบาย สภาพแวดล้อม ในโรงเรียนสะอาดร่มรื่น ปลอดภัย แต่บริเวณ ใกล้เคียงรอบ ๆ โรงเรียน เป็นชุมชนแออัดและมี ปัญหาเรื่องของ ยาเสพติด ในเรื่องของ ห้องน้ำ/ ห้องส้วม มีความสะอาด อากาศถ่ายเท มีแสงสว่าง พอเหมาะ งบประมาณใน ด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษใช้ ร่วมกันกับเด็กปกติ ด้าน เงินเดือนบุคลากรของครู การศึกษาพิเศษได้คนละ 6,360 บาท/เดือน โดย เป็นเงินที่ ทางสำนักงาน การศึกษาเป็นผู้ออกค่า ใช้จ่าย</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ในสถาบัน ราชภัฏสวนดุสิต ในด้าน การคมนาคมไปมาสะดวก การสื่อสาร การสาธารณูปโภคสะดวก สบาย สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนและบริเวณ ใกล้เคียงสนามเด็กเล่น ค่อนข้างคับแคบ มีพื้นที่ สนามน้อย ห้องน้ำ/ ห้องส้วมมีอากาศถ่ายเท สะอาดมีแสงสว่าง พอเหมาะ สถานที่ต่าง ๆ โดยทั่วไปใช้ร่วมกับเด็ก ปกติได้ ไม่มีงบประมาณ พิเศษหรือได้รับเงิน อุดหนุนจากหน่วยงาน ใด ๆ เลย</p> <p>ความคิดเห็นของครู</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ในสถาบัน ราชภัฏสวนดุสิต การคมนาคมสะดวกสบาย แต่มีที่จอดรถน้อยและ คับแคบ การสื่อสาร สาธารณูปโภคสะดวก สภาพแวดล้อมใน</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ และชมรมผู้ปกครองเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนวัดโสมนัส ความคิดเห็นของครู</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนและ หน่วยงานของทางราช การ การคมนาคม การสื่อสารสาธารณูปโภค สะดวก สภาพแวดล้อม ของโรงเรียนค่อนข้างดี มีห้องแก้ไขการพูดซึ่งเป็น งบที่ผู้ปกครองจ่ายให้ใช้ งบประมาณทั้งสิ้น 8,000 บาท แต่ยังไม่ม ีครูประจำห้องฝึกพูดอย่าง เป็นกิจลักษณะ ในส่วน ของครูเห็นว่าไม่ค่อยใช้ ประโยชน์เท่าที่ควรใน เรื่องของห้องน้ำ/ห้องส้วม เป็นงบประมาณจากชมรม ผู้ปกครองเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ โรงเรียน วัดโสมนัส ซึ่งจัดสร้าง 2 ห้องเป็นเงิน 190,000 บาท ภายใน ห้องน้ำมีอากาศถ่ายเท ได้สะดวก สะอาด</p>	<p>โดยผู้ปกครองเข้ามามี ส่วนร่วมในรายจ่ายของ โครงการ ซึ่งผู้ปกครอง เด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ต้องชำระเงินเข้า โครงการคนละ 2,500 บาท/เดือน และ จ่ายให้เป็นเงินพิเศษแก่ครู ผู้สอนเด็ก ที่มีความ ต้องการพิเศษ ในแต่ละ ห้องเรียน</p> <p>ความคิดเห็นของครู</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน หน่วยงานของทาง ราชการการคมนาคม การสื่อสารสาธารณูปโภค สะดวกสบายสภาพ แวดล้อมในโรงเรียน ปลอดภัย สะอาดร่มรื่น ในส่วนของห้องน้ำ/ ห้องส้วมมีอากาศถ่ายเท สะอาดแต่ควรปรับเปลี่ยน ให้อยู่ในห้องเรียนทุกห้อง เพราะในปัจจุบันมีห้องน้ำ สำหรับชั้นอนุบาล 1 เท่านั้นที่อยู่ในห้องเรียน ในเรื่องเงินอุดหนุนได้รับ ความช่วยเหลือจาก ผู้ปกครองของเด็กที่มี ความต้องการ</p>	<p>ในส่วนของโรงเรียนไม่ได้ รับความช่วยเหลือใน เรื่องงบประมาณของการ ศึกษาพิเศษจากที่ใดเลย ความคิดเห็นของครู</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ในเขตชุมชน ในด้านของการคมนาคม ทางเข้า-ออกค่อนข้าง คับแคบไม่สะดวกการ สื่อสารและการ สาธารณูปโภคใน โรงเรียนสะดวกสบาย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สะอาดร่มรื่น ปลอดภัย แต่รอบ ๆ โรงเรียนเป็น ชุมชนแออัด ทางเข้า โรงเรียนเป็นบ้านของ ชุมชนในด้านของห้องน้ำ/ ห้องส้วมมีอากาศถ่ายเท ได้สะดวกสะอาดและมี แสงสว่างพอเหมาะ เหมาะสมกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ ในส่วนของงบประมาณ สำหรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษไม่ได้รับ ความช่วยเหลือจาก หน่วยงานใด ๆ เลย</p>	<p>โรงเรียนและบริเวณ ใกล้เคียงสะอาดร่มรื่น ปลอดภัย ห้องน้ำ/ ห้องส้วมมีอากาศถ่ายเท สะอาดมีแสงสว่างพอ เหมาะ แต่มีจำนวนห้อง น้อยควรเพิ่มจำนวนห้อง ให้มากขึ้น</p> <p>ความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง</p> <p>- สถานที่ตั้งของ โรงเรียนอยู่ในสถาบัน ราชภัฏสวนดุสิต การคมนาคมในโรงเรียน ค่อนข้างคับแคบที่จอดรถ มีจำนวนน้อย รถติด การสื่อสารการ สาธารณูปโภคสะดวก สบาย สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนและบริเวณ ใกล้เคียงสะอาด ปลอดภัย เครื่องเล่นปูพื้น ยางป้องกันอุบัติเหตุ ห้องน้ำ/ห้องส้วมสะอาด มีอากาศถ่ายเท แต่บาง ครั้งมีกลิ่นเหม็นและมี คราบดำ ๆ ติดอยู่</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>มีแสงสว่างพอเหมาะ ในห้องการศึกษาพิเศษที่ 2 มีราวจับใกล้โถส้วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (แขนขาสั้น มีส่วนสูงประมาณ 70 เซนติเมตร) โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนในเรื่องงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานครและชมรมผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การไปอบรม ดูงาน เงินค่าจ้าง พี่เลี้ยง 4,000 บาท ต่อเดือน</p> <p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนและหน่วยงานของทางราชการ การคมนาคมสะดวก แต่มีรถเมล์ผ่านเพียงสายเดียว คือ สาย 53 การสื่อสาร สาธารณูปโภค สะดวกแต่อาคารของ โรงเรียนซึ่งมีอยู่ 2 หลังอยู่ห่างกันมาก มีถนนและวัดคั่นอยู่ตรงกลาง 	<p>พิเศษโดยจ่ายเป็นเดือนเดือนละ 2,500 บาท/เดือนเข้ามาไว้ในโครงการการเรียนร่วมเด็กพิเศษระดับอนุบาลศึกษา</p> <p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน หน่วยงานของทางราชการแหล่งธุรกิจการค้า การคมนาคม การสื่อสาร สะดวกสบายโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน สภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน สะอาดปลอดภัย ไม่อยู่ใกล้ชุมชนแออัด สภาพอากาศดีพอสมควร แต่ควรปรับปรุงเรื่องสถานที่จอดรถ เพราะไม่ค่อยจะปลอดภัยสำหรับเด็กอนุบาล ในด้านห้องน้ำ/ห้องส้วมเหมาะสมกับเด็ก มีอ่าง ล้างหน้าเตี้ย ๆ แต่ในบางวันน้ำประปาไม่ไหลในด้านเงินอุดหนุนแก่ทางโรงเรียนผู้ปกครองจ่ายให้ทางโครงการเดือนละ 2,500 บาท/เดือน 	<p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในเขตชุมชน การคมนาคมสะดวก การสื่อสารและ สาธารณูปโภคสะดวกสบาย สภาพแวดล้อมในโรงเรียนสะอาดปลอดภัย บริเวณใกล้เคียงมีชุมชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น 	

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>เกรงว่าจะอันตรายกับเด็ก เนื่องจากมีรถเข้า-ออก ตลอดเวลา ในส่วนของ ห้องแก้ไขการพูดทราบ ว่ามีแต่ยังไม่เคยเห็น ครูใช้ในการฝึกเด็ก อย่างจริงจัง ห้องน้ำ/ ห้องส้วมมีความเหมาะสม อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างพอเหมาะ และ มีราวจับใกล้โถส้วมใน ส่วน ของผู้ปกครอง ได้ให้ความ ช่วยเหลือในเรื่องเงิน อุดหนุนเป็นเงินเดือนครู พี่เลี้ยงประจำห้องโดย ผู้ปกครองจ่าย 1,000 บาทต่อเดือน</p>	<p>เพื่อเป็นเงินพิเศษให้แก่ ครูผู้สอนเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ</p>		

ตาราง 12 การจัดกิจกรรมและการประเมินผลของการเรียนร่วม

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การเรียนร่วมในระดับปฐมวัยเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อยู่ร่วมกับเด็กปกติได้อย่างเป็นสุขในสังคม เด็กจะเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน หลักในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กใช้แผนการจัดกิจกรรมเหมือนกับเด็กปกติในชั้นอนุบาล โดยในการจัดกิจกรรมจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความต้องการของเด็ก คำนึงถึงสภาพความบกพร่องและศักยภาพของเด็กแต่ละคนโดยในการประเมินผลใช้การสังเกต การสัมภาษณ์และแฟ้มสะสมผลงานโรงเรียน มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยผู้บริหาร ครู การศึกษาพิเศษ ผู้ช่วยผู้อำนวยการมาร่วม ประชุมทำแผนและในการนิเทศจะทำการ</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การเรียนร่วมในระดับปฐมวัย เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และในด้านของครูผู้สอนก็จะได้มีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น เหมือนกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปกติ แต่ปรับขั้นตอนวิธีการสอนให้ง่ายขึ้น โดยขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมจะไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากเท่ากับเด็กปกติ และในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะยึดหลักการพัฒนาการของเด็กเป็นหลักเช่นเดียวกับเด็กปกติ</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การเรียนร่วมในระดับปฐมวัย เป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติจะก่อให้เกิดความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้มีส่วนร่วมในสังคมปกติได้รับการฝึกให้รู้จักช่วยเหลือตนเองและจะได้รับการพัฒนาในด้านสติปัญญา ในด้านการประเมินผลของเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์และประเมินจากการพัฒนาทางด้านร่างกาย การช่วยเหลือตนเองและด้านสังคม เมื่อมีปัญหาในการจัดการเรียนร่วมจะให้คำแนะนำปรึกษากับครู การนิเทศติดตามผลจะใช้วิธีการพูดคุย สนทนา ชักถามครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร</p> <p>- การเรียนร่วมในระดับปฐมวัย เป็นงานที่ค่อนข้างหนักสำหรับครูอนุบาล ทางด้านกระทรวงศึกษาธิการควรมีการบรรจุวุฒิการศึกษาพิเศษให้กับโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมเพื่อที่จะได้บรรจุวุฒิปริญญาตรีในการจัดการเรียนร่วมที่ทางกระทรวง ได้กำหนดไว้แนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ใช้หลักการเดียวกับการจัดกิจกรรมของเด็กปกติ ยกเว้นเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตากรุทางศูนย์การศึกษาพิเศษ จะปรับเปลี่ยนให้เป็น อักษรเบรลล์ในด้าน การประเมินผลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมนั้นทางศูนย์การศึกษาพิเศษจะเป็นคนประเมินผลเอง การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคลไม่มีการจัดทำมี</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหนิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ประชุมปรึกษา และเดิน ไปดูที่ห้องเรียนการศึกษา พิเศษ</p> <p>ความคิดเห็นของครู - การเรียนร่วมใน ระดับปฐมวัยเป็นการ เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษได้เข้ามาใช้ ชีวิตอยู่ร่วมกับเด็กปกติ โดยเด็กจะได้รับความ เอื้ออาทรจากเด็กปกติ เด็กจะเลียนแบบ พฤติกรรมของเด็กปกติ ทำให้เด็กมีพัฒนาการใน ด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ซึ่งจุด มุ่งหมายในการจัดการ เรียนร่วมในระดับปฐมวัย คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กจะต้องปรับพฤติ กรรมให้ใกล้เคียงกับเด็ก ปกติ 2. เด็กต้องช่วยเหลือ ตัวเองได้และไม่เป็นภาระ แก่สังคม <p>การจัดการเรียนร่วมจะ เป็นการเรียนร่วมบางเวลา โดยเด็กที่มีความต้องการ พิเศษไปเรียนร่วมในบาง กิจกรรม เช่น กิจกรรม เคลื่อนไหว กิจกรรมใน วงกลม</p>	<p>นอกจากนี้ในการจัด กิจกรรมสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ ต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อ ไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คำนึงถึงความแตก ต่างระหว่างบุคคล 2. คำนึงถึงความต้อง การและความสนใจของ เด็ก 3. คำนึงถึงศักยภาพ ของเด็ก 4. คำนึงถึงสภาพความ บกพร่องของเด็กที่เข้ามา เรียนร่วมแต่ละประเภท การประเมินผลสำหรับ เด็กที่มีความต้องการ พิเศษใช้หลักการและ กระบวนการเดียวกันกับ เด็กปกติมีการสังเกต การดูจากผลงานของเด็ก โดยประเมินตามสภาพ จริงแต่ต้องยืดหยุ่นในเรื่อง ของเครื่องมือและเวลาที่ ใช้ในการประเมิน มีการ ปรับวิธีการวัดผลให้ สอดคล้องกับสภาพและ พัฒนาการของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาส ให้พ่อแม่มีส่วนร่วมในการ ประเมินผล 	<p>ความคิดเห็นของครู - การเรียน ร่วมใน ระดับปฐมวัยเป็น สิ่งที่ดีเป็นการเปิดโอกาส ให้เด็กที่มีความต้องการ พิเศษได้มีโอกาสพบปะ รู้จักกับเด็กปกติเรียนรู้ ที่จะสามารถที่จะอยู่ร่วม กันกับบุคคลอื่นได้ทั้งนี้ เด็กที่มีความต้องการ พิเศษจะได้รับกากระตุ้น พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ให้ใกล้เคียง กับเด็กปกติ การจัดการเรียนร่วมใน โรงเรียนเป็นการเรียนร่วม เต็มเวลา เนื่องจากเด็กอยู่ ในห้องกับเด็กปกติตลอด เวลาการจัดกิจกรรม สำหรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ มีหลักดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สอนจากสิ่งที่ง่ายไป หายาก 2. ใช้แรงเสริมเมื่อเด็ก แสดงพฤติกรรมที่พึง ประสงค์ 3. ให้โอกาสเด็กแสดง ความเป็นผู้นำ 4. กระตุ้นให้เด็กได้คิด 5. ให้เด็กเลือกกิจกรรมที่ ตนเองสนใจ 	<p>เพียงครูของศูนย์การ ศึกษาพิเศษจะมาดูบ้าง เป็นบางครั้ง</p> <p>ความคิดเห็นของครู - การเรียนร่วมใน ระดับปฐมวัย เป็นการ เปิดโอกาสให้เด็กที่มี ความต้องการพิเศษได้ รับการพัฒนาในด้าน ต่างๆ และเด็กปกติจะ ได้ เรียนรู้การแบ่งปันและการ เอื้อเฟื้อต่อเด็ก ที่มีความ ต้องการพิเศษ โดยมีหลัก ในการจัดกิจกรรมดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สอนจากสิ่งที่ง่ายไป หายาก 2. เรียนรู้จากการลงมือ กระทำด้วยตนเอง 3. ใช้แรงเสริม 4. ส่งเสริมให้เด็กคิด 5. ให้โอกาสเด็กแสดง ความเป็นผู้นำ 6. จัดบรรยากาศที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ของเด็ก 7. เลือกกิจกรรมที่ตน สนใจโดยในการจัด กิจกรรมจะคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึง

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>และกิจกรรม กลางแจ้ง (พลศึกษากับเด็กประถม) ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กมีหลัก ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สอนจากสิ่งที่ย้ายไปหายาก 2. ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ 3. จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 4. เรียนรู้จากการลงมือกระทำ 5. เลือกกิจกรรมที่เด็กสนใจ 6. ทบทวนบทเรียนบ่อยๆ 7. ฝึกความรับผิดชอบ 8. สสำรวจความสามารถ <p>สอนต่อจากพื้นฐานที่มีอยู่นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความบกพร่อง ศักยภาพของเด็ก ระดับสติปัญญา และวัยของเด็ก อีกทั้งครูต้องทราบพัฒนาการของเด็กปกติและยึดเป็นหลักเพื่อเปรียบเทียบกับ</p>	<p>ของบุตรหลาน โดย พ่อ แม่มาร่วมประชุม ประจำเดือน และประเมินพัฒนาการในด้านต่างๆ ของลูกเมื่ออยู่ที่บ้านและให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในผลงานของเด็กซึ่งเด็กจะต้องนำกลับบ้านทุกอาทิตย์โดยผู้ปกครองจะเห็นความก้าวหน้าของเด็กเป็นระยะ ๆ การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ทางมูลนิธิสถาบันแสงสว่างเป็นผู้จัดทำแผนทางโรงเรียนจะใช้วิธีการประชุมประจำเดือนวางขั้นตอนและเป้าหมายในการพัฒนาเด็กในแต่ละครั้ง กรณีที่เกิดปัญหาในการจัดการเรียนร่วมจะต้องดูที่สาเหตุว่ามาจากใคร เป็นอย่างไรและในการแก้ไขปัญหาคาดูในเรื่องของช่วงเวลาที่จะแก้ไขปัญหานั้นหรือถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ทางโรงเรียนจะขอความร่วมมือจากมูลนิธิสถาบันแสงสว่างในการ</p>	<p>6. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความต้องการและความสนใจของเด็ก 2. คำนึงถึงระดับความสามารถของเด็ก <p>นอกจากนั้นตัวครูจะทราบพัฒนาการของเด็กปกติ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อปรับกิจกรรมให้เด็กได้ทำตามความสามารถโดยสิ่งที่กระทำได้อาจต่ำกว่าระดับอายุจริงของเด็กครูมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังนี้ ทักษะการเคลื่อนไหว และการใช้กล้ามเนื้อเล็ก</p> <p>เคลื่อนไหวตามเสียงเพลง เลียนแบบเสียง และท่าทางของสัตว์ เล่นเกมเก้าอี้ดนตรีปั้นดินน้ำมัน ร้อยลูกปัด</p>	<p>จะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็ก คำนึงถึงสภาพความบกพร่องของเด็ก อีกทั้งครูยังต้องทราบพัฒนาการของเด็กปกติเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แล้วนำมาจัดกิจกรรมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติ โดยมีแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านต่างๆ ดังนี้</p> <p>ทักษะทางการเคลื่อนไหวและการใช้กล้ามเนื้อเล็ก</p> <p>ปั้นแป้งโดว์ ปั้นดินน้ำมัน ดัดกระดาษ ร้อยลูกปัด</p> <p>ทักษะทางด้านภาษา</p> <p>การพูดแนะนำตัวเอง การเล่าเรื่องราวจากนิทาน เล่าเรื่องราวจากภาพ</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาบดีคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>พัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการจัดกิจกรรมครูส่งเสริมเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้</p> <p>ทักษะทางการเคลื่อนไหว และการใช้กล้ามเนื้อเล็ก จัดตามหลักของอนุบาล โดยเลือกกิจกรรมที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำได้ เช่น ยืนตรง ตบมือ ก้าวขา กระโดด ฯลฯ</p> <p>ทักษะทางด้านภาษา ให้เด็กอ่านภาพแล้ว แต่งประโยค อ่านบัตรคำ</p> <p>ทักษะทางด้านสังคม และการควบคุมตนเอง ฝึกทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทานอาหาร เล่นของเล่น ทำกิจกรรมหน้าเสาธง</p> <p>ทักษะทางด้านอารมณ์ และการควบคุมตนเอง ควบคุมโดยการจับมือฝึกการวางเลื้อนไข</p> <p>ทักษะการช่วยเหลือตัวเอง ในเรื่องการแต่งตัว รับประทานอาหาร การเข้าห้องน้ำ</p>	<p>ให้ความช่วยเหลือการนิเทศและติดตามผลในการเรียนร่วมจะเป็นในลักษณะของการเดินดูตามห้องต่าง ๆ และให้ความรู้แก่ครูเป็นรายบุคคล มีการประชุมกลุ่มและติดตามผลงานเป็นระยะ ๆ</p> <p>ความคิดเห็นของครู</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนร่วมในระดับปฐมวัย เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เลียนแบบพฤติกรรมของเด็กปกติ เด็กได้มีโอกาสเข้าสังคม และได้พัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเป็นรูปแบบของการเรียนร่วมเต็มเวลา โดยที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ร่วมกับเด็กปกติตลอดทั้งวัน ทำกิจกรรมร่วมกันตลอดเวลา หลักในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีดังนี้ 	<p>ทักษะด้านภาษา</p> <p>อ่านพยัญชนะ ก - ฮ A - Z เล่าเรื่องจากภาพ ปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ เขียนตามรอยเส้นประ</p> <p>ทักษะทางด้านสังคม</p> <p>ทำกิจกรรมกลุ่มในงานศิลปะสร้างสรรค์</p> <p>ทักษะด้านอารมณ์และการควบคุมตนเอง</p> <p>ทำกิจกรรมร้องเพลง</p> <p>ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ฝึกให้แต่งกายเอง</p> <p>เข้าห้องน้ำ ถอดรองเท้า รับประทานอาหาร</p> <p>การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ใช้วิธีการสังเกต</p> <p>สัมภาษณ์ และดูจากแฟ้มสะสมผลงาน ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีส่วนประกอบคือ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <p>ความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ ที่ทำได้ในปัจจุบัน</p>	<p>ทักษะทางด้านสังคม</p> <p>ให้ทำงานเป็นกลุ่ม</p> <p>ทักษะทางด้านอารมณ์ และการควบคุมตนเอง นั่งสมาธิ</p> <p>ทักษะการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>การแต่งตัว เปลี่ยนเสื้อผ้า</p> <p>เข้าห้องน้ำ สวมรองเท้า</p> <p>ในด้านการประเมินผลใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์</p> <p>ดูจากผลงานของเด็กและแบบทดสอบ ไม่มีการทำ IEP</p> <p>เมื่อมี ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>ปรึกษาอาจารย์ฝ่ายวิชาการในส่วนของครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่จำนวนเด็กที่จะได้รับคือ 1-2 คน ต่อหนึ่งห้องเรียน</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหนิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ในการประเมินผลเด็ก ใช้วิธีการสังเกต จดบันทึก และ แฟ้มสะสมผลงาน การจัดทำแผนการศึกษา เฉพาะบุคคลประกอบด้วย ข้อมูลของเด็กลักษณะ ของบริการที่จัดให้ความ ความสามารถในปัจจุบัน จุดมุ่งหมายระยะสั้น จุดมุ่งหมายระยะยาว บริการที่เกี่ยวข้อง การประเมินผล การลงชื่อ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นการศึกษา พิเศษ ในส่วนของครู มีความพร้อมในการจัด การเรียนร่วมเพราะมี ประสบการณ์ที่ทำงาน เกี่ยวข้องกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษมา หลายปี</p> <p>ความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง</p> <p>- การเรียนร่วมใน ระดับปฐมวัยมีความ จำเป็นมากเนื่องจาก ผู้ปกครองไม่ทราบวิธีการ เลี้ยงดูและสอนเด็กที่มี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอนจากสิ่งที่ย่าง ไปหายาก 2. เรียนรู้จากการลงมือ กระทำด้วยตนเอง 3. ใช้แรงเสริม 4. กระตุ้นให้เด็กคิด 5. ให้โอกาสแสดงความ เป็นผู้นำ 6. เลือกกิจกรรมที่เด็ก สนใจ 7. จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ 8. สังเกตเด็กขณะทำ กิจกรรม <p>การจัดกิจกรรมสำหรับ เด็กที่มีความต้องการ พิเศษคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คำนึงถึงความแตก ต่างระหว่างบุคคล 2. คำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของเด็ก 3. คำนึงถึงสภาพความ บกพร่องของเด็ก 4. คำนึงถึงศักยภาพ ของเด็ก 5. คำนึงถึงการมีส่วน ร่วมและใช้ประสาทสัมผัส ต่าง ๆ 	<p>จุดมุ่งหมายระยะสั้น จุดมุ่งหมายระยะยาว บริการที่จัดให้กับเด็ก บริการที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาของแผน การประเมินผลและ ลายมือชื่อของครู ผู้ปกครอง โดยเป็น แบบฟอร์มที่ทาง สำนักงานเขตส่งมา ให้โรงเรียนเมื่อพบปัญหา ในการจัดการเรียนการ สอนจะพูดคุยกับเพื่อน ร่วมงานหรือปรึกษาผู้ช่วย ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ การรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษเข้ามาเรียน ร่วมในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดี และในส่วนตัวมีความ พร้อมในการจัดการเรียน ร่วมแต่ต้องศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติม เช่น เข้ารับการอบรมหรือการ ศึกษาต่อในระดับ ปริญญาโท สาขาการ ศึกษาพิเศษและยัง ต้องการครูที่เลี้ยงคอย ช่วยดูแลเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษด้วย</p>	<p>ความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง</p> <p>- การเรียนร่วมใน ระดับปฐมวัยเป็นสิ่งที่ดี เด็กที่มีความต้องการ พิเศษ จะได้รับการพัฒนา และเตรียมความพร้อมใน ด้านต่าง ๆ ได้ฝึกในเรื่อง ระเบียบวินัย กฎกติกา ของโรงเรียนดีกว่านำ เด็กมาเข้าตอนขึ้น ประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ผู้ปกครอง ทราบว่าโรง เรียนจัดการเรียนร่วม เต็มเวลาเนื่องจากเห็นเด็ก อยู่ในห้องเดียวกันกับ เด็กอื่นตลอดทั้งวันและ ครูการศึกษาพิเศษของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต บอกกับผู้ปกครองว่าจะส่ง เด็กไปเรียนร่วมเต็มเวลา ที่ละอออุทิศ ผู้ปกครอง ทราบหลักการในการ จัดกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่การสอนจากสิ่งที่ ง่ายไปหายากดูจาก ผลงานของเด็ก และมี ปฏิทินการจัดกิจกรรม ของครูในแต่ละอาทิตย์ ติดไว้หน้าห้อง</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาณรงค์	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ความต้องการพิเศษที่จะต้องทำอะไร อีกทั้งการนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมทำให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องของการเข้าสังคมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและฝึกการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ การจัด การเรียนร่วมในโรงเรียนเป็นการเรียนร่วมบางเวลาทราบจากครูผู้สอนและได้พบเห็นด้วยตนเองเนื่องจากพาเด็กไปส่งที่ห้องเรียนร่วมผู้ปกครองส่วนมากทราบหลักในการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหายาก 2. การใช้แรงเสริม 3. การเลือกทำ กิจกรรมที่เด็กสนใจ 4. การสอนซ้ำ ๆ <p>การพาเด็กเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนได้เตรียมความพร้อมในด้าน ต่าง ๆ ได้แก่การพูด การช่วยเหลือตนเองมาจากหน่วยงานที่ให้บริการ</p>	<p>ตัวครูจะต้องทราบพัฒนาการของเด็กปกติเพื่อที่จะได้นำความสามารถหรือพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในขณะนั้นนำมาเปรียบเทียบกับพัฒนาการของเด็กปกติ เพื่อที่จะสามารถส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เหมาะสมยิ่งขึ้นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีดังนี้</p> <p>ทักษะทางการเคลื่อนไหวและการใช้กล้ามเนื้อเด็ก</p> <p>ให้เด็กหัดปิด-เปิดฝาของใช้ เล่นกลิ้งตัว คลาน คืบ หมุนตัว ถือตุ๊กตัวแล้วให้เด็กเคลื่อนไหวตามเพลง</p> <p>ทักษะทางด้านภาษา</p> <p>ให้มองกระจกเล่นกับกระจกพูดตามครูโดยมองผ่านกระจกเล่นบทบาทสมมุติกับเพื่อน ๆ นับจำนวน</p>	<p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <p>- การเรียนร่วมในระดับปฐมวัย ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีเพื่อนมากขึ้นและจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้นในส่วนของผู้ปกครองได้เตรียมความพร้อมของเด็กในการวาดรูประบายสี นับจำนวนตัวเลขก่อนนำเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนและเมื่ออยู่บ้านได้ฝึกให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองทำกิจวัตรประจำ วันต่าง ๆ ด้วยตนเองในปัจจุบันเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น</p>	<p>ผู้ปกครองจะทราบว่าเด็กได้ทำอะไรในหนึ่งสัปดาห์ในส่วนของผู้ปกครองได้เตรียมเด็กก่อนเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน ได้แก่ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ จากโรงพยาบาลอุบลประสาท ศูนย์การศึกษาพิเศษของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้านและนำมาส่งคุณครูที่โรงเรียน เช่น จัดแจกันดอกไม้ การส่งเสริมทักษะและพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะฝึกในเรื่องของภาษาความจำ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก วินัย และการควบคุมตนเอง เช่น เมื่อเด็กจะตรงเข้าทำร้ายผู้อื่นในบางครั้งจะดึงเด็กเข้ามากอดตบที่อกบอกให้ใจเย็น ๆ อธิบายถึงสิ่งที่เขาทำลงไปชี้ให้เห็นโทษแต่</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
<p>ต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาลศิริราชศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลราชานุกูล ผู้ปกครองได้ให้การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย คือ เตะบอล ทำท่าทางประ กอบเพลง การสบตา</p> <p>ด้านภาษาให้เด็กพูดตามอ่าน ก - ฮ</p> <p>ด้านสังคมเล่นร่วมกับพี่น้องและเพื่อนข้างบ้าน การช่วยเหลือตนเอง กินข้าว เข้าห้องน้ำ แต่งตัว ด้านวินัย และการควบคุมตนเองฝึกให้มีระเบียบ ในการทำงาน ฝึกการอดกลั้นรับ ความโกรธ</p> <p>ในการประเมินผล (IEP) ผู้ปกครองส่วนมากไม่ทราบและไม่รู้จัก IEP แผนการศึกษา เฉพาะบุคคล แต่พอใจ ที่เด็กมีการพัฒนาที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตัวเอง ได้ดีขึ้น มีสมาธิมากขึ้น และควบคุมอารมณ์ตนเองได้</p>	<p>ฝึกเขาวน บนมล่าง, หน้า- หลัง ลากเส้นตาม รอยประ หัดเขียนชื่อตัวเองจากตัวอย่างที่มีให้ดู ฝึกเรื่องการใช้ภาษาใน การพูดคุย การวาง ตำแหน่งของประธาน กิริยาและกรรม ทักษะทางสังคม</p> <p>จัดคู่มือให้เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษทำกิจกรรม ร่วมกับเพื่อนแบ่งปันสิ่ง ของเข้ากิจกรรมทำ ความสะอาด</p> <p>ทักษะทางด้านอารมณ์ และการควบคุมตนเอง ฝึกการร้องเพลง ฟังนิทาน เกี่ยวข้องกับการ แสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น รัก, โกรธ, กลียุค</p> <p>ทักษะการช่วยเหลือตนเอง</p> <p>ฝึกให้แต่งตัว กินข้าว เข้าห้องน้ำ ใส่รองเท้าด้วยตนเอง</p> <p>การประเมินผล สำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ใช้วิธีสังเกต บันทึกพฤติกรรม</p>		<p>บางครั้งดีก่อนและบอก เหตุผลภายหลังขึ้นอยู่กับ ความรุนแรงของพฤติกรรมในปัจจุบันเด็กมี พัฒนาการที่ดีขึ้น แต่อยากให้ ทางโรงเรียนช่วย เน้นในด้านสติปัญญา เพิ่มขึ้น และต้องการให้ครู ช่วยดูแล พฤติกรรมการ ทำร้ายคนอื่นของลูกให้ มากขึ้นในการประเมินผล ของเด็กใช้วิธีการทำแบบ ทดสอบและดูจากผล งานของเด็กเมื่อเกิด ปัญหาขึ้นทางโรงเรียนจะ ให้คำแนะนำ เช่น แนะนำ ให้ไปพบแพทย์หรือคุย กับครูประจำชั้นหรือ ปรึกษากับผู้ปกครองที่มี ลูกที่เป็นเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษอาการ เดียวกัน เช่น ออทิสติก เหมือนกัน</p>

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหนิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
	<p>สัมภาษณ์และดูจากแฟ้ม สะสมผลงาน ในด้าน การจัดทำแผนการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง เป็นผู้จัดทำ แต่มีการ ประชุมประจำเดือน โดยมี ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง บุคลากรของมูลนิธิเข้า ประชุมร่วมกันเกี่ยวกับ พฤติกรรมและพัฒนาการ ด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ เมื่อเกิดปัญหาในการ จัดกิจกรรมการเรียนการ สอนแก้ปัญหาโดยการ มองสะท้อนดูว่าตัวครู จัดกิจกรรมให้เด็กเหมาะ สมหรือไม่ หรือพูดคุย ปรึกษากับครู ผู้บริหาร หรือบุคลากรของมูลนิธิ สถาบันแสงสว่าง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ จัดการเรียนร่วมใน โรงเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นการเปิดโอกาส ให้เด็กที่มีความต้องการ พิเศษเข้ามาเรียนร่วม และครู จะได้เรียนรู้และ ศึกษา</p>		

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนาหนิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
	<p>เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น โดยตัวครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเนื่องจาก ทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาหลายปีมีประสบการณ์และความรู้ความชำนาญมากขึ้น</p> <p>ความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนร่วมในระดับปฐมวัย เป็นการให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อยู่ร่วมในสังคมกับเด็กปกติ เด็กจะได้เรียนรู้การปรับพฤติกรรมการใช้ภาษา และการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ <p>ทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนร่วมในรูปแบบของการเรียนร่วมเต็มเวลา เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในชั้นเรียนกับเด็กปกติตลอดทั้งวัน ผู้ปกครองบางท่านไม่ทราบหลักในการจัดกิจกรรมของครู แต่บางท่านทราบหลักในการจัดกิจกรรมดังนี้</p>		

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
	<p>1. สอนจากสิ่งที่ย่าง ไปหายาก</p> <p>2. เรียนรู้จากการลงมือ กระทำด้วยตนเอง</p> <p>3. การใช้แรงเสริม</p> <p>4. ให้โอกาสเด็กคิด ตัดสินใจ</p> <p>5. ให้โอกาสเด็กแสดง ความเป็นผู้นำ</p> <p>ในส่วนของผู้ปกครองได้ เตรียมความพร้อมของ เด็กในเรื่องราวต่าง ๆ ดังนี้</p> <p>1. ฝึกให้เด็กช่วยเหลือ ตัวเองทางด้านการรับ ประทานอาหารการแต่ง กายการเก็บของ เล่นการเข้าห้องน้ำ</p> <p>2. ฝึกให้เด็กลากเส้น ลีลามือ</p> <p>3. ฝึกในเรื่องของการใช้ ภาษา</p> <p>4. ฝึกให้สามารถเข้า สังคมร่วมกับผู้อื่นได้</p> <p>นอกจากนั้นยังเสริม ทักษะในด้านการ เคลื่อนไหว ความจำ และ การควบคุมตนเองโดยพูด ใช้เหตุผลกับเด็กใน ปัจจุบันเด็กมีพัฒนาการ</p>		

โรงเรียนวัดโสมนัส	โรงเรียนเกษมพิทยา	โรงเรียนเสนานิคม	โรงเรียนอนุบาล ละอออุทิศ
	<p>ที่ตีขึ้นโดยเฉพาะในด้านสังคมและภาษา และสิ่งที่ต้องการให้ทางโรงเรียนช่วยเหลือ คือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอยากให้มีมากขึ้น ผู้ปกครองทราบวิธีการประเมินผลของทางโรงเรียน โดยประเมินจากผลงานของเด็ก โดยทุกสัปดาห์จะมีรายงานว่าเด็กทำอะไรที่โรงเรียนบ้างให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในผลงาน เช่น ตรีบทราบในแต่ละสัปดาห์ กรณีที่มีปัญหาทางโรงเรียนจะให้ทำแนะนำ ปรีक्षा และช่วยแก้ไขปัญหา</p>		

ภาคผนวก ค

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 1.1 ดร. ศรินธร วิทยะสิรินันท์
อาจารย์โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา
 - 1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรินทร์ ยอดคำแปง
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
 - 1.3 อาจารย์เจษฎาพันธุ์ ศรีบุญลือ
อาจารย์โรงเรียนวัดมหาบุศย์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางกัญญา จันทรีใจวงศ์
วันเดือนปีเกิด	30 กันยายน 2513
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	28 ถนนสุวารีย์ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง 52000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาล 7 (ศิรินาวิณีวิทยา) ต. สุขสวัสดิ์ ต.พระบาท อ. เมือง จ. ลำปาง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสันกำแพง จ. เชียงใหม่
พ.ศ. 2536	ค.บ. (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย) จากสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จ. เชียงใหม่
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร